

brugeloo

DE BRUSSELSE REGULERENDE INSTANTIE VOOR
ELEKTRICITEIT, GAS EN CONTROLE VAN DE WATERPRIJS.

THEMATISCH VERSLAG 03

**RECHTEN VAN DE HUISHOUDELIJKE
AFNEMERS EN WERKING VAN DE
GAS- EN ELEKTRICITEITSMARKTEN**

THEMATISCH VERSLAG 03

RECHTEN VAN DE HUISHOUDELIJKE AFNEMERS EN WERKING VAN DE GAS- EN ELEKTRICITEITSMARKTEN

WETTELIJKE GRONDSLAGEN

Op grond van artikel 30bis, § 2, 9° van de Elektriciteitsordonnantie moet BRUGEL jaarlijks een verslag indienen bij de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

"over de uitvoering van zijn verplichtingen, de getroffen maatregelen en de verkregen resultaten, de evolutie van de gewestelijke elektriciteits- en gasmarkt en de naleving van de openbaredienstverplichtingen door de distributienetbeheerder en de leveranciers, in het bijzonder in het domein van de rechten van de huishoudelijke verbruikers.

BRUGEL publiceert binnen de maand van zijn aanneming haar jaarlijkse verslag op haar website;"

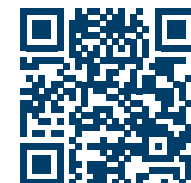
Artikel 25, § 1 van de Elektriciteitsordonnantie bepaalt:

"Vóór 31 maart van ieder jaar maakt de distributienetbeheerder een verslag van de uitvoering van alle openbaredienstverplichtingen

en -verplichtingen over aan de Regering die verwezenlijkt werden tijdens het voorbije jaar alsook van de daaraan verbonden rekeningen. De Regering keurt dit verslag goed na advies van BRUGEL.

Het verslag en de rekeningen worden na goedkeuring door de Regering overgemaakt aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. De Regering kan de vorm en de inhoud van het verslag bepalen."

Dit document beantwoordt aan de verplichting van BRUGEL om jaarlijks een verslag op te maken over de rechten van de huishoudelijke verbruikers en een advies over het verslag over de uitvoering van de openbaredienstverplichtingen en -opdrachten van SIBELGA, voor het onderdeel huishoudelijke afnemer. De andere aspecten van het verslag over de openbaredienstverplichtingen (ODV) van SIBELGA, meer bepaald de openbare verlichting, worden in een apart advies besproken.

Bekijk het jaarverslag online
<http://annual-report-2020.brugel.brussels>

INHOUDSTAFEL

1 Executive summary	6	5.6 Organisatie van de gewestelijke bescherming	32
2 Inleiding	8	5.7 De procedure in geval van niet-betaling voor de huishoudelijke afnemers	45
3 Monitoring van de huishoudelijke markt	9	6 De openbaredienstverplichtingen (ODV) ten laste van SIBELGA	58
3.1 Marktaandeelen	9	6.1 Controle van de openbaredienstverplichtingen	58
3.2 Switching	14	6.2 De kostprijs van de openbaredienstverplichtingen	58
4 Follow-up van de prijsevolutie	16	6.3 Financiering van de openbaredienstverplichtingen in 2020 voor elektriciteit en gas	59
4.1 Evolutie van de beschikbare aanbiedingen in het BHG	16	7 De productie van hernieuwbare energie door particulieren	60
4.2 All-inprijs in het BHG en in de andere gewesten	17	7.1 Productiepark groene stroom	60
4.3 Evolutie van de factuur van de huishoudelijke verbruikers	17	7.2 Het compensatiemechanisme van geïnjecteerde elektriciteit	63
4.4 Ontleding van de factuur	21	7.3 Collectief zelfverbruik van groene stroom	63
4.5 Evolutie van de prijs van het gedeelte energie	23	7.4 Toekenning van GSC aan producenten	64
4.6 Evolutie van het sociaal tarief	24	7.5 Traceerbaarheid van de geleverde groene stroom	65
4.7 Distributietarieven	26	8 Informatie voor de consument	66
5 Bescherming van de huishoudelijke verbruiker	28	8.1 Campagne beschermd klant	66
5.1 Verdeling van de Brusselse huishoudelijke afnemers	28	8.2 Campagne BRUSIM	67
5.2 Energiearmoede, een zeer groot probleem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	28	8.3 Campagne Geschillendienst	68
5.3 Overzicht van de beschermingsmaatregelen genomen door de federale staat	29	9 Conclusies	69
5.4 Samenvatting van de beschermingsmaatregelen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	31		
5.5 Het Brussels Fonds voor Sociale Energiebegeleiding	31		

LIJST VAN ILLUSTRATIES

Figuur 1: Marktaandeel van de leveranciers (in percentage leveringspunten) op 31.12.2020, huishoudelijke afnemers	9	Figuur 38: Bedrag van de schuld per schijf in 2020	42
Figuur 2: Evolutie van de HHI-elektriciteit, huishoudelijke afnemers	12	Figuur 39: Aantal en gemiddelde duur van het aantal inkomende oproepen per dag	43
Figuur 3: Evolutie van de HHI-gas, huishoudelijke afnemers	12	Figuur 40: Evolutie van het aantal winterklanten van oktober 2019 tot december 2020 voor elektriciteit en gas	44
Figuur 4: Evolutie van de C3-index elektriciteit, huishoudelijke afnemers	13	Figuur 41: Aandeel klanten dat een aanmaning/ingebrekestelling (IG) heeft ontvangen voor elektriciteit en voor gas	45
Figuur 5: Evolutie van de C3-index gas, huishoudelijke afnemers	13	Figuur 42: Percentage huishoudelijke klanten dat minstens één aanmaning/ingebrekestelling (IG) heeft ontvangen voor elektriciteit (uitgedrukt per leverancier in % van zijn huishoudelijke klanten)	46
Figuur 6: Supplier Switch – Huishoudelijk – Elektriciteit	14	Figuur 43: Percentage huishoudelijke klanten dat minstens één aanmaning/ingebrekestelling (IG) heeft ontvangen voor gas (uitgedrukt per leverancier in % van hun huishoudelijke klanten)	46
Figuur 7: Supplier Switch – Huishoudelijk – Gas	14	Figuur 44: Percentage klanten met betalingsachterstand per leverancier – Elektriciteit en gas	47
Figuur 8: Evolutie supplier switch-Elektriciteit-Huishoudelijk	15	Figuur 45: Verdeling per schijf van het bedrag van de actieve klanten met betalingsachterstand (in %) voor elektriciteit	47
Figuur 9: Evolutie supplier switch-Gas-Huishoudelijk	15	Figuur 46: Volume aan schulden per aantal betrokken actieve klanten voor elektriciteit	48
Figuur 10: Offertes per Gewest	16	Figuur 47: Verdeling per schijf van het bedrag van de actieve klanten met betalingsachterstand (in %) voor gas	49
Figuur 11: Vergelijking all-inprijs per Gewest	17	Figuur 48: Volume schulden per aantal betrokken actieve klanten voor gas	49
Figuur 12: Evolutie van de prijs van de factuur- Mediane verbruiker Elektriciteit	17	Figuur 49: Schulden van de inactieve klanten voor elektriciteit	50
Figuur 13: Evolutie van de prijs van de factuur- Mediane verbruiker Elektriciteit	18	Figuur 50: Opgelopen schuldenlast van de inactieve klanten voor elektriciteit	50
Figuur 14: Evolutie 2020 Elektriciteit	18	Figuur 51: Schulden van de inactieve klanten per schijf voor gas – Situatie op 31 december van het jaar	51
Figuur 15: Evolutie van de prijs van de factuur- Mediane verbruiker Gas	19	Figuur 52: Schulden van de inactieve klanten per drempelbedrag voor gas – Situatie op 31 december van het jaar	51
Figuur 16: Evolutie van de prijs van het factuur- Mediane verbruiker Gas	20	Figuur 53: De invorderingsprocedure: van de onbetaalde factuur tot de afsluiting	52
Figuur 17: Evolutie 2020 Gas	20	Figuur 54: De verschillende stappen van de procedure in cijfers voor 2020	53
Figuur 18: Samenstelling van de jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een Brusselse mediane verbruiker (2 036 kWh) – December 2020	21	Figuur 55: De ontbinding van het energiecontract per fase en in cijfers, ongeacht het jaar van indiening van het dossier	53
Figuur 19: Samenstelling van de jaarlijkse factuur van de kleine professioneel (20 000 kWh) – December 2020	21	Figuur 56: De invorderingsprocedure in fasen en in aantal betrokken gezinnen - elektriciteit	54
Figuur 20: Samenstelling van de jaarlijkse factuur van de Brusselse mediane verbruiker (12 728 kWh) – December 2020	22	Figuur 57: Aantal afsluitingen na beslissing van de vrederechter en aantal afsluitingen in het kader van een 'End of Contract' van 2011 tot 2020	55
Figuur 21: Samenstelling van de jaarlijkse factuur van de kleine professioneel (100 000 kWh) – December 2020	22	Figuur 58: Aantal energieafsluitingen als gevolg van een MoZa van 2014 tot 2020 (E en G)	56
Figuur 22: Gemiddelde commodityprijs elektriciteit 2020	23	Figuur 59: Aantal toegekende afbetalingsplannen elektriciteit en gas (uitgedrukt per leverancier en in % van de huishoudelijke afnemers)	57
Figuur 23: Gemiddelde commodityprijs gas 2020	23	Figuur 60: Gemiddeld jaarlijks bedrag van de afbetalingsplannen elektriciteit	57
Figuur 24: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Elektriciteit	24	Figuur 61: Gemiddeld jaarlijks bedrag van de afbetalingsplannen gas	57
Figuur 25: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Gas	25	Figuur 62: Installaties opgesplitst per technologie	61
Figuur 26: Uitsplitsing distributietarief LS - Elektriciteit - 2021	26	Figuur 63: FV-installaties opgesplitst per type houder	61
Figuur 27: Uitsplitsing distributietarief - Gas - 12.728 kWh – 2021	27	Figuur 64: FV-installaties met als houder een individuele particulier	62
Figuur 28: Aantal vermogensbegrenzers in de periode 2011-2020 (momentopname op 31 december van elk jaar)	32	Figuur 65: FV-installaties met als houder een individuele particulier	62
Figuur 29: Verdeling van het aantal vermogensbegrenzers op 31 december 2020	33	Figuur 66: FV-installaties ≤ 5 kWp, in dienst genomen in 2020, opgesplitst per type houder	63
Figuur 30: Aantal beschermde klanten en winterklanten: evolutie van 2011 tot 2020	36	Figuur 67: Werking van de markt van de groenestroomcertificaten	64
Figuur 31: Vergelijking van het aantal beschermde klanten en gezinnen in energiearmoede	37	Figuur 68: Resultaat van een opzoeking in de tool Greencheck	65
Figuur 32: Evolutie van de sociale levering – Elektriciteit	39	Figuur 69: Visuele voorstelling van de oorsprong van de GO in de tool Greencheck	65
Figuur 33: Evolutie sociale levering – Gas	39		
Figuur 34: Proces voor de follow-up van een aanvraagdossier voor het statuut van beschermde klant bij BRUGEL	40		
Figuur 35: Aantal aanvragen voor het statuut van beschermde klant per maand in 2020	41		
Figuur 36: Verdeling van de toekenningen van het statuut per leverancier in 2020	41		
Figuur 37: Inkomsten van de gezinnen die het statuut van beschermde klant hebben gekregen in 2020	42		

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Verdeling van het jaarlijkse elektriciteitsverbruik (in kWh) van de huishoudelijke afnemers in 2020 per gemeente	10
Tabel 2: Verdeling van het jaarlijkse gasverbruik (in kWh) van de huishoudelijke afnemers in 2020 per gemeente	11
Tabel 3: Evolutie van het aantal beschikbare aanbiedingen in het BHG, december als referentie, elektriciteit	16
Tabel 4: Evolutie van het aantal beschikbare aanbiedingen in het BHG, december als referentie, gas	16
Tabel 5: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Elektriciteit	24
Tabel 6: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Gas	25
Tabel 7: Evolutie distributietarieven – Elektriciteit 2.036 kWh jaarlijks	26
Tabel 8: Evolutie van de distributietarieven LS – Elektriciteit 1.600 kWh + 1.900 kWh jaarlijks	26
Tabel 9: Evolutie van de tarieven doorrekening gedeelte transmissie – Elektriciteit 2036 kWh jaarlijks	27
Tabel 10: Evolutie van de distributietarieven – Gas 12 728 kWh jaarlijks	27
Tabel 11: Bedragen gestort aan de Brusselse OCMW's voor het jaar 2020	32
Tabel 12: Verwijdering van de begrenzers	33
Tabel 13: Slaagpercentage van de vervangingen/plaatsingen en verwijderingen van begrenzers in 2020	34
Tabel 14: Gemiddeld aantal bezoeken dat nodig is om met succes een vermogensbegrenzer te kunnen plaatsen	34
Tabel 15: Oorspronkelijk aanvraagkanaal voor de beschermde klanten per gemeente op 31.12.2020	35
Tabel 16: Budget van de ODV 'activiteiten gerelateerd aan de beschermde klanten' in duizenden euro's en voor 2020	37
Tabel 17: Schuldenlast van de klanten die worden of werden bevoorrad door SIBELGA	38
Tabel 18: Inkomensniveau volgens de gezinssamenstelling dat toegang geeft tot het statuut van beschermde klant op 31.12.2020	40
Tabel 19: Beslissing van BRUGEL over het statuut van beschermde klant, momentopname op 31.03.2021	41
Tabel 20: Totaal van de verschuldigde bedragen aan de leveranciers op 31.12.2020	47
Tabel 21: Overzicht van de kosten voor elektriciteit	59
Tabel 22: Overzichtstabel van de kosten voor gas	59
Tabel 23: Park voor de productie van groene stroom dat eind 2020 in werking was	60

1

EXECUTIVE SUMMARY

Dit verslag bevat de gegevens en de informatie die zijn doorgegeven door de commerciële leveranciers die actief zijn op de Brusselse markt van huishoudelijke afnemers, alsook die van de distributienetbeheerder, en heeft de aandacht gevestigd op de resultaten van de sociale maatregelen en de openbardienstverplichtingen op de elektriciteits- en gasmarkten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het jaar 2020.

De informatie in dit verslag heeft tot doel de situatie te beschrijven die werd vastgesteld op de energiemarkt in 2020 en, voor bepaalde gegevens, een vergelijking met de voorgaande jaren mogelijk te maken.

Eind 2020 waren 8 commerciële leveranciers actief op de Brusselse markt van huishoudelijke afnemers.

Net als de vorige jaren tekenen drie grote leveranciers zich af: Engie (65 %), Lampiris (19 %) en Luminus (7 %).

Wat de marktdynamiek en de indicatoren van de leverancierswissels betreft, werd zowel voor de 'supplier switch'-indicator als voor de 'combined switch'-indicator voor elektriciteit en gas een stijgende trend vastgesteld sinds de vrijmaking van de markt.

Dit thematische verslag is ook bedoeld om het probleem aan te kaarten van de kwetsbare klanten die kampen met moeilijkheden om hun elektriciteits- en gasfacturen te betalen, evenals het groeiende aandeel huishoudelijke afnemers die het statuut van federaal of gewestelijk beschermde klant en de eraan verbonden voordelen genieten, waarbij het voornaamste voordeel bestaat uit de toekenning van het statuut van beschermde klant.

Op 31 december 2020 had 39 % van de Brusselse gezinnen minstens één aanmaning voor hun elektriciteitsfactuur ontvangen en 16 % een ingebrekestelling. Voor gas had meer dan 42 % van de gezinnen een aanmaning voor hun factuur ontvangen en 18 % een ingebrekestelling.

Wat de schuldenlast betreft, is meer dan 34 % van de totale schulden geconcentreerd bij ongeveer 3,2 % van de residentiële elektriciteitsafnemers, met bedragen die hoger zijn dan € 1.500 per huishouden, en is bijna 51 % van de totale schulden geconcentreerd bij ongeveer 5,9 % van de residentiële gasafnemers, met bedragen die hoger zijn dan € 1.000 per huishouden.

De invorderingsprocedure waarin is voorzien in de Elektriciteitsordonnantie omvat de plaatsing van een vermogensbegrenzer van 2.300 W.

Eind december 2020 bedroeg het aantal door SIBELGA geïnstalleerde vermogensbegrenzers 27.106 eenheden tegenover 27.370 eenheden eind 2019, en bleef het dus stabiel.

De meest kwetsbare afnemers kunnen het statuut van beschermde klant aanvragen dat hen beschermt tegen afsluiting en een bevoorrading tegen het sociaal tarief mogelijk maakt. Dit gewestelijke sociaal tarief kan de begunstigde van de bescherming een gemiddelde jaarlijkse winst opleveren van € 690 voor de afnemers van de twee energievormen. Een duwtje in de rug dat hen helpt bij de afbetaling van hun schuld.

Het aantal beschermde klanten voor elektriciteit is van 2.301 in 2019 gedaald tot 2.225 in 2020. Dat aantal is nog steeds te laag in het licht van de 27.000 gezinnen bij wie een vermogensbegrenzer werd geplaatst.

Zoals reeds vermeld in onze vorige verslagen kan het geringe aandeel beschermde klanten ten opzichte van het aantal geplaatste vermogensbegrenzers en ten opzichte van het aantal gezinnen dat een ingebrekestelling heeft ontvangen van zijn leverancier nog altijd worden verklaard door enerzijds de complexiteit van het statuut als dusdanig en meer bepaald de toekenningswijze die niet erg is aangepast aan de Brusselse bevolking en de niet-automatische toekenning, en anderzijds door de geringe aantrekkelijkheid van het statuut voor de sociale actoren als gevolg van zijn complexiteit, de noodzaak om aan de toekenning van het statuut een sociale begeleiding van de klant te verbinden, zonder te beschikken over de noodzakelijke middelen om deze begeleiding uit te voeren.

Om de gevolgen van de coronacrisis te bestrijden, heeft de Brusselse wetgever trouwens voorzien in een uitbreiding van het statuut van beschermde klant met een periode van één jaar, voor huishoudelijke en kleine professionele afnemers. BRUGEL is het enige kanaal dat deze tijdelijke maatregel toekent.

In 2020 heeft de wetgever op advies van BRUGEL de duur van de winterbescherming tot tweemaal toe verlengd, naar aanleiding van de gezondheids crisis en de gevolgen ervan, zowel voor de klanten als voor de OCMW's die gevraagd

worden om ze ten laste te nemen. Bijgevolg was er in 2020 geen enkele afsluiting, noch als gevolg van een einde contract (EOC) of van een beslissing van de vrederechter.

Zoals meermaals vermeld is **BRUGEL van mening dat het huidige beschermingssysteem van de afnemer toe is aan een hervorming**. Er werden reeds meerdere voorstellen naar voren geschoven. Het is daarbij de bedoeling om doeltreffende, billijke maatregelen in te voeren, die zijn afgestemd op de doelgroep en die de kwetsbare gezinnen de mogelijkheid geven te ontsnappen aan de stresserende handelingen verbonden aan de schuldvordering en aan het invoeren van bescherming.

Het hele jaar door zorgt BRUGEL ervoor dat de huishoudens zo goed mogelijk worden geïnformeerd over de verschillende aspecten van de markt, via de website of door in overleg met de verschillende spelers mee te werken aan de verbetering van de documenten die noodzakelijk zijn voor de goede werking van deze markt. De informatieopdracht voor het 'grote publiek' is een essentiële opdracht van de regulator, die over een permanente optimalisering waakt.

Wat de hernieuwbare energievormen betreft, heeft de coronacrisis deze keten doen stilvallen tijdens de lente en

deels tijdens de zomer van 2020. Desalniettemin werd een recordvermogen aan fotovoltaïsche energie geïnstalleerd. Bij particulieren, waar nog een aanzienlijk potentieel kan worden benut, werd bijna 2/3 van de installaties door derde-investeerders geïnstalleerd.

Sinds 1 januari 2020 wordt het deel 'netkosten' van de elektriciteitsfactuur niet langer gecompenseerd voor productie-installaties met een vermogen van minder dan 5 kW, waar de meeste installaties van particulieren toe behoren. De betrokken prosumenten betalen dus een netbijdrage voor alle elektriciteit die ze afnemen en worden zo ertoe aangezet om hun verbruik en hun productie te synchroniseren.

Tot slot nam BRUGEL in de zomer van 2020 een beslissing tot afwijking van de markt- en tariefregels voor een eerste project rond een energiegemeenschap, waarbij een school, een particuliere prosumant en wijkbewoners betrokken waren. Deze nieuwe modellen om energie te delen zullen het mogelijk maken om het potentieel aan zonne-energie vrij te maken en zoveel mogelijk mensen aan boord te krijgen bij de energietransitie.

2 INLEIDING

In dit thematisch verslag toont BRUGEL de evolutie van de rechten van de huishoudelijke afnemers en de werking van de gas- en elektriciteitsmarkten in 2020. De informatie in dit verslag heeft tot doel de situatie te beschrijven die werd vastgesteld in 2020 en, voor bepaalde gegevens, een vergelijking met de voorgaande jaren mogelijk te maken. Het is de bedoeling de ontwikkelingen in kaart te brengen en over een langere periode vergelijkingen te maken tussen de spelers, om de stijgende of dalende trends te schetsen.

Dit verslag, dat uitsluitend op de huishoudelijke afnemers gericht is, geeft een globaal overzicht van de markt voor particulieren en werd opgesteld op basis van de volgende assen: de voorstellen van de leveranciers, de evolutie van de prijzen, de energiefactuur, de bescherming van de consumenten, de openbaredienstverplichtingen en de productie van hernieuwbare energie door particulieren. De communicatie van BRUGEL om de huishoudelijke afnemers zo goed mogelijk te informeren komt eveneens aan bod in dit verslag.

Wat de openbaredienstverplichtingen (ODV) ten laste van de leveranciers en de distributienetbeheerder (DNB), SIBELGA, betreft, heeft de wetgever deze verplichtingen aan hen opgelegd om de toegang tot energie voor de hele bevolking mogelijk te maken, alsook om een goede marktwerking mogelijk te maken, bevoorradingszekerheid en een sterkere bescherming van de verbruiker en het milieu te verzekeren. Als regulator heeft BRUGEL de opdracht om te zorgen voor de naleving en de toepassing van deze ODV door de verschillende marktspelers. BRUGEL vermeldt in dit verslag een analyse van de uitvoering van deze verplichtingen, evenals een evaluatie van de kosten die de ODV genereren voor de actoren uit de sector en meer bepaald voor de DNB.

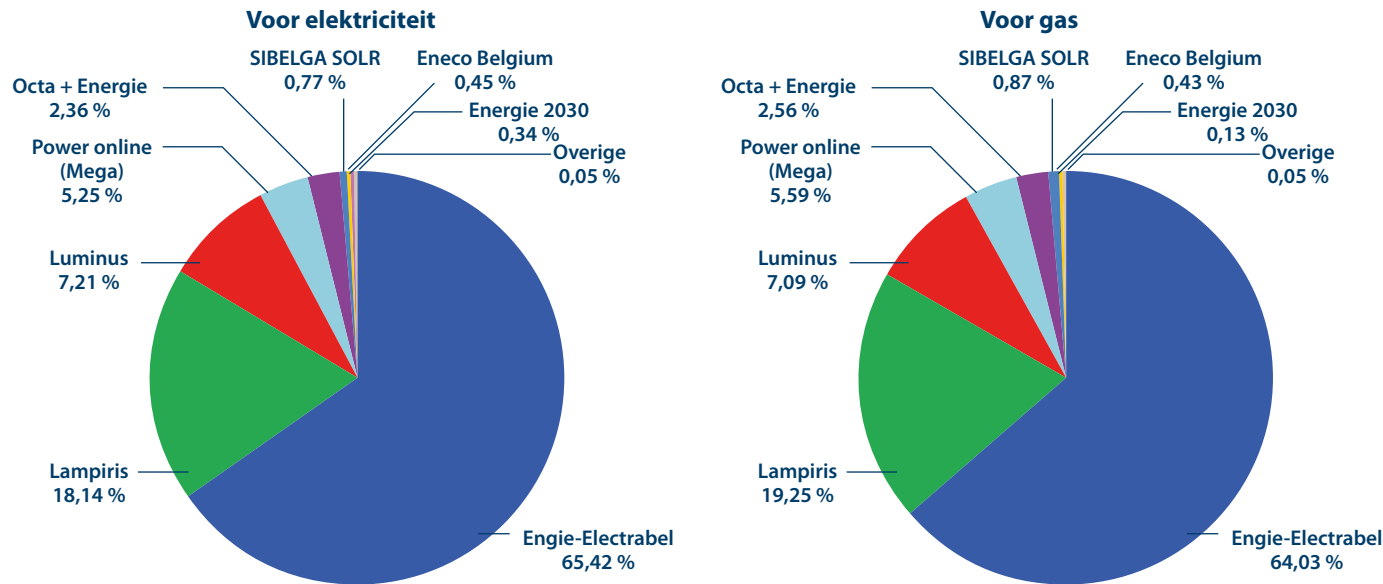
Dit thematische verslag bevat eveneens de sociale maatregelen voor de elektriciteits- en gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het is de bedoeling te komen tot een nauwkeurige analyse van de trends en de evoluties van de situatie van de huishoudelijke afnemers, en meer bepaald van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen.

3.1 MARKTAANDELEN

Net als in de voorgaande jaren vormen Engie (Electrabel), Luminus en Lampiris het top trio voor de levering van gas en elektriciteit. De onderstaande tabellen tonen de marktaandeelen van de leveranciers die in december 2020 actief waren op de huishoudelijke markt.

Figuur 1: Marktaandeelen van de leveranciers (in percentage leveringspunten) op 31.12.2020, huishoudelijke afnemers

Bron: SIBELGA

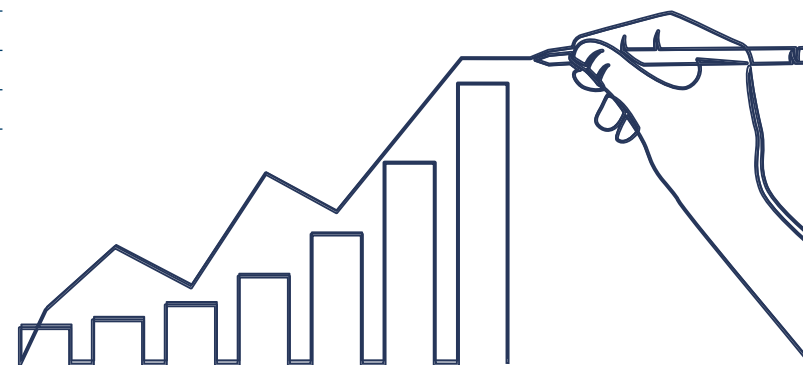
In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden 528.701 leveringspunten bevoorraad met elektriciteit en 369.424 met gas. De onderstaande tabel toont het verbruik per gemeente en per deciel.

Tabel 1: Verdeling van het jaarlijkse elektriciteitsverbruik (in kWh) van de huishoudelijke afnemers in 2020 per gemeente

Gemeente	Verdeling van het jaarlijkse elektriciteitsverbruik (in kWh) van de huishoudelijke afnemers (situatie op 31.12.2020, op basis van het gestandaardiseerde verbruik op die datum)								
	1e deciel	2e deciel	3e deciel	4e deciel	5e deciel	6e deciel	7e deciel	8e deciel	9e deciel
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	665	1.038	1.333	1.626	1.916	2.218	2.657	3.212	4.321
Anderlecht	709	1.093	1.392	1.691	2.003	2.295	2.789	3.291	4.455
Oudergem	747	1.111	1.423	1.734	2.035	2.390	2.862	3.416	4.513
Sint-Agatha-Berchem	799	1.225	1.539	1.854	2.112	2.485	2.963	3.568	4.745
Brussel	626	988	1.281	1.575	1.883	2.179	2.594	3.132	4.236
Etterbeek	564	916	1.176	1.423	1.703	2.003	2.361	2.966	3.946
Evere	736	1.090	1.376	1.656	1.915	2.186	2.588	3.044	4.019
Vorst	652	1.013	1.290	1.558	1.856	2.077	2.470	3.034	3.896
Ganshoren	765	1.160	1.459	1.735	1.953	2.275	2.664	3.227	4.117
Elsene	566	904	1.178	1.444	1.735	2.004	2.459	3.009	4.195
Jette	706	1.080	1.363	1.635	1.898	2.178	2.588	3.082	4.065
Koekelberg	677	1.068	1.354	1.635	1.961	2.183	2.610	3.183	4.313
Sint-Jans-Molenbeek	704	1.110	1.425	1.725	2.011	2.307	2.779	3.323	4.547
Sint-Gillis	544	906	1.176	1.440	1.731	1.954	2.356	2.875	3.928
Sint-Joost-ten-Node	575	960	1.258	1.561	1.883	2.140	2.588	3.143	4.136
Schaarbeek	638	1.035	1.332	1.619	1.900	2.185	2.588	3.137	4.126
Ukkel	762	1.171	1.509	1.835	2.125	2.541	3.022	3.730	5.135
Watermaal-Bosvoorde	754	1.131	1.421	1.714	2.023	2.387	2.837	3.392	4.474
Sint-Lambrechts-Woluwe	727	1.067	1.342	1.614	1.919	2.201	2.616	3.146	4.130
Sint-Pieters-Woluwe	785	1.186	1.528	1.873	2.188	2.606	3.091	3.834	5.207

Tabel 2: Verdeling van het jaarlijkse gasverbruik (in kWh) van de huishoudelijke afnemers in 2020 per gemeente

Gemeente	Verdeling van het jaarlijkse elektriciteitsverbruik (in kWh) van de huishoudelijke afnemers (situatie op 31.12.2020, op basis van het gestandaardiseerde verbruik op die datum)								
	1e deciel	2e deciel	3e deciel	4e deciel	5e deciel	6e deciel	7e deciel	8e deciel	9e deciel
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	499	2.417	5.127	7.454	9.774	11.549	14.146	18.204	25.138
Anderlecht	851	3.332	5.739	7.864	9.891	10.923	13.475	16.792	22.403
Oudergem	463	3.358	7.061	10.015	11.898	14.742	17.690	21.557	28.318
Sint-Agatha-Berchem	832	3.688	6.483	8.819	11.149	12.643	15.519	19.019	24.823
Brussel	503	2.224	4.667	6.834	9.039	10.132	12.900	16.652	23.724
Etterbeek	405	2.118	4.610	6.690	8.711	11.070	13.076	17.157	25.288
Evere	500	2.259	4.744	7.046	9.291	10.614	13.420	16.770	21.765
Vorst	402	1.914	4.544	6.723	8.814	11.259	12.567	16.275	23.157
Ganshoren	336	1.474	4.466	7.296	9.786	11.316	13.901	17.174	22.400
Elsene	280	1.314	3.798	6.023	8.243	10.712	12.776	17.580	27.179
Jette	500	2.205	4.741	6.944	9.292	10.756	13.344	16.825	22.211
Koekelberg	483	1.757	4.252	6.422	8.520	10.834	12.269	15.674	21.379
Sint-Jans-Molenbeek	593	1.897	4.247	6.453	8.557	10.578	11.832	14.974	20.171
Sint-Gillis	725	2.950	5.035	6.791	8.588	10.055	12.186	15.628	22.541
Sint-Joost-ten-Node	710	2.979	5.006	7.040	8.982	10.055	12.389	15.729	21.755
Schaarbeek	586	2.682	5.268	7.493	9.688	10.965	13.712	17.427	23.562
Ukkel	435	3.146	7.040	10.058	12.224	15.613	19.685	25.609	36.297
Watermaal-Bosvoorde	1.680	7.098	10.470	12.574	15.269	18.226	21.571	25.927	32.845
Sint-Lambrechts-Woluwe	326	1.738	4.998	7.922	10.746	12.838	16.121	20.432	27.568
Sint-Pieters-Woluwe	401	3.579	8.215	11.549	14.355	17.966	22.265	27.544	36.632

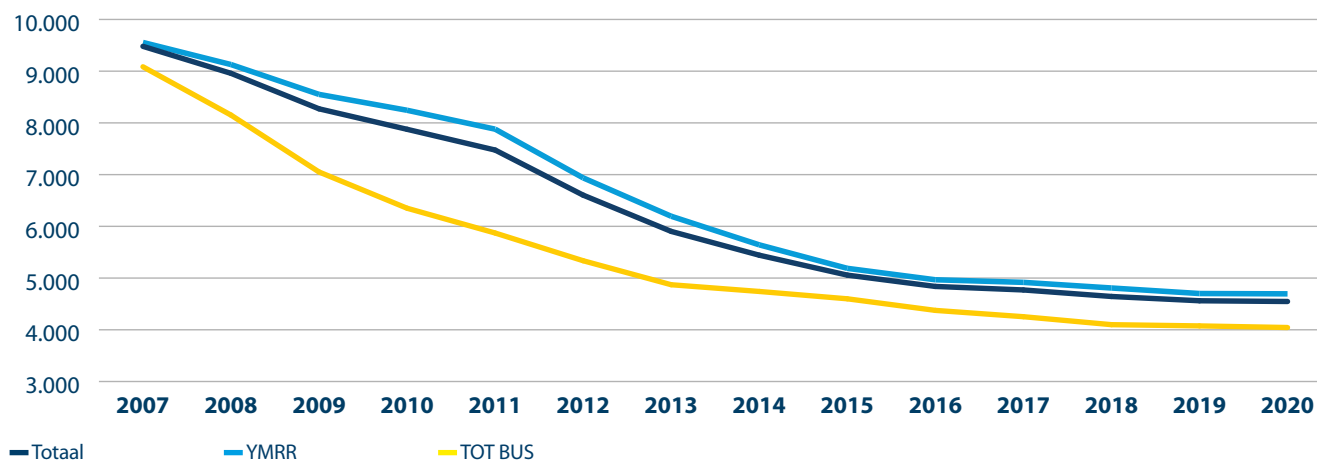

Economisch gezien wordt de concentratie van de markten vaak via verschillende indicatoren gemeten. De in het kader van de elektriciteits- en gasmarkt gebruikte indicatoren zijn de Herfindahl-Hirschman-index (HHI¹) en de C3-concentratie-indicator². Zij meten de concentratie in termen van het aantal actieve actoren van de energielevering en hun respectieve marktaandeel.

In het kader van dit thematische verslag worden deze indices geobserveerd naargelang het aantal leveringspunten in de portefeuille van de marktdeelnemers en in het algemeen geldt: hoe hoger de HHI en de C3, hoe meer de markt geconcentreerd is.

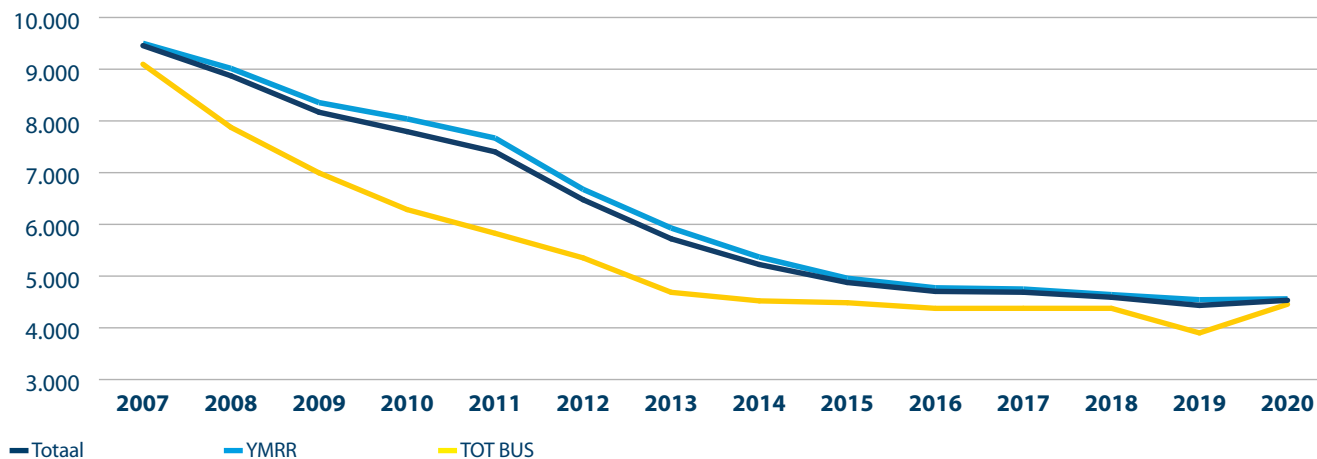
De tabellen hiernaast geven deze indicatoren weer voor de huishoudelijke afnemers.

Figuur 2: Evolutie van de HHI-elektriciteit, huishoudelijke afnemers

Bron: BRUGEL

Figuur 3: Evolutie van de HHI-gas, huishoudelijke afnemers

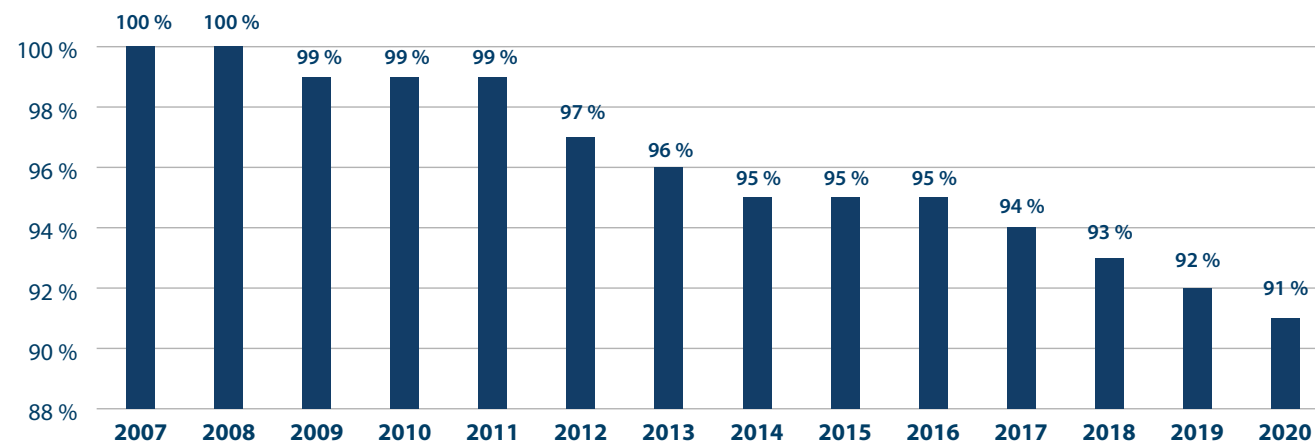
Bron: BRUGEL

1 De HHI-index wordt berekend door het kwadraat van de marktaandelen van alle ondernemingen binnen de betreffende sector op te tellen. Deze index daalt wanneer het aantal firma's dat op de markt actief is, toeneemt, en andersom. De index stijgt ook wanneer de markt asymmetrischer wordt, en andersom. We beschouwen een markt als concurrentieel wanneer de HHI-index gelijk is aan of lager is dan 2.000.

Is de HHI gelijk aan 10.000, dan hebben we te maken met een monopolie. Ligt de HHI dicht bij 0, dan telt de markt een groot aantal kleine aanbieders.

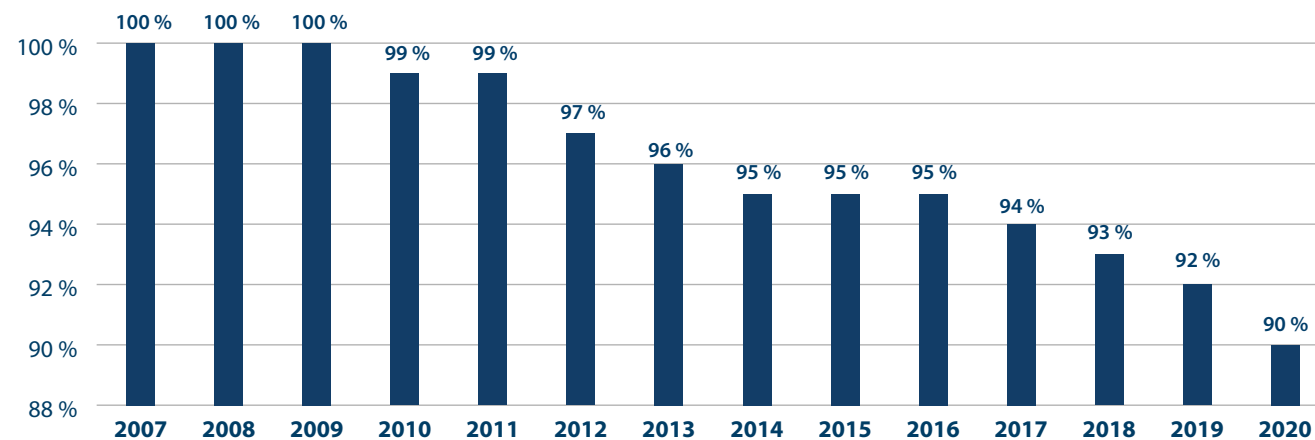
2 De concentratie-indicator C3 geeft het gecumuleerde marktaandeel van de grootste drie leveranciers weer.

Figuur 4: Evolutie van de C3-index elektriciteit, huishoudelijke afnemers

Bron: BRUGEL

Figuur 5: Evolutie van de C3-index gas, huishoudelijke afnemers

Bron: BRUGEL

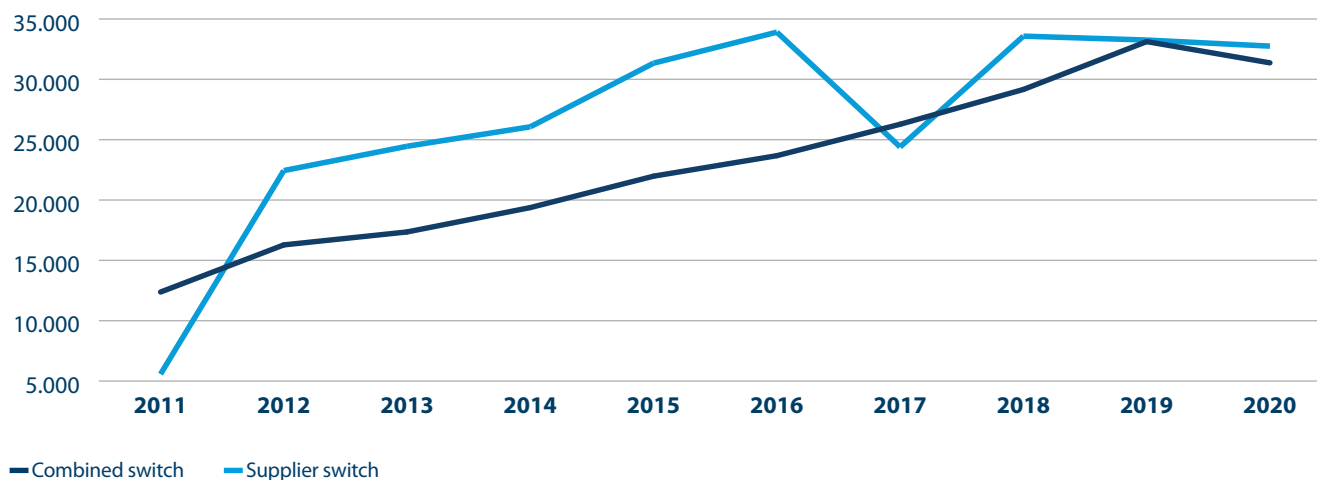
3.2 SWITCHING

In het kader van zijn marktanalyse volgt BRUGEL in het bijzonder de indicatoren van bepaalde marktprocessen die het activiteitsniveau van de Brusselse leveranciers en verbruikers weergeven, zoals de "supplier switches" en de "combined switches". We wijzen erop dat de heronderhandeling van een contract zonder verandering van leverancier niet als een switch wordt beschouwd. De figuren hiernaast tonen de evolutie over tien jaar van het proces van de leverancierswissel, die tot op zekere hoogte de dynamiek van de retailmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest weerspiegelt.

Het eerste kenmerk is inherent aan de Brusselse markt zelf, waarvan de penetratiegraad voor gas zeer hoog ligt. In de meeste gevallen maakt de Brusselse huishoudelijke klant gebruik van elektriciteit en gas voor zijn huishoudelijke behoeften.

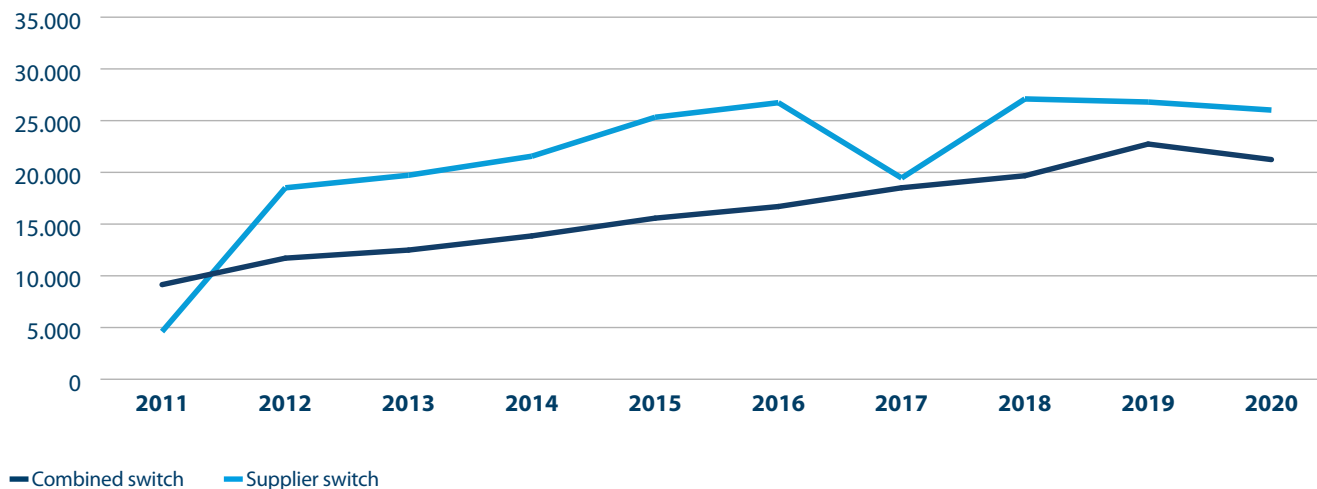
Het tweede kenmerk berust in het feit dat de financiële voordelen van een leverancierswijziging voor gas aanzienlijk hoger kunnen uitvallen dan die van een elektriciteitsleverancier. Gas zou daarom voor een klant de voornaamste trigger kunnen zijn om van leverancier te veranderen. Gezien het feit dat de huishoudelijke klant die een gasleveringspunt heeft, noodzakelijkerwijs ook een leveringspunt voor elektriciteit heeft en dat de meeste huishoudelijke klanten met het oog op een eenvoudige levering en betaling kiezen voor een enkele energiefactuur, kan een verandering van gasleverancier ook een verandering van elektriciteitsleverancier met zich meebrengen.

Figuur 6: Supplier Switch – Huishoudelijk – Elektriciteit

Bron: BRUGEL

Figuur 7: Supplier Switch – Huishoudelijk – Gas

Bron: BRUGEL

Zowel voor de indicator "supplier switch" als voor de indicator "combined switch" tonen de figuren voor gas en elektriciteit een algemene opwaartse trend sinds de vrijmaking.

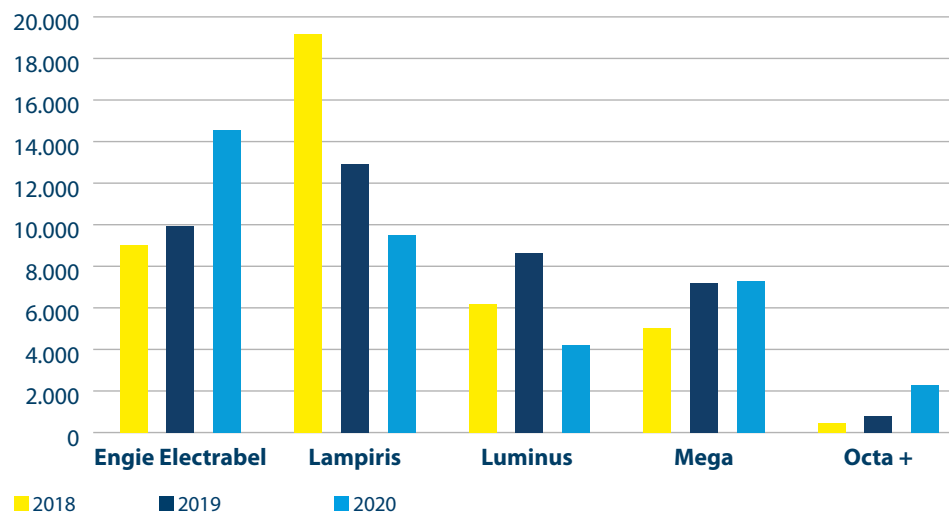
Voor de indicator "combined switch" werd evenwel een lichte daling opgetekend in 2020, de eerste sinds 2008.

De opwaartse tendens hangt samen met meerdere factoren. We noemen met name de verschillende wijzigingen aan de federale wetgeving, de terbeschikkingstelling van een nieuwe, performante tariefvergelijker en de federale en gewestelijke communicatiecampagnes van 2012, die een belangrijke rol binnen de marktdynamiek zijn blijven spelen. De impact van deze factoren is in de jaren nadien in zekere mate zichtbaar gebleven, want de gemiddelde bereikte niveaus vertonen deze opwaartse trend tot in 2016.

De intensiteitsdaling die in 2017 voor het eerst in aanzienlijke mate werd waargenomen, hangt samen met de wijziging van de groeistrategie van Luminus na structurele problemen op de Brusselse huishoudelijke markt. Deze speler leverde tussen 2013 en 2017 de grootste bijdrage in volume voor de activiteit leverancierswijziging. Toch is bij deze speler een daling van 7 % (van 2015 tot 2016) en 41 % (van 2016 tot 2017) te zien voor het volume leverancierswijzigingen, voor gas en elektriciteit samen.

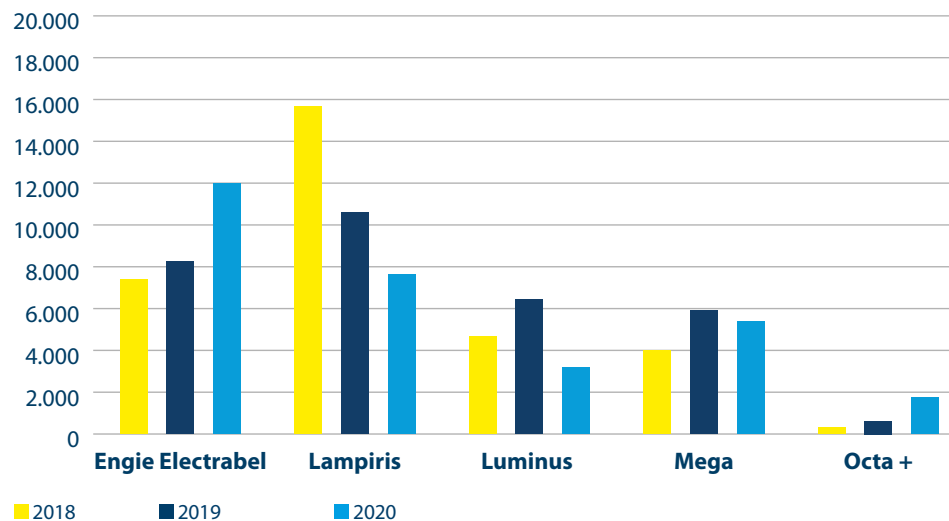
Zoals we zien in de figuren 8 en 9 heeft de stijging in 2018 voornamelijk te maken met het aantal 'supplier switches' van Lampiris, dat tussen 2017 en 2018 zowel voor gas als elektriciteit verdubbeld is. Dit bevestigt de evolutie van de leveringspunten van deze leverancier, die werd vastgesteld in het gedeelte over het marktaandeel, zie hierboven.

Figuur 8: Evolutie supplier switch-Elektriciteit-Huishoudelijk

Bron: BRUGEL

Figuur 9: Evolutie supplier switch-Gas-Huishoudelijk

Bron: BRUGEL

4 FOLLOW-UP VAN DE PRIJSEVOLUTIE

4.1 EVOLUTIE VAN DE BESCHIKBARE AANBIEDINGEN IN HET BHG

In de loop van 2020 daalde het aantal aanbiedingen voor het huishoudelijk segment elektriciteit tot 25 in het derde trimester, terwijl er in december 2017 nog 30 producten beschikbaar waren.

De onderstaande tabel toont de evolutie van het aantal beschikbare aanbiedingen voor elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tabel 3: Evolutie van het aantal beschikbare aanbiedingen in het BHG, december als referentie, elektriciteit

2015	2016	2017	2018	2019	2020
24	27	30	24	25	29

Bron: BRUSIM

Uit de onderstaande tabel blijkt dat deze trend zich ook op de gasmarkt voordoet.

Tabel 4: Evolutie van het aantal beschikbare aanbiedingen in het BHG, december als referentie, gas

2015	2016	2017	2018	2019	2020
19	17	21	18	19	21

Bron: BRUSIM

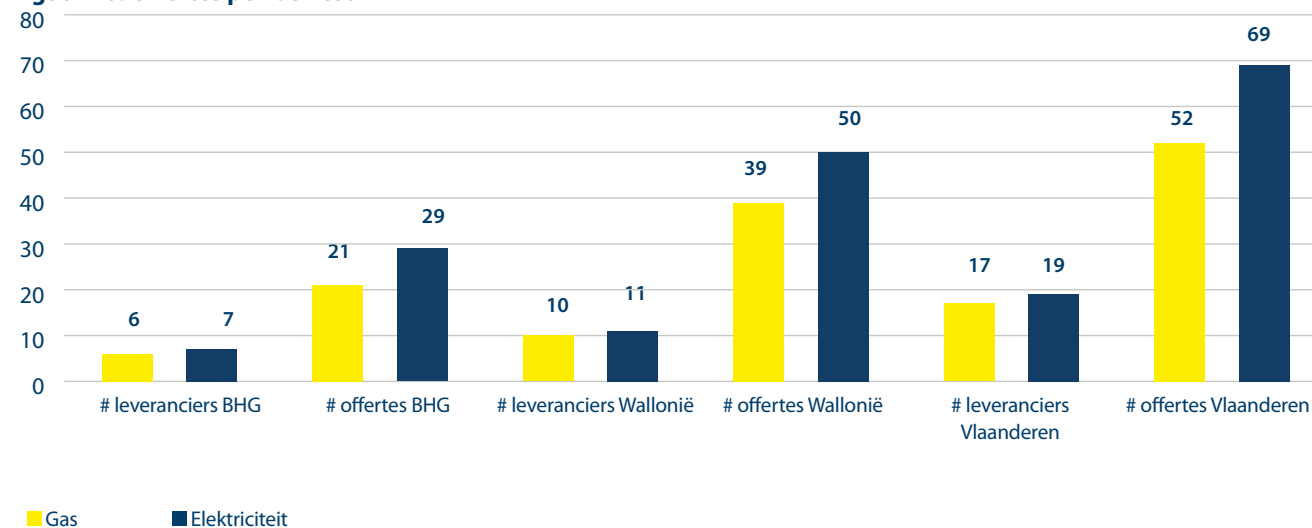
Deze daling is enerzijds te wijten aan het feit dat Luminus sinds 1 januari 2018 de Brusselse huishoudelijke afnemers nog slechts één elektriciteits- en één gasproduct aanbiedt na een wijziging van zijn commercieel beleid, om redenen die gedetailleerd worden beschreven in het advies op eigen initiatief van BRUGEL betreffende de toestand van de Brusselse huishoudelijke markt.³

Ook de stopzetting van de activiteiten van BELPOWER heeft het aantal beschikbare aanbiedingen en actieve leveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doen dalen.

Het aantal leveranciers op de huishoudelijke markt is teruggevallen op 7, terwijl dat er in Wallonië en in Vlaanderen meer zijn.

De onderstaande grafiek toont de situatie per gewest van het aantal offertes, aangeboden aan de huishoudelijke afnemers in december 2020.

Figuur 10: Offertes per Gewest

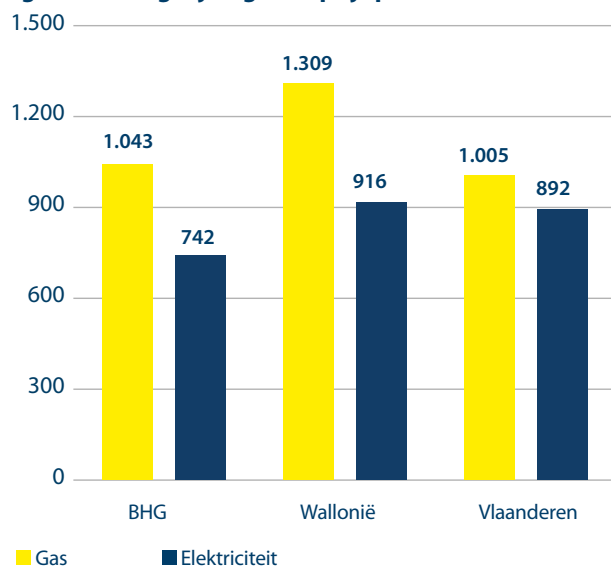
Bron: BRUSIM, COMPACWaPE en V-TEST

³ <https://www.brugel.brussels/publication/document/adviezen/2018/nl/ADVIES-265Bis-Markt-toestand2018.pdf>

4.2 ALL-INPRIJS IN HET BHG EN IN DE ANDERE GEWESTEN

Deze grafiek toont per gewest de gemiddelde prijs van de offertes van december 2020 op basis van een verbruik van 3.500 kWh/jaar van elektriciteit en van 23.260 kWh/jaar van gas.

Figuur 11: Vergelijking all-inprijs per Gewest

Bron: BRUSIM, COMPACWaPE en V-TEST

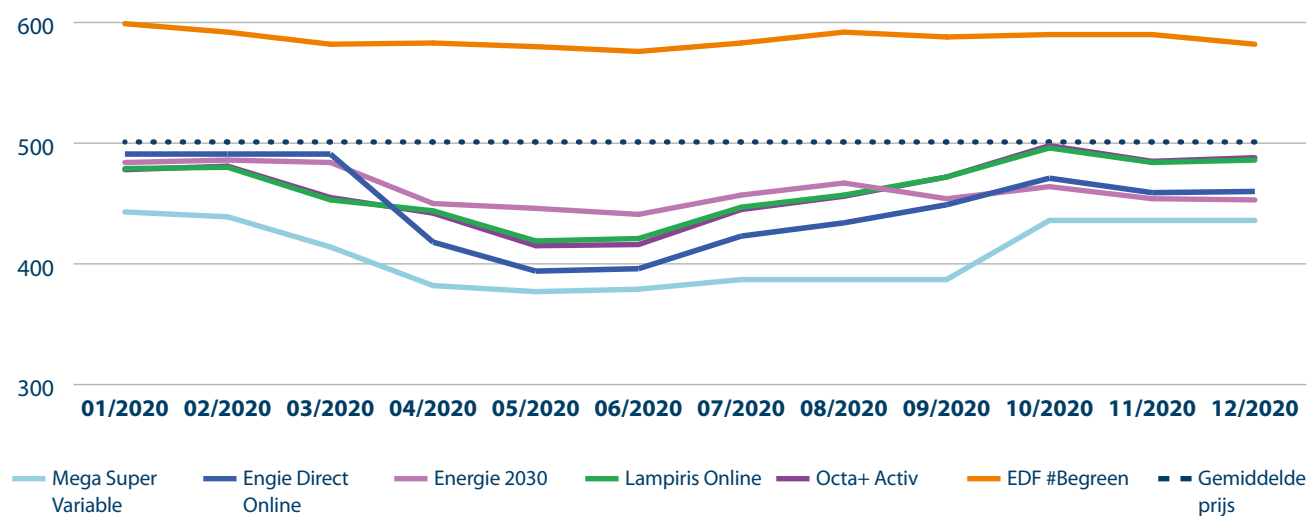
Hoewel de all-in-prijs niet de hoogste is in het BHG, ziet het er toch naar uit dat, naast het geringe aantal aanbiedingen in het BHG vergeleken met de andere gewesten, sommige leveranciers voor eenzelfde aanbod in het Waalse Gewest en in Brussel verschillende prijzen vragen. Deze prijsverschillen werden vastgesteld op het onderdeel energie (in €/kWh) en op de vaste jaarlijkse bijdrage (in €/jaar).

4.3 EVOLUTIE VAN DE FACTUUR VAN DE HUISHOUDELIJKE VERBRUIKERS

4.3.1 Elektriciteit

De onderstaande grafiek geeft de evolutie weer van het gunstigste aanbod van elke leverancier en het jaarlijks gemiddelde van de prijzen, alle aanbiedingen door elkaar genomen, voor de mediane Brusselse afnemer⁴.

Figuur 12: Evolutie van de prijs van de factuur- Mediane verbruiker Elektriciteit

Bron: BRUSIM

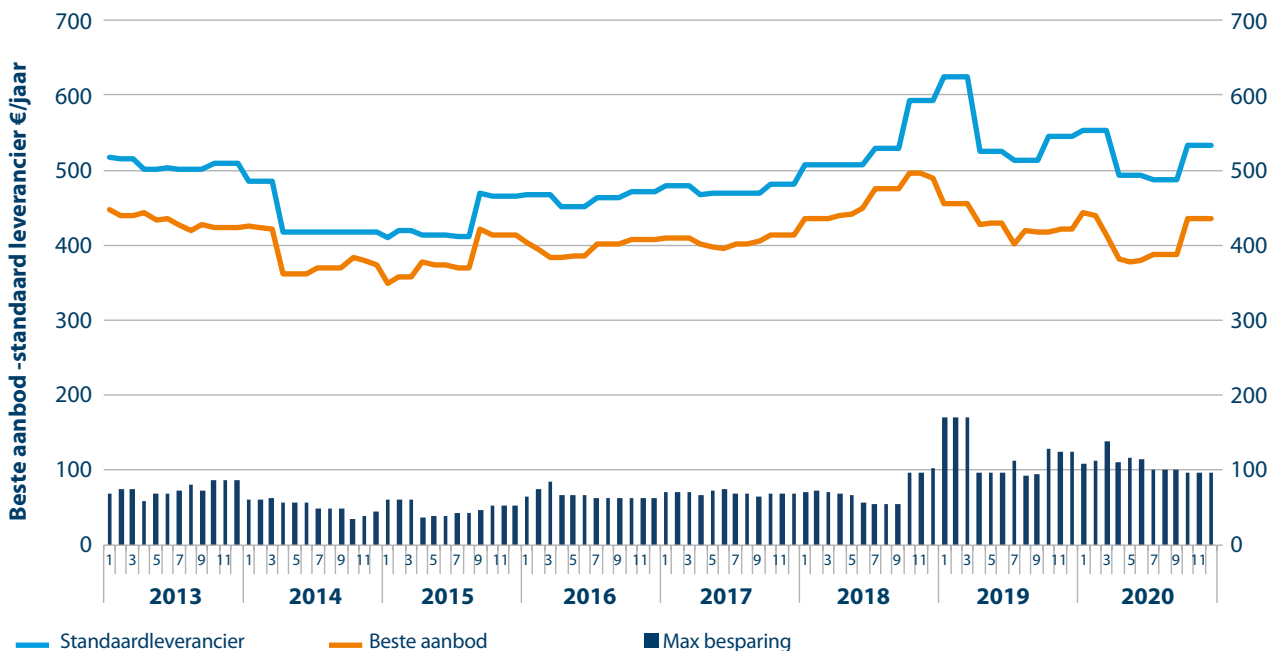
We merken een veralgemeende prijsdaling vanaf het tweede kwartaal, en een zekere stabiliteit op het vlak van de evolutie van de aanbiedingen tijdens de volgende maanden, met wel een stijging in het laatste kwartaal van het jaar. De enige offerte van Luminus is de enige die zich boven het jaarlijkse gemiddelde van de factuur van de mediane afnemer bevindt, en dat tijdens het hele jaar.

Zoals eerder toegelicht, zijn bepaalde leveranciers die actief zijn in de andere gewesten, niet altijd aanwezig op de Brusselse markt, wat het aantal meer voordeligere offertes dan die van de standaardleverancier in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vermindert in vergelijking met Wallonië en Vlaanderen.

⁴ Het mediane Brusselse elektriciteitsverbruik dat als referentie wordt genomen, is 2.036 kWh voor de piekuren. Het mediane verbruik betekent dat 50 % van de afnemers meer en 50 % van de afnemers minder dan de mediaan verbruikt. Het mediane verbruik is niet hetzelfde als het gemiddelde verbruik, dat in essentie het gemiddelde van alle bestaande verbruiken is.

De onderstaande grafiek toont de evolutie van de jaarfactuur voor een mediane afnemer die nog steeds wordt bevoorrad door de standaardleverancier, en van het goedkoopste aanbod op de markt.

Figuur 13: Evolutie van de prijs van de factuur- Mediane verbruiker Elektriciteit

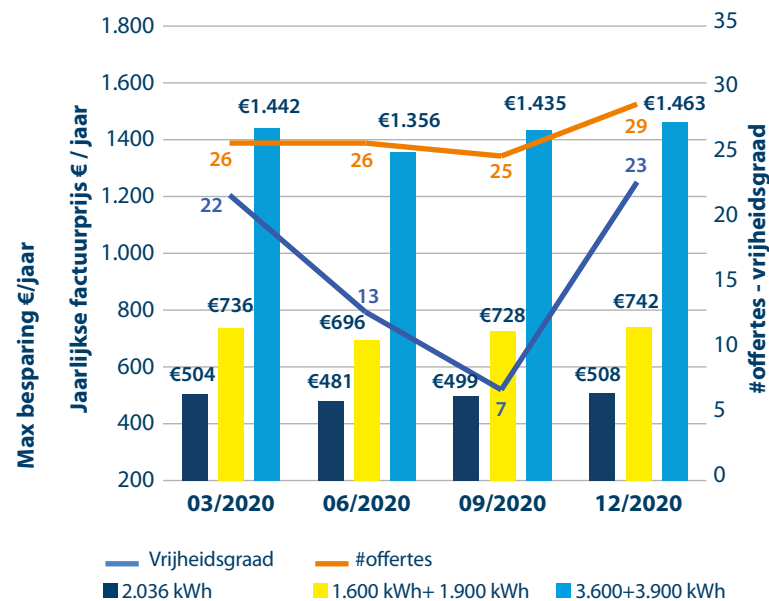
Bron: BRUSIM

Men stelt vast dat het verschil tussen het goedkoopste en het standaardaanbod opvallender wordt sinds 2019 en dat de potentiële besparing tussen de jaarlijkse factuur van een passieve mediane afnemer (die zich door de standaardleverancier laat bevoorraden) en die van het goedkoopste aanbod op de markt opliep tot een recordbedrag van € 170 in het eerste kwartaal van 2019.

De grafiek hiernaast toont de evolutie van de elektriciteitsprijs in het voorbije jaar, gekoppeld aan de evolutie van het aantal aanbiedingen op de markt en de vrijheidsgraad (aantal mogelijk voordeligere aanbiedingen voor een klant die geen contract heeft ondertekend met een leverancier).

Tussen maart en december merken we een prijsstijging van de elektriciteitsfactuur met 0,8 % tot 1,5 %, afhankelijk van de verbruiksklasse.

Figuur 14: Evolutie 2020 Elektriciteit

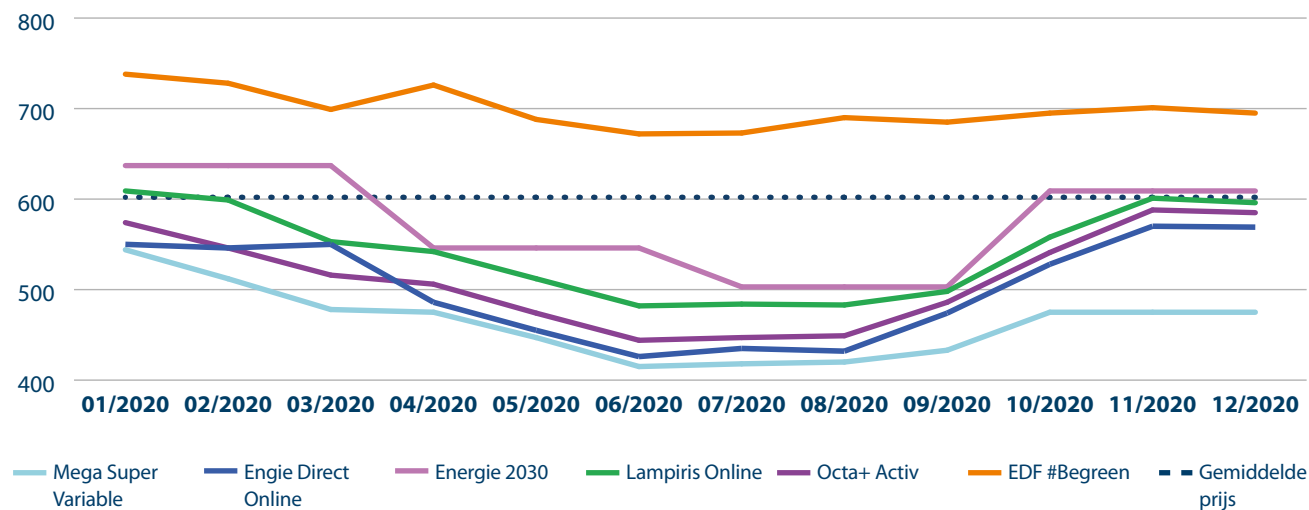

Bron: BRUSIM

4.3.2 Gas

De onderstaande grafiek geeft de evolutie weer van het gunstigste aanbod van elke leverancier en het jaarlijks gemiddelde van de prijzen, alle aanbiedingen door elkaar genomen, voor de mediane Brusselse afnemer⁵.

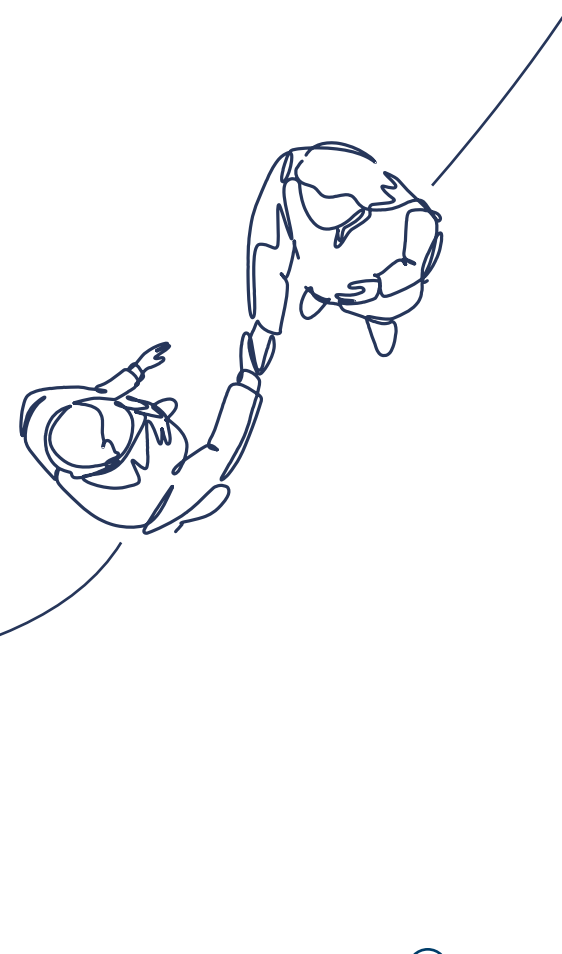
Figuur 15: Evolutie van de prijs van de factuur- Mediane verbruiker Gas

Bron: BRUSIM

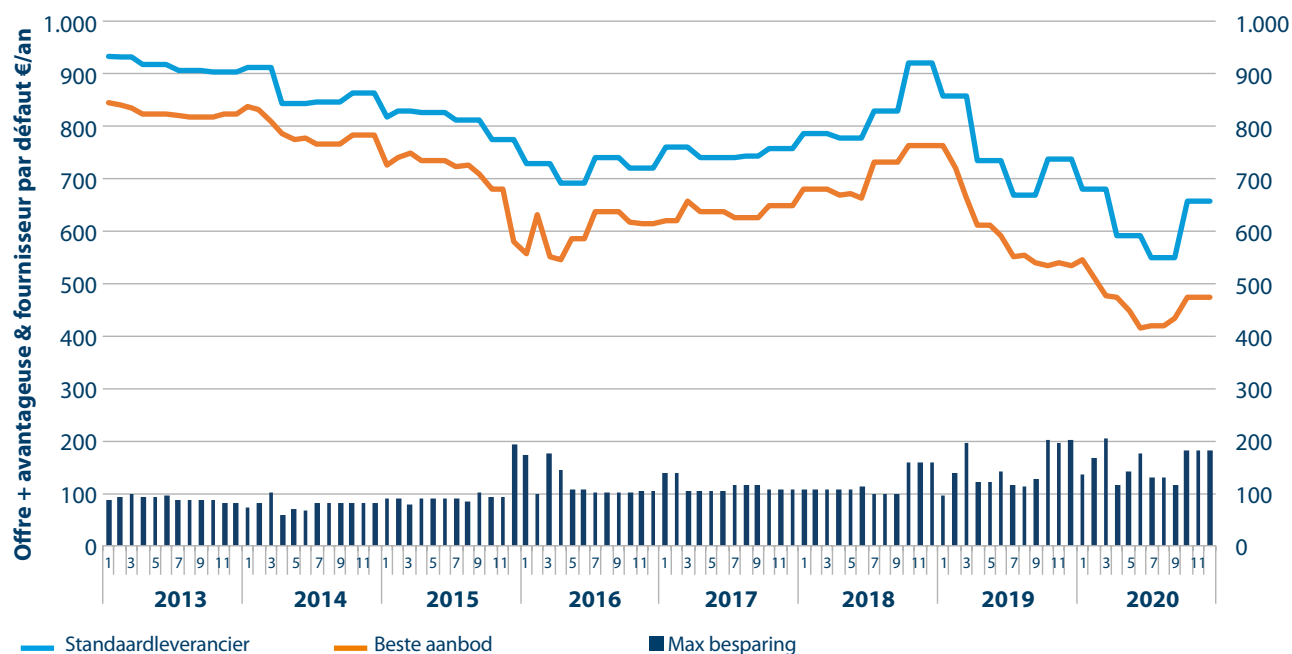
Net als bij de elektriciteit is de enige offerte van Luminus de enige die zich boven het jaarlijkse gemiddelde van de factuur van de mediane afnemer bevindt, en dat tijdens het hele jaar. We merken een veralgemeende prijsdaling vanaf het tweede kwartaal, en een zekere stabiliteit op het vlak van de evolutie van de aanbiedingen tijdens de volgende maanden, met wel een stijging in het laatste kwartaal van het jaar.

⁵ Verbruik van 12.728 kWh/jaar.

De onderstaande grafiek toont de evolutie van de jaarfactuur voor een mediane afnemer die nog steeds wordt bevoorrad door de standaardleverancier, en van het goedkoopste aanbod op de markt.

Figuur 16: Evolutie van de prijs van het factuur- Mediane verbruiker Gas

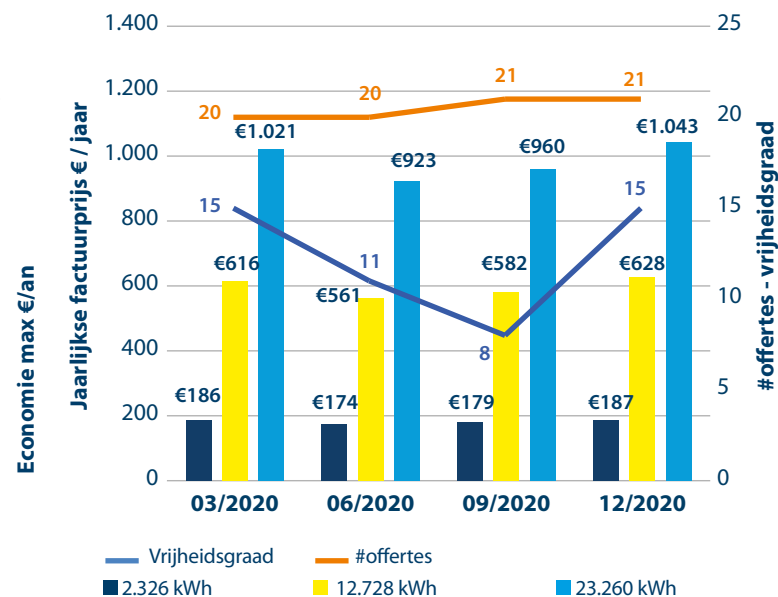
Bron: BRUSIM

Men stelt vast dat het verschil tussen het goedkoopste en het standaardaanbod opvallender wordt sinds 2019 en dat de potentiële besparing tussen de jaarlijkse factuur van een passieve mediane afnemer (die zich door de standaardleverancier laat bevoorraden) en die van het goedkoopste aanbod op de markt opliep tot een recordbedrag van meer dan € 200 in het eerste kwartaal van 2019.

De grafiek hiernaast toont de evolutie van de gasprijzen in het voorbije jaar, gekoppeld aan de evolutie van het aantal aanbiedingen op de markt en de vrijheidsgraad (aantal mogelijk voordeligere aanbiedingen voor een klant die geen contract heeft ondertekend met een leverancier).

Tussen maart en december merken we een prijsstijging van de gasfactuur met 0,7 % tot 2,2 %, afhankelijk van de verbruiksklasse.

Figuur 17: Evolutie 2020 Gas

Bron: BRUSIM

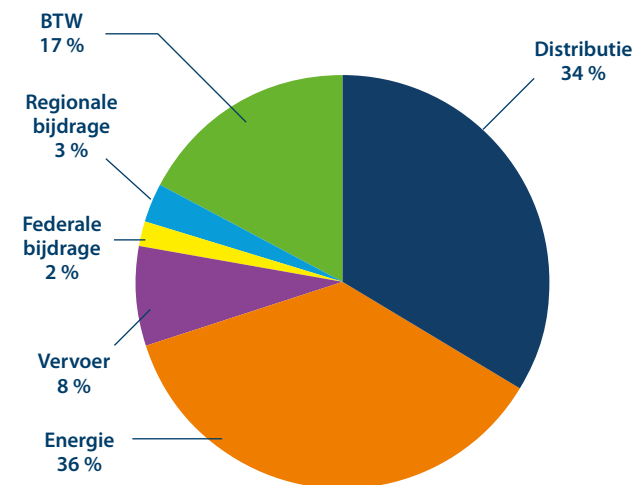
4.4 ONTLEDING VAN DE FACTUUR

4.4.1 Elektriciteit

De huishoudelijke mediaan

De grafiek hieronder toont de samenstelling van de elektriciteitsfactuur van een Brusselse mediane afnemer in december 2020.

Figuur 18: Samenstelling van de jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een Brusselse mediane verbruiker (2 036 kWh) – December 2020

Bron: BRUSIM

Het totale bedrag dat de eindverbruiker betaalt, kan worden onderverdeeld in zes delen, die in dalende volgorde van belang voor het totaalbedrag van de factuur de volgende zijn:

- de energie, met enerzijds de prijs van de geproduceerde energie en anderzijds de vaste term van de kosten van het contract en de bijdrage hernieuwbare energie, die kan verschillen naargelang de leverancier;
- het gedeelte distributie, dat het volgende omvat:
 - de distributiekosten gedragen door de gewestelijke distributienetbeheerder, SIBELGA, voor de uitvoering van zijn opdrachten;
 - de gemeentelijke wegenisrestitutie;
 - de openbardienstverplichtingen;
- de btw;
- de transmissiekosten gedragen door de nationale transmissienetbeheerder, Elia;
- de gewestelijke bijdrage (art 26. van de Elektriciteitsordonnantie);
- de federale bijdrage (energie).

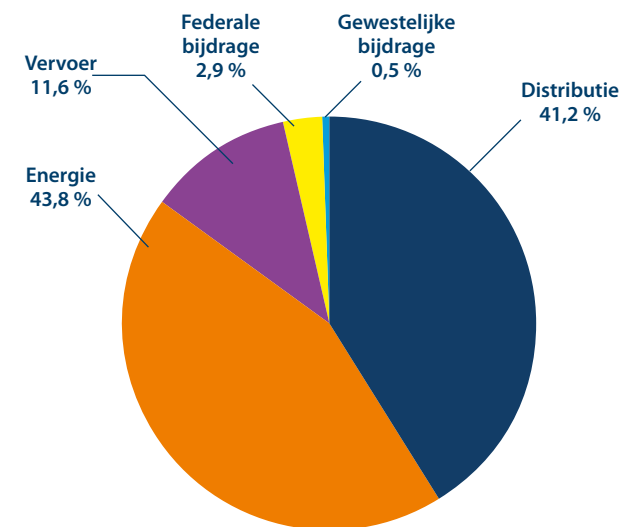
De twee posten die het zwaarst doorwegen in de factuur zijn de energie en de distributie, met bedragen van respectievelijk € 234 (incl. btw) en € 218 (incl. btw) op een totale jaarfactuur van € 531 (incl. btw).

De kleine professionele klant

Hieronder ziet u de samenstelling van de elektriciteitsfactuur van een kleine Brusselse professionele klant die 20.000 kWh per jaar verbruikt.

Net als de huishoudelijke afnemers betaalt de kleine professionele klant een elektriciteitsfactuur die uit vijf delen bestaat, met als enige verschil dat hierop geen btw wordt berekend. De post energie vertegenwoordigt hier het belangrijkste deel van de totale factuur, met een bedrag van € 1.533 op een totale jaarfactuur van € 3.496, waarbij de post distributie € 1.441 bedraagt.

Figuur 19: Samenstelling van de jaarlijkse factuur van de kleine professioneel (20 000 kWh) – December 2020

Bron: BRUSIM

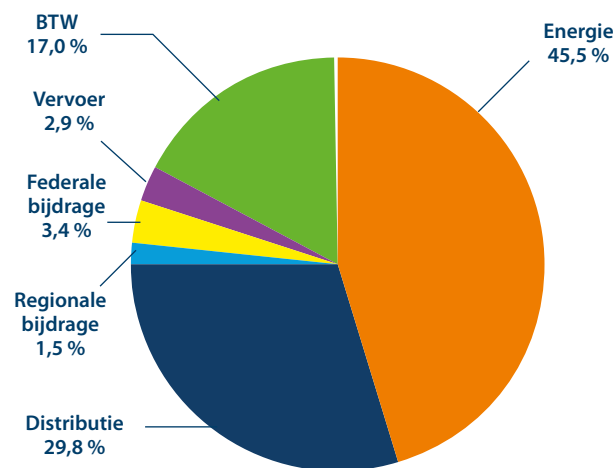
4.4.2 Gas

De huishoudelijke mediaan

De gasfactuur bestaat op haar beurt uit vier delen, die in dalende volgorde van belang voor het totaalbedrag van de factuur de volgende zijn:

- het energiegedeelte, met enerzijds de prijs van de geproduceerde energie en anderzijds de vaste term van de contractkosten (die dus kan verschillen van leverancier tot leverancier);
- het gedeelte distributie, dat het volgende omvat:
 - de distributiekosten gedragen door de gewestelijke distributienetbeheerder, SIBELGA, voor de uitvoering van zijn opdrachten
 - de gemeentelijke wegenisretributie
 - de openbardienstverplichtingen
- de btw;
- de federale bijdrage;
- de transmissiekosten gedragen door de nationale transmissienetbeheerder, Fluxys;
- de gewestelijke bijdrage (art. 20septiesdecies van de Gasordonnantie).

Figuur 20: Samenstelling van de jaarlijkse factuur van de Brusselse mediane verbruiker (12 728 kWh) – December 2020

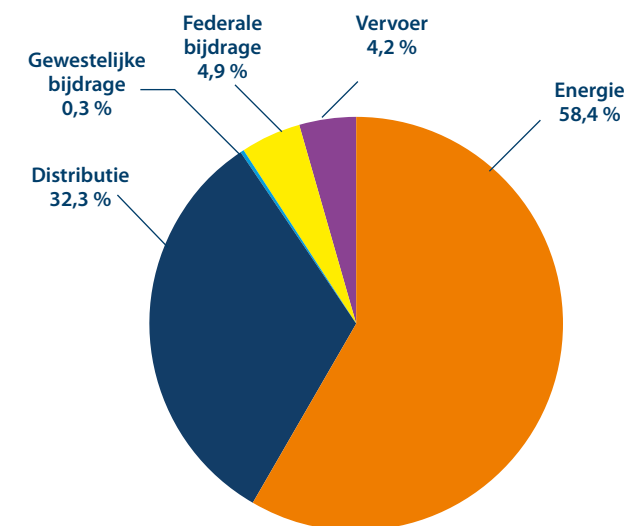
Bron: BRUSIM

We stellen vast dat de post energie voor een mediane Brusselse afnemer 45 % van zijn totale jaarfactuur vertegenwoordigt, wat neerkomt op € 361 (incl. btw) op een totaalfactuur van € 654 (incl. btw).

De kleine professionele klant

Net als bij de huishoudelijke afnemers bestaat de gasfactuur van de kleine professionele klant uit vijf delen, volgens de hierboven vermelde opsplitsing, met als enige verschil dat hierop geen btw wordt berekend. Het gedeelte energie is doorslaggevend met een aandeel van meer dan 58 % voor een bedrag van € 2.100 op een totale jaarfactuur van € 3.595.

Figuur 21: Samenstelling van de jaarlijkse factuur van de kleine professioneel (100 000 kWh) – December 2020

Bron: BRUSIM

4.5 EVOLUTIE VAN DE PRIJS VAN HET GEDEELTE ENERGIE

Aangezien de distributietarieven, de transmissietarieven en de heffingen over het algemeen worden vastgelegd voor de periode van 1 januari tot 31 december, op een zeldzame uitzondering na, kan enkel het gedeelte energie of 'commodity' van de factuur in de loop van het jaar schommelen.

We herinneren eraan dat de huishoudelijke afnemer die voor een contract met vaste prijs heeft gekozen, zijn prijs tijdens de hele duur van zijn contract behoudt. Als we het hebben over de prijsevolutie van de commodity, gaat het dus over de van maand tot maand aangeboden prijs voor nieuwe contracten.

Dezelfde logica is van toepassing op de evolutie van de variabele prijzen, met het verschil dat de prijs van het contract per trimester of per maand⁶ wordt geïndexeerd op basis van de in het contract vermelde index.

Wat elektriciteit betreft, bestaat het gedeelte energie op zich uit 3 componenten:

- de prijs van de verbruikte energie in €/kWh;
- de vaste term van de contractkosten in €/jaar, dus de abonnementsprijs;
- de bijdrage voor hernieuwbare energie in €/ kWh.

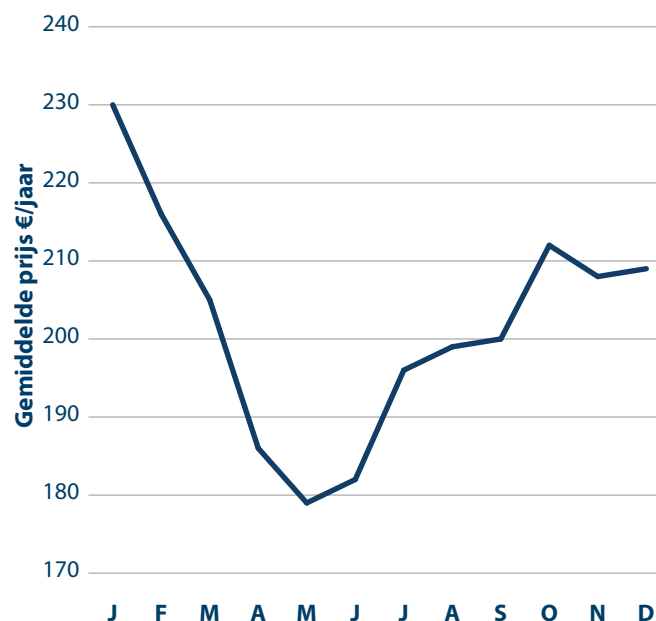
De weging van al deze posten in het gedeelte energie van de factuur verschilt van leverancier tot leverancier. Bepaalde leveranciers passen een hogere jaarlijkse abonnementsprijs en een lagere eenheidsprijs voor de geleverde energie toe, en vice versa. De prijs van de bijdrage voor hernieuwbare energie wordt berekend per leverancier, om de kosten te

dekken die voortvloeien uit zijn verplichtingen inzake de aankoop van groenestroomcertificaten.

Hieronder ziet u de evolutie van het gedeelte energie voor elektriciteit op de jaarlijkse factuur van 2020 van een mediane Brusselse afnemer die 2.036 kWh/jaar verbruikt.

Aangezien de overige posten ongewijzigd zijn gebleven in de loop van het jaar, zijn de vaststellingen over de evolutie van de algemene factuur die in het bovenvermelde punt werden uiteengezet inherent aan het gedeelte energie.

Figuur 22: Gemiddelde commodityprijs elektriciteit 2020

Bron: BRUSIM

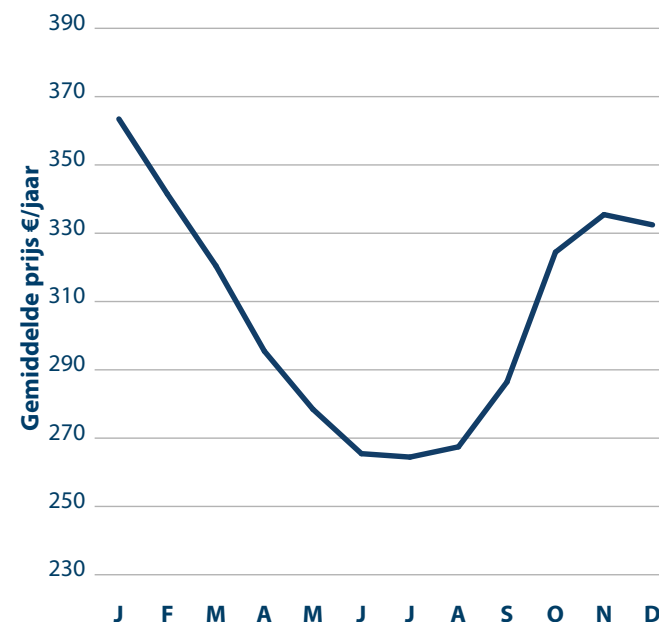
Wat gas betreft, bestaat het gedeelte energie op zich uit 2 componenten:

- de prijs van de verbruikte energie in €/kWh;
- de vaste term van de contractkosten in €/jaar, dus de abonnementsprijs.

Hieronder ziet u de evolutie van het gedeelte energie voor gas op de jaarlijkse factuur van 2020 van een mediane Brusselse afnemer die 12.728 kWh/jaar verbruikt.

Net als in het geval van elektriciteit zijn de vaststellingen over de evolutie van de globale factuur die in het bovenvermelde punt werden uiteengezet, inherent aan het gedeelte energie voor gas.

Figuur 23: Gemiddelde commodityprijs gas 2020

Bron: BRUSIM

⁶ Sinds de opheffing van het vangnet vanaf 1 januari 2018 mogen de leveranciers hun prijzen maandelijks indexeren.

4.6 EVOLUTIE VAN HET SOCIAAL TARIEF

Om hun factuur te verlichten, hebben de huishoudens met een bescheiden inkomen of in een onzekere situatie recht op het sociaal tarief. De personen die recht hebben op dit sociaal tarief worden op federaal niveau 'sociale afnemers' genoemd. De Brusselse wetgeving heeft deze term uitgebreid tot bepaalde categorieën van afnemers met achterstallige betalingen. De toekenningsvoorwaarden voor het Brusselse statuut van beschermde klant worden beschreven in een ander deel van het thematisch verslag.

Het sociaal tarief wordt bepaald door de federale regulator, de CREG, en door BRUGEL gepubliceerd in zijn tariefsimulator, BRUSIM. Sinds 1 juli 2020 wordt het sociaal tarief per trimester vastgelegd, en niet langer per semester.

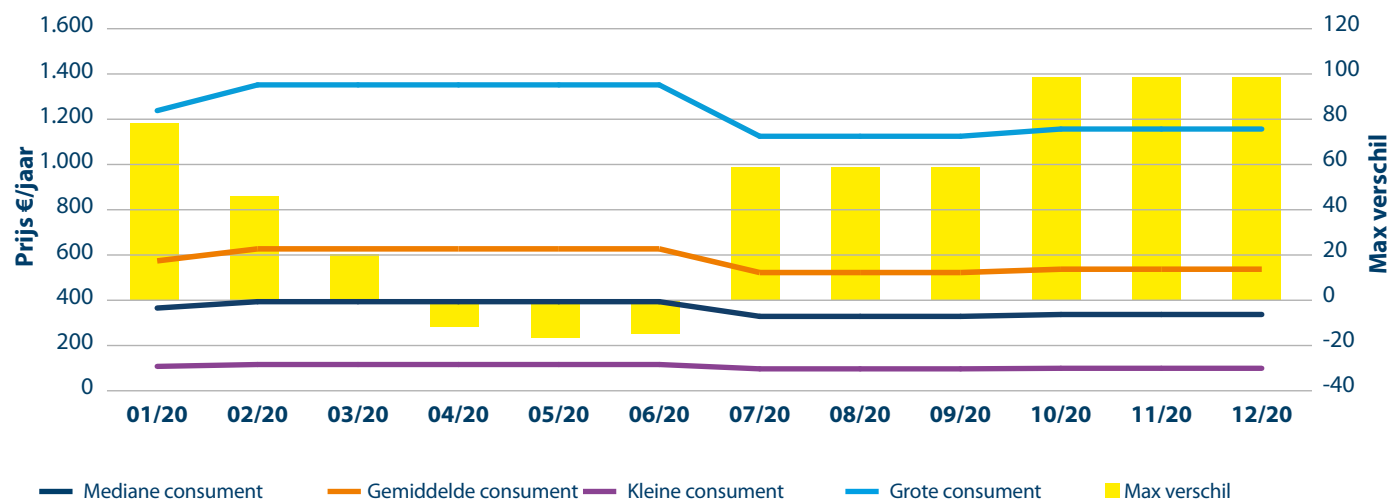
Tabel 5: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Elektriciteit

		08/2019-01/2020	02/2020-06/2020	07/2020-09/2020	10/2020-12/2020
Normaal tarief (c€/kWh)		17,640	19,023	15,831	16,241
Bi-uren tarief	Dag (c€/kWh)	18,589	20,129	16,271	16,781
	Nacht (c€/kWh)	13,976	15,473	13,213	13,562

Bron: CREG

De onderstaande grafiek vergelijkt de kostprijs van het sociaal tarief voor alle verbruikerstypes en het verschil tussen de jaarlijkse kostprijs van het sociaal tarief en het beste aanbod voor de mediane afnemer. In het tweede kwartaal van 2020 was er een negatief verschil tussen de kostprijs van het sociaal tarief en die van het minst dure tarief. In december 2020 bedroeg het verschil 23 % (ten opzichte van 13 % in december 2019 en 25 % in december 2018).

Figuur 24: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Elektriciteit

Bron: BRUSIM

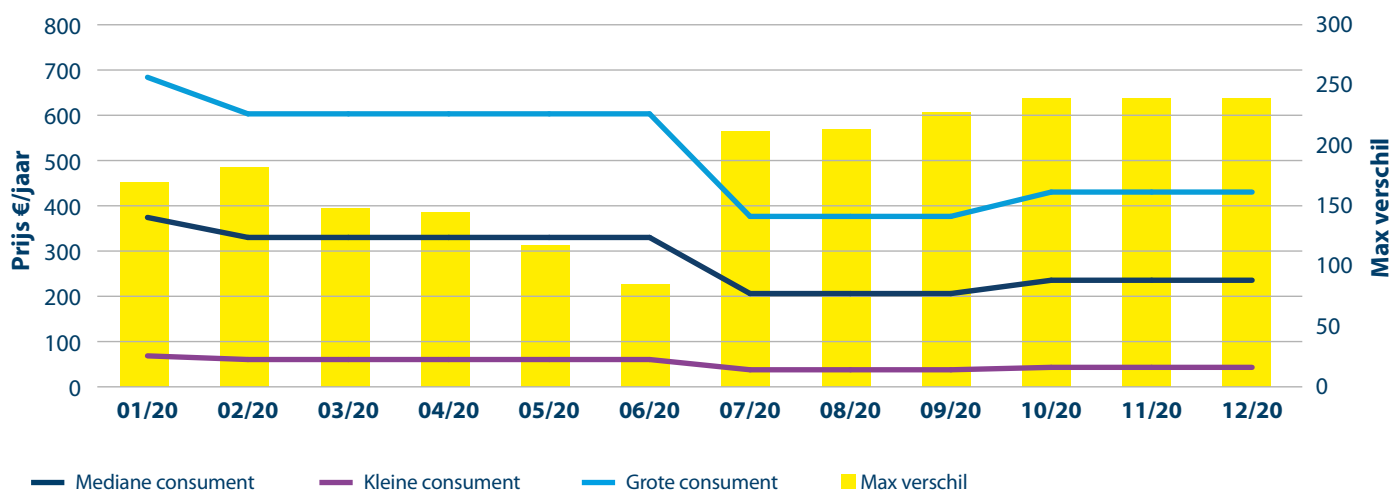
Tabel 6: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Gas

	08/2019-01/2020	02/2020-06/2020	07/2020-09/2020	10/2020-12/2020
Normaal tarief (c€/kWh)	2,865	2,518	1,545	1,776

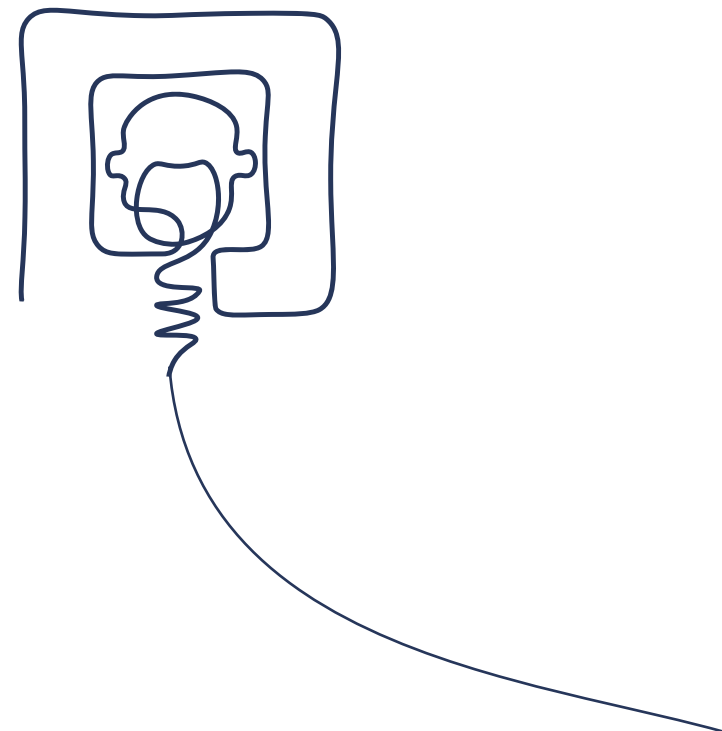
Bron: CREG

De onderstaande grafiek vergelijkt de kostprijs van het sociaal tarief voor alle verbruikerstypes en het verschil tussen de jaarlijkse kostprijs van het sociaal tarief en het beste aanbod voor de mediane afnemer. In december 2020 bedroeg het verschil tussen de kostprijs van het sociaal tarief en het beste aanbod voor de mediane klant 50 % (ten opzichte van 30 % in december 2019 en 46 % in december 2018).

Figuur 25: Evolutie van het specifieke sociaal tarief - Gas

Bron: BRUSIM

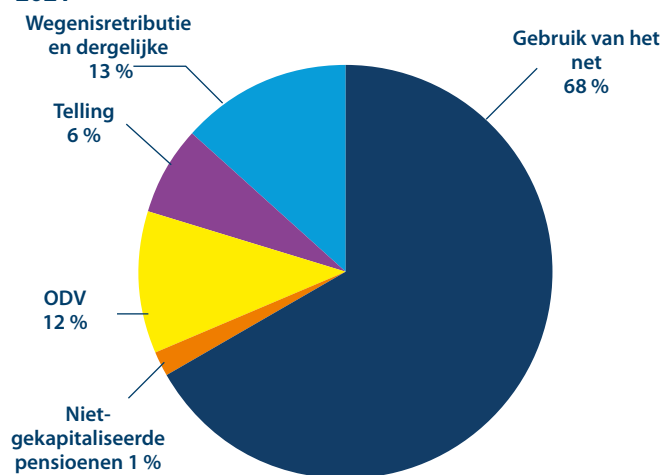
4.7 DISTRIBUTIETARIEVEN

4.7.1 Distributie van elektriciteit

Sinds 1 januari 2020 werd een capaciteitstarief voor laagspanning ingevoerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit nieuwe tarief heeft niet geleid tot een verhoging van de distributiefactuur, aangezien het proportionele tarief dienovereenkomstig werd verlaagd⁷. De invoering van deze term in de tariefstructuur maakt een betere kostenreflectiviteit mogelijk en is een eerste stap naar een tariefsysteem dat in overeenstemming is met de energietransitie.

De onderstaande grafiek toont de uitsplitsing van de distributietarieven elektriciteit voor een klant voor laagspanning zonder piekmeting in 2020. De post 'netgebruik' is de grootste van het gedeelte distributie en vertegenwoordigt ongeveer 68 % van het tarief. De meting- en tellingactiviteit vertegenwoordigt 4 % van het gedeelte distributie.

Figuur 26: Uitsplitsing distributietarief LS - Elektriciteit - 2021

Bij de toeslagen vertegenwoordigt de wegenisvergoeding (overgemaakt aan de gemeenten) een bedrag van ongeveer 22 miljoen euro. De billijke marge in de post 'gebruik van het

distributienet' vertegenwoordigt een bedrag van ongeveer 23 miljoen euro voor 2020.

Tabel 7: Evolutie distributietarieven – Elektriciteit 2.036 kWh jaarlijks

In euro excl. btw - afgerond	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gebruik van het net	95	100	106	112	116	124	123
Niet-gekapitaliseerde pensioenen	9	9	3	3	3	2	2
ODV	22	23	19	22	20	23	22
Telling	13	12	12	13	13	10	10
Wegenisretributie en dergelijke (VenB, ...)	21	21	22	22	23	21	23
	161	166	162	172	175	180	180

Tussen 2020 en 2021 is het bedrag voor het distributiegedeelte (exclusief transmissie) over het algemeen stabiel gebleven. Deze relatieve stabiliteit van de tarieven tussen 2020 en 2021 wordt ook becommentarieerd in de goedkeuringsbeslissing over het tariefvoorstel 2020-2024⁸.

We zien hetzelfde voor een verbruiker met een jaarlijkse meteropneming en een meter met tweevoudig uurtarief.

Tabel 8: Evolutie van de distributietarieven LS – Elektriciteit 1.600 kWh + 1.900 kWh jaarlijks

In euro excl. btw - afgerond	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gebruik van het net	128	135	142	151	156	157	156
Niet-gekapitaliseerde pensioenen	16	15	6	6	5	4	4
ODV	39	40	33	37	35	40	38
Telling	13	12	12	13	13	10	10
Wegenisretributie en dergelijke (VenB, ...)	36	37	37	39	39	36	39
	231	239	230	245	248	247	247

Het gedeelte met de doorrekening van de kosten voor het gebruik van het transmissienet is niet opgenomen in het eerder toegelichte distributietarief. Dit tarief voor het gebruik van het transmissienet vergoedt de kosten in verband met het gebruik van het transmissienet, inclusief

de federale bijdragen en de andere toeslagen die op de transmissiekosten worden toegepast. In het Brussels Gewest is het tarief voor de facturering van de kosten voor het gebruik van het transmissienet identiek voor alle verbruikers en in verhouding tot het verbruik. Het tarief

⁷ Meer informatie hierover vindt u in de tariefmethodologie: <https://www.brugel.brussels/publication/document/notype/2019/nl/Methodologie-Tariefmethodologie-Motivaties-Elek.pdf> p. 63

⁸ <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-122bis-goedkeuring-nieuwe-tarieven-ELEK.pdf>

voor de doorrekening van de kosten voor het gebruik van het transmissienet kent een opmerkelijke stijging tussen 2020 en 2021 (+ € 7,55 excl. btw vermeerdering voor de mediane Brusselse klant). Alle elementen die samen de doorgerkende kosten vormen, vertonen een opwaartse trend (inclusief de verschillende toeslagen: steun voor offshore-windenergie enz.). Die laatste zijn sinds 2017 gestaag toegenomen en kennen tussen 2020 en 2021 een uitgesproken stijging van +30 %.

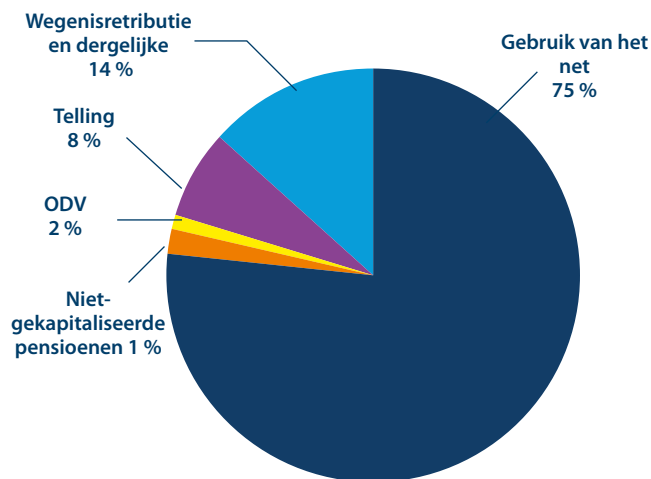
Tabel 9: Evolutie van de tarieven doorrekening gedeelte transmissie – Elektriciteit 2036 kWh jaarlijks

In € excl. btw	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Transmissie-kosten Elia	21,93	22,36	22,60	22,67	23,13	23,00	24,25
Toeslagen Elia	9,81	10,12	9,64	11,92	15,42	18,26	23,89
Federale bijdrage	5,37	6,27	6,96	7,02	6,82	6,41	7,07
	37,11	38,75	39,20	41,61	45,37	47,66	55,21

4.7.2 Distributie gas

De onderstaande grafiek toont de uitsplitsing van de distributietarieven gas.

Figuur 27: Uitsplitsing distributietarief - Gas - 12.728 kWh – 2021

Net als bij elektriciteit neemt de post 'netgebruik' de grootste hap uit het gedeelte distributie (75 % in 2021). De meting- en tellingactiviteit vertegenwoordigt 8 %. De post 'telling' is niet de enige vaste post van de distributietarieven gas. Er bestaat namelijk ook een vaste post op het niveau van het netgebruik (€ 38,76 excl. btw voor een jaarlijks verbruik tussen 5.001 en 150.000 kWh in 2021). Het totale vaste gedeelte van een mediane Brusselse verbruiker bedraagt 28 % van het totale bedrag van het gedeelte distributie.

Voor gas bedraagt de totale wegenisvergoeding ongeveer 12 miljoen euro in 2020. De billijke marge voor dit fluïdum bedraagt in 2020 ongeveer 15 miljoen euro. Voor elektriciteit en gas samen bedraagt het totale bedrag van de billijke marge en de wegenisretributie voor 2020 meer dan 72 miljoen euro.

Tabel 10: Evolutie van de distributietarieven – Gas 12 728 kWh jaarlijks

In euro excl. btw - afgerond	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gebruik van het net	149	156	163	167	168	145	146
Niet-gekapitaliseerde pensioenen	15	14	5	5	5	3	3
ODV	6	6	5	4	3	3	4
Telling	16	15	16	16	16	16	16
Wegenisretributie en dergelijke (VenB, ...)	25	26	28	29	28	27	28
	211	218	216	221	220	195	196

Tussen 2020 en 2021 zijn de gastarieven stabiel gebleven.

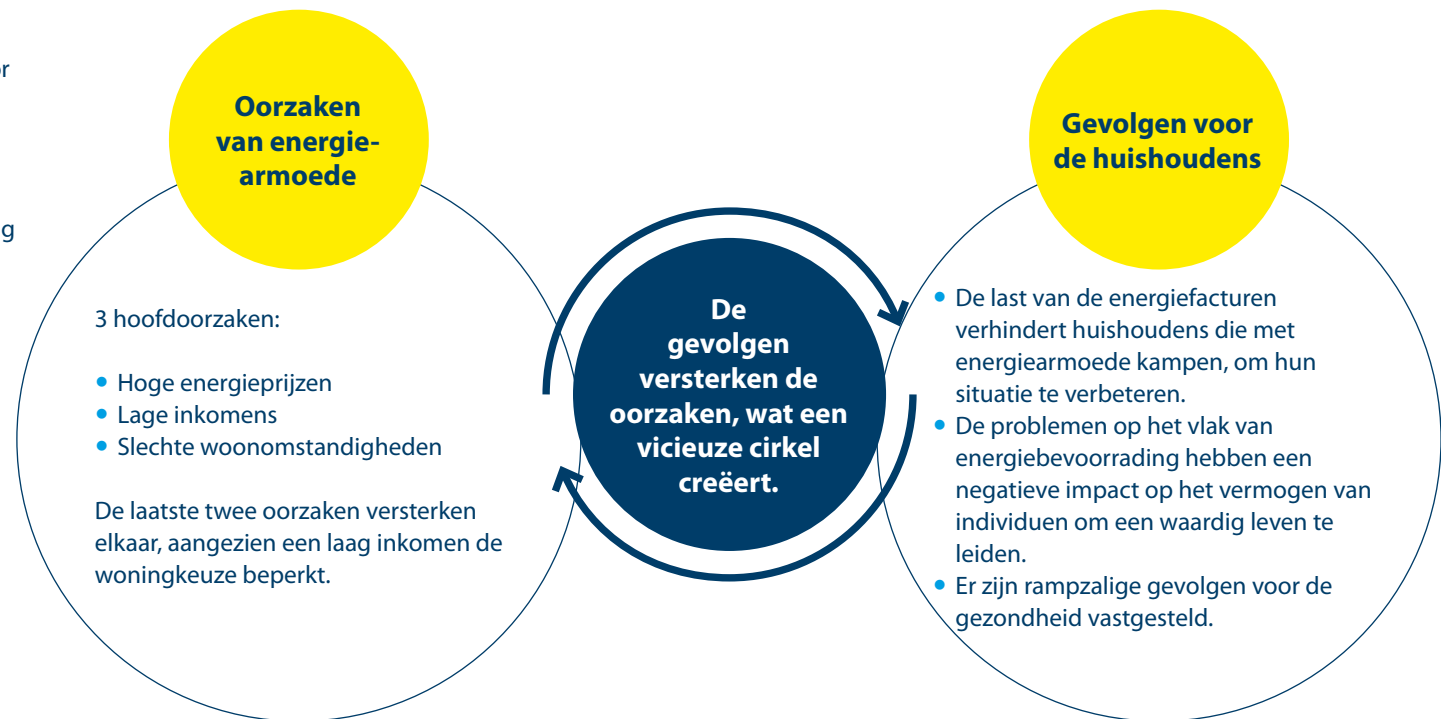
5.1 VERDELING VAN DE BRUSSELSE HUISHOUDELIJKE AFNEMERS

Vooraleer over te gaan tot de analyse van de gegevens over de sociale ODV, is het nuttig om een overzicht te geven van het Brusselse energielandschap, dat enerzijds bestaat uit de leveranciers die actief zijn op de huishoudelijke markt voor elektriciteit en gas, en anderzijds uit de distributienetbeheerder (DNB), SIBELGA, die bevoegd is voor het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De levering van elektriciteit en gas aan huishoudelijke afnemers is verdeeld onder zeven commerciële leveranciers en de distributienetbeheerder, waarbij die laatste de levering moet verzekeren in twee specifieke situaties waarbij hij de rol van 'sociaal leverancier' speelt.

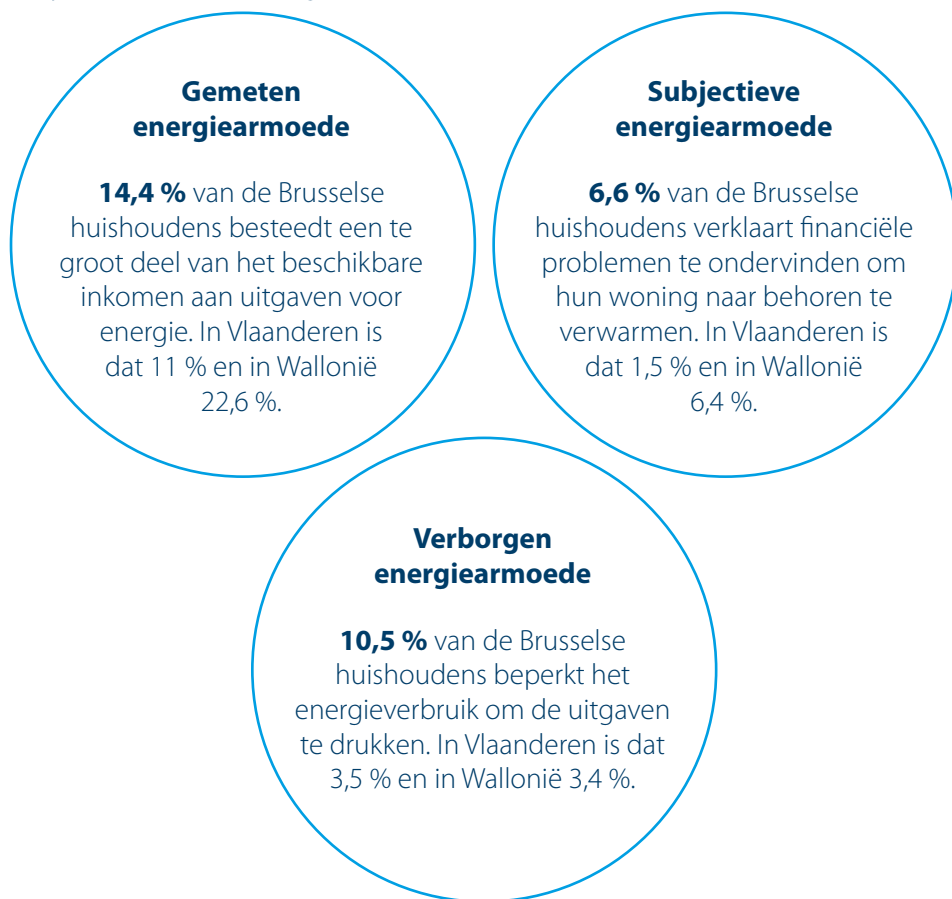
5.2 ENERGIEARMOEDE, EEN ZEER GROOT PROBLEEM IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

5.2.1 Oorzaken en gevolgen

5.2.2 De prevalentie van energiearmoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Er zijn drie vormen van energiearmoede⁹:

Als we rekening houden met de overlappings tussen deze drie categorieën, wordt in totaal 27,6 % van de gezinnen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest getroffen door een of andere vorm van energiearmoede. De situatie blijft al verscheidene jaren stabiel. We wijzen erop dat deze indicator

sterk wordt beïnvloed door de weersomstandigheden tijdens de winter. Een zachte of een harde winter heeft een rechtstreekse invloed op de verwarmingsuitgaven van de gezinnen.

⁹ Barometer energie- en waterarmoede 2021 (gegevens 2019), Koning Boudewijnstichting

¹⁰ Het akkoord 'De consument in de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt', 28.06.2017.

5.3 OVERZICHT VAN DE BESCHERMINGSMATREGELEN GENOMEN DOOR DE FEDERALE STAAT

Het is nuttig om alle beschermingsmaatregelen die de federale staat voor de energiemarkt heeft genomen, nog eens op een rij te zetten. Deze beschermingsmaatregelen hebben zowel betrekking op juridische bescherming zoals het akkoord 'De consument in de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt' dat door de grote energieleveranciers werd ondertekend, als op financiële bescherming, zoals het SST, waarvan bepaalde categorieën van personen kunnen genieten.

5.3.1 Het consumentenakkoord

Dit 'consumentenakkoord'¹⁰ gaat over eerlijke handelspraktijken jegens de consument, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming. De Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, ziet toe op de correcte toepassing van dit akkoord en de gedragscode. Dit akkoord beoogt onder meer de bescherming van de consumenten tegen eventueel misbruik of misleidende informatie in hun relaties met de energieleveranciers.

In deze optiek omvat het akkoord een Gedragscode voor de 'verkoop buiten vestigingen' en de 'verkoop op afstand'.

De verplichtingen van de Gedragscode gelden voor de leverancier en zijn eventuele verkopers met betrekking tot de informatie voor de consumenten en het afsluiten van leveringscontracten voor elektriciteit en/of gas.

5.3.2 Het specifiek sociaal tarief

Het sociaal tarief¹¹ voor aardgas en/of elektriciteit bestaat sinds 2004. Het stelt bepaalde natuurlijke personen of gezinnen in staat om lagere tarieven voor gas en/of elektriciteit te genieten. Het is de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) die dit sociaal tarief om de zes maanden moet berekenen.

Dit tarief bevat geen vaste vergoedingen en wordt uitgedrukt in €/kWh.

Voor elektriciteit bestaan er 3 sociale tarieven naargelang het type meter:

- het enkelvoudig tarief voor de enkelvoudige meters of het 'piekuur'-register van de tweevoudige meters;
- het tarief 'daluren' voor de 'nacht'-meter van de tweevoudige meters;
- het tarief exclusief nacht alleen voor de 'exclusief nacht'-meter.

Voor aardgas bestaat er slechts één sociaal tarief.

Het sociaal tarief wordt toegekend aan elke persoon die of elk gezin dat tot een van de categorieën behoort die vallen onder het door de federale staat ingevoerde begrip van huishoudelijke 'beschermde klanten'.

Er bestaan 4 categorieën:

- **Categorie 1:** Een of meer personen gedomicilieerd op hetzelfde adres krijgen een uitkering van het OCMW (leefloon); een sociale bijstand gelijkwaardig aan het leefloon (een vreemdeling met machtiging tot verblijf voor onbepaalde tijd); een sociale bijstand die geheel of gedeeltelijk door de staat wordt betaald (zie artikels 4 en 5 van de wet van 2 april 1965); een voorschot op de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) of op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB), op een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB) of op een tegemoetkoming voor personen met een handicap.
- **Categorie 2:** Een of meer personen gedomicilieerd op hetzelfde adres krijgen een uitkering van de FOD Sociale Zekerheid (tegemoetkoming voor een persoon met een handicap op basis van een blijvende arbeidsongeschiktheid van 65 %. Opgelet, het gaat hier niet om een tegemoetkoming van het ziekenfonds; inkomensvervangende tegemoetkoming; integratietegemoetkoming; tegemoetkoming voor hulp van derden; bijkomende kinderbijslag voor kinderen die getroffen zijn door een lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid van minstens 66 %).
- **Categorie 3:** Een of meer personen gedomicilieerd op hetzelfde adres krijgen een uitkering van de Rijksdienst voor Pensioenen (GIB; THAB; tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden; tegemoetkoming voor een persoon met een handicap op basis van een blijvende arbeidsongeschiktheid van minstens 65 %; tegemoetkoming voor hulp van derden).
- **Categorie 4:** De sociale huurder in een appartementsgebouw: dit gebouw moet met een sociaal doel worden verhuurd door een sociale woningmaatschappij en de verwarming op aardgas moet worden verzekerd door een collectieve installatie.

Het sociaal tarief is niet van toepassing op:

- tweede verblijfplaatsen;
- gemeenschappelijke delen van appartementsgebouwen;
- professionele klanten;
- occasionele klanten, tijdelijke aansluitingen.

Dit tarief is hetzelfde bij alle energieleveranciers en distributienetbeheerders (DNB) die de verplichting hebben om 'beschermde' afnemers, in de federale betekenis, te bevoorraden.

Sinds 1 juli 2009 wordt het sociaal tarief door de energieleveranciers in principe automatisch toegekend aan de klanten die tot een van de drie eerste categorieën behoren. De FOD Economie bezorgt de energieleveranciers om de drie maanden de lijst van de afnemers die recht hebben op het sociaal tarief, voor welke aansluitingspunten (contracten) en voor welke periode.

Voor de 4de categorie (sociale huurder in een appartementsgebouw) gebeurt de toepassing van het sociaal tarief niet automatisch: de klant die het tarief wil genieten, moet het dus aanvragen bij zijn leverancier door hem een attest te sturen dat afkomstig is van de eigenaar/beheerder van de sociale woningen.

In 2020 genoot 12,74 % van de gezinnen in het Brussels Gewest het specifieke sociaal tarief.

11 www.sociaaltarief.economie.fgov.be

5.4 SAMENVATTING VAN DE BESCHERMINGSMAATREGELEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

De Elektriciteits-¹² en de Gasordonnantie¹³ werden opgesteld, en nadien aangepast, met een bijzondere aandacht voor de bescherming van de verbruikers. Deze maatregelen zijn het resultaat van drie vaststellingen:

1. Een historische vaststelling: reeds vóór de vrijmaking hechtte de wetgeving over de Brusselse energiemarkt al veel belang aan de bescherming van de verbruikers en in het bijzonder van de verbruikers in een precaire situatie;
2. een socio-economische vaststelling: het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderscheidt zich, zoals we hebben gezien, van de andere gewesten van het land door een hoger percentage van de bevolking dat zich in een kwetsbare situatie bevindt;
3. een humanistische vaststelling: de toegang tot energie is een onontbeerlijke voorwaarde om waardig leven te kunnen leiden.

Op het niveau van de **leveranciers** zijn de belangrijkste pijlers:

1. verplichting tot transparantie van de commerciële offertes;
2. verplichting voor de leveranciers om een aanbod te doen voor een termijn van drie jaar aan elke afnemer die daarom verzoekt en die geen schulden heeft uitstaan bij de betrokken leverancier;

3. omkaderde invorderingsprocedure voor onbetaalde facturen: aanmaning, ingebrekestelling, plaatsing van een begrenzer, enz.;
4. beperking van de inningskosten tot € 55 per energietype en per procedure;
5. vrijheid voor de afnemer om een einde te maken aan zijn contract met een 'opzegtermijn' van een maand;
6. geen waarborg als de afnemer geen openstaande schulden heeft bij de leverancier;
7. opschorting van het contract tijdens de gewestelijke beschermingsperiode tegen afsluiting en hervatting van de bevoorrading van de afnemer op het einde van de bescherming.

De **klant** is op zijn beurt verplicht om:

1. een contract aan te gaan met een commerciële leverancier;
2. zijn facturen te betalen.

Wat de **distributienetbeheerder** betreft, heeft de Elektriciteitsordonnantie in artikel 24 en 24bis meerdere openbaredienstverplichtingen met een sociaal karakter vastgelegd:

1. plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers bij huishoudelijke afnemers op aanvraag van de leverancier;
2. levering van elektriciteit of gas aan beschermde klanten;
3. organisatie van een follow-updienst voor deze afnemers;
4. algemene informatie aan de huishoudelijke afnemers.

Bovendien voorziet de wetgever in een aantal andere algemene bepalingen:

- Een verbod om tot energieafsluitingen over te gaan tijdens de winterperiode die loopt van 1 oktober tot 31 maart.
- De mogelijkheid om de Brusselse afnemer te beschermen tegen afsluiting vanaf de eerste ingebrekestelling – deze bescherming kan aan de (Brusselse) beschermde klanten worden toegekend.
- De mogelijkheid voor de OCMW's om, na een sociaal onderzoek, te vragen om het vermogen van de stroombegrenzer te verhogen van 2.300 W tot 4.600 W.
- De effectieve afsluiting van een bevoorradingspunt enkel na een beslissing van de vrederechter.

De motivatie voor deze wettelijke bepalingen is het respect voor de menselijke waardigheid, **de begeleiding van gezinnen in financiële moeilijkheden bij hun leverancier van bij de aanvang van de schuldopbouw** evenals de administratieve vereenvoudiging, en dit in het kader van de toekenning van het statuut van beschermde klant door BRUGEL en de regulatie van misbruik van het systeem van beschermde klant.

5.5 HET BRUSSELS FONDS VOOR SOCIALE ENERGIEBEGELEIDING

De Brusselse ordonnanties bepalen dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering jaarlijks een toelage toekent voor de openbaredienststopdrachten die de OCMW's uitvoeren.

In 2018 werd een bedrag toegekend van € 1.300.000. **Dit bedrag werd niet geïndexeerd zoals de voorgaande jaren.**

Het gaat om een specifiek fonds dat wordt toegekend voor de organisatie van openbaredienststopdrachten die werden gedefinieerd toen de elektriciteits- en gasmarkt werden

¹² Ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

¹³ Ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

vrijgemaakt. Er is geen gewestelijke 'voogdij' van de OCMW's en dus geen enkele rechtstreekse en gedetailleerde controle door het Gewest op de uitoefening van de opdrachten en het beheer van de toelagen die aan de OCMW's worden toegekend.

Tabel 11: Bedragen gestort aan de Brusselse OCMW's voor het jaar 2020

Gemeenten	Bedrag dat in 2020 is vastgelegd
Anderlecht	€ 150.435,00
Oudergem	€ 14.041,00
Sint-Agatha-Berchem	€ 20.149,00
Brussel	€ 159.289,00
Etterbeek	€ 54.682,00
Evere	€ 37.749,00
Vorst	€ 69.832,00
Ganshoren	€ 25.251,00
Elsene	€ 73.012,00
Jette	€ 62.005,00
Koekelberg	€ 34.921,00
Molenbeek	€ 176.518,00
Schaarbeek	€ 203.577,00
Sint-Gillis	€ 82.779,00
Sint-Joost	€ 52.132,00
Ukkel	€ 33.367,00
Watermaal-Bosvoorde	€ 12.739,00
Sint-Lambrechts-Woluwe	€ 23.380,00
Sint-Pieters-Woluwe	€ 14.142,00

Bron: Leefmilieu brussels

5.6 ORGANISATIE VAN DE GEWESTELIJKE BESCHERMING

De verschillende maatregelen genomen door de wetgever hebben in de eerste plaats tot doel te vermijden dat de verbruikers worden afgesloten, de schuld binnen de perken te houden en de administratieve kosten voor de afnemer te beperken.

5.6.1 Vermogensbegrenzers

"Bij ontstentenis van betaling binnen zeven dagen vanaf de ontvangst van de ingebrekestelling kan de leverancier de procedure van plaatsing van een vermogensbegrenzer opstarten." Art. 25sexies, § 1 van de Elektriciteitsordonnantie.

De minimale ononderbroken bevoorrading is vastgesteld op een vermogen van 2.300 W.

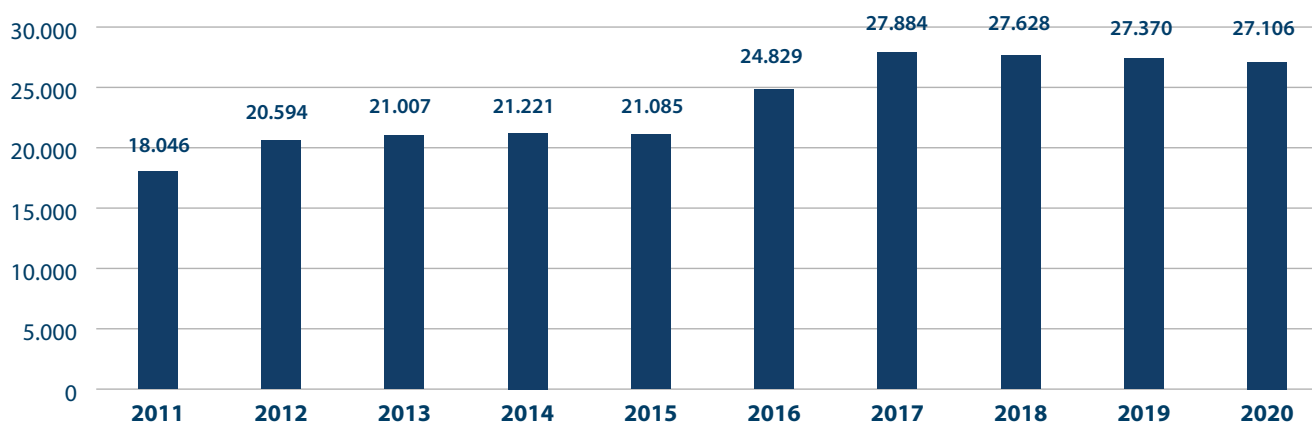
5.6.1.1 Aantal begrenzers

Eén vaststelling is snel gemaakt: het aantal gezinnen met een stroombegrenzer is geleidelijk gestegen tot in 2012, is daarna gestabiliseerd en heeft een plafond bereikt van ongeveer 21.000 tegen eind 2015, gevolgd door een bruuske stijging tot 24.829 in 2016 en tot slot een stabilisering rond 27.000 sinds 2017. Dit betekent dat op 31 december 2020 bij meer dan 5,1 % van de gezinnen een vermogensbegrenzer geïnstalleerd is.

Bovendien heeft de DNB naar aanleiding van de eerste fase van de coronacrisis gedurende meerdere weken om begrijpelijke gezondheidsredenen geen begrenzers geplaatst.

De wijziging in de Elektriciteitsordonnantie in oktober 2018 bepaalt dat de vermogensbegrenzer niet langer mag geplaatst worden bij gezinnen met het statuut van gewestelijke beschermde klant. Deze procedurewijziging leidde in het laatste trimester van 2018 tot een toename van het aantal verwijderingen van vermogensbegrenzers.

Figuur 28: Aantal vermogensbegrenzers in de periode 2011-2020 (momentopname op 31 december van elk jaar)

Bron: SIBELGA

Om zijn leverancier te kunnen vragen de begrenzer te verwijderen, moet de klant de helft van zijn elektriciteitsschuld hebben betaald.

Er moet een begrenzer zijn geplaatst vooraleer een commerciële leverancier een aanvraag tot ontbinding

van het contract kan indienen bij het vredege recht. Deze plaatsing wordt echter geacht te hebben plaatsgevonden nadat de aanvraagprocedure voor de plaatsing correct werd gevolgd door de leverancier. Ze is dus geen voorwaarde om een aanvraag tot ontbinding van het contract in te dienen bij het vredege recht.

BRUGEL stelt vast dat 84,5 % van de geplaatste begrenzers een vermogen van 2.300 W heeft. 11,9 % van de gezinnen beschikt over een zwaardere vermogensbegrenzer, van 4.600 W. In de nieuwe Elektriciteitsordonnantie wordt niet langer voorzien in een verzwaaring van de begrenzer tot 4.600 W.

Tabel 12: Verwijdering van de begrenzers

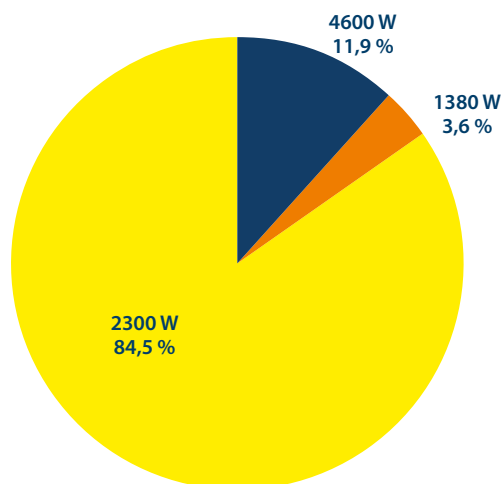
Beschrijving	Aantal plaatsingsaanvragen door de leveranciers	Aantal vermogensbegrenzers aangesloten in de loop van het jaar	Aantal vermogensbegrenzers afgekoppeld in de loop van het jaar	Aantal verhogingen van het vermogen van de begrenzers	Aantal begrenzers opnieuw aangesloten na meer dan 30 dagen
2019	19.379	14.235	14.249	31	2.645
2020	17.877	11.325	11.600	4	1.795

Bron: SIBELGA

In 2020 hebben de leveranciers de DNB gevraagd om een vermogensbegrenzer te plaatsen bij 17.877 gezinnen. Slechts 11.325 plaatsingen werden daadwerkelijk uitgevoerd. Dit verschil van meer dan 6.500 begrenzers (hetzij 36 %) kan het gevolg zijn van twee factoren: de eerste en meest voorkomende reden is het feit dat de technici van Sibelga de toegang tot de woning wordt ontzegd, en de andere reden heeft te maken met de verzoeken tot annulering door de leveranciers na de betaling van de schuldenlast of het opstellen van een aflossingsplan.

Het is belangrijk om op te merken dat ongeveer 15 % van de klanten van wie de begrenzer na een gedeeltelijke betaling van hun schulden of na de onderhandelingen over een betalingsplan werd afgekoppeld, na een termijn van slechts 30 dagen opnieuw werd aangesloten. Deze situatie kan het gevolg zijn van een nieuw plaatsingsverzoek van de leverancier wegens het niet-naleven van het aflossingsplan dat tussen de partijen werd overeengekomen of wegens de niet-betaling door de klant van een nieuwe tussentijdse factuur.

Figuur 29: Verdeling van het aantal vermogensbegrenzers op 31 december 2020

Bron: SIBELGA

Overigens stelt 3,6 % van de huishoudelijke afnemers zich tevreden met een begrenzer van 1.380 W, tegenover 3,8 % in 2019, 4,2 % in 2018, 5,5 % in 2017, 6,4 % in 2016, 8,3 % in 2015 en 10 % in 2014, en dit ondanks de informatie die SIBELGA heeft verspreid en het recht op een begrenzer met een groter vermogen dat wordt verleend door de wijziging van de ordonnantie in 2011.

Wanneer een leverancier een aanvraag doet om een begrenzer te plaatsen, moet hij het OCMW van de gemeente waar het gezin woont, daarover informeren. Het OCMW kan een sociaal onderzoek instellen en een afbetalingsplan voorstellen aan de leverancier.

Concreet beschikken de OCMW's noch over de noodzakelijke middelen, noch over de tijd om een onderzoek in te stellen bij alle personen die in deze lijsten worden vermeld. Deze gegevens kunnen echter snel worden geanalyseerd en geïnventariseerd. Ze stellen de maatschappelijke werkers in staat om hun aandacht in de eerste plaats te richten op de gezinnen die 'bekend' zijn, omdat ze al door hun diensten worden geholpen.

De betrokkenen op het terrein stellen vast dat de informatieoverdracht op papier niet naar behoren functioneert. Te weinig gezinnen worden definitief 'opgevangen' door de maatschappelijk werkers.

BRUGEL werkt samen met de betrokken actoren (OCMW en leveranciers) aan deze problematiek. Een standaardfiche zou het mogelijk moeten maken om enerzijds zoveel mogelijk gegevens te verzamelen om het gezin te bereiken en anderzijds om de schuldsituatie van het gezin te actualiseren.

Deze stappen zijn onontbeerlijk voor een grondige aanpak op het terrein door de OCMW's.

5.6.1.2 Plaatsing en verwijdering van begrenzers

SIBELGA plaatst op vraag van de leveranciers stroombegrenzers, verwijdert ze of past hun vermogen aan. De tabel op de volgende pagina geeft de slaagpercentages hiervan weer.

Tabel 13: Slaagpercentage van de vervangingen/ plaatsingen en verwijderingen van begrenzers in 2020

	Percentage uitgevoerde aanvragen	Percentage aanvragen geannuleerd door de leveranciers	Percentage lopende aanvragen[1]
Vervanging/ plaatsing	68,56 %	27,39 %	4,05 %
Verwijdering	78,60 %	8,75 %	12,65 %

[1] Door het gebruik van een nieuw IT-systeem om deze aanvragen te beheren, is de methode voor het berekenen van deze gegevens veranderd sinds 2015. De huidige verzoeken komen nu overeen met alle gevallen waarin de begrenzer theoretisch kan worden waarvoor de begrenzer theoretisch kan worden verwijderd, zonder dat de betrokken klant heeft een afspraak gemaakt om het te verwijderen..

Bron: SIBELGA

Tabel 14: Gemiddeld aantal bezoeken dat nodig is om met succes een vermogensbegrenzer te kunnen plaatsen

	Gemiddeld aantal bezoeken voor uitgevoerde aanvragen	Gemiddeld aantal bezoeken voor door de leveranciers geannuleerde aanvragen	Gemiddeld aantal bezoeken voor lopende aanvragen[1]
Vervanging/ plaatsing	1,48	1,57	5,35
Verwijdering	1,02	0,02	0,01

[1] Door het gebruik van een nieuw IT-systeem om deze aanvragen te beheren, is de methode voor het berekenen van deze gegevens veranderd sinds 2015. De huidige verzoeken komen nu overeen met alle gevallen waarin de begrenzer theoretisch kan worden waarvoor de begrenzer theoretisch kan worden verwijderd, zonder dat de betrokken klant heeft een afspraak gemaakt om het te verwijderen.

Bron: SIBELGA

In tegenstelling tot de twee vorige jaren is het slaagpercentage voor de verwijdering van de begrenzer (78,6 %) hoger dan het slaagpercentage voor de plaatsing (68,56 %).

We merken op dat het gemiddelde aantal bezoeken dat nodig is om een begrenzer te kunnen plaatsen aanzienlijk verbeterd is tegenover de vorige jaren: 1,8 in 2015, 3,8 in 2016, 5,1 in 2017, 1,75 in 2018, 1,64 in 2019 en 1,48 in 2019.

5.6.1.3 Kostprijs per prestatie

In vrij ruime zin kan de kostprijs per prestatie als volgt worden berekend:

De totale kostprijs van de activiteit 'begrenzers' en 'afsluiting' bedraagt € 2.235.200¹⁴ in 2020. De materiaalkosten vertegenwoordigen ongeveer 3,14 %.

De kostprijs van een stroombegrenzer als dusdanig bedraagt ongeveer € 6.

5.6.2 Beschermde klanten

5.6.2.1 Toekenningsvoorwaarden voor het statuut van beschermde klant

Zoals eerder vermeld, moeten we een onderscheid maken tussen de bescherming die het federale niveau biedt en de bescherming die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest biedt.

De Gas¹⁵- en de Elektriciteitsordonnantie¹⁶ voorzien in een uitbreiding van het voordeel van het sociaal tarief van de federale staat tot afnemers met een betalingsachterstand die voldoen aan bepaalde voorwaarden en dit vanaf de ingebrekestelling.

De gezinnen kunnen hun aanvraag onmiddellijk indienen bij de noodleverancier door een bewijs voor te leggen dat ze beantwoorden aan een van de volgende voorwaarden:

- het sociaal tarief genieten;
- betrokken zijn in een proces van schuldbemiddeling;
- betrokken zijn in een collectieve schuldenregeling;
- het RVV-statuuut (verhoogde tegemoetkoming) genieten.

Het is ook mogelijk om een aanvraag voor het statuut van beschermde klant in te dienen via:

- het OCMW van zijn gemeente (de toekenning van het statuut gebeurt dan op basis van een sociaal onderzoek);
- BRUGEL (de toekenning van het statuut gebeurt dan op basis van het inkomen en de gezinssamenstelling).

14 Gegevens Sibelga

15 Artikel 20quinquies van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

16 Artikel 25septies van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het sociaal tarief is in het algemeen minder hoog dan het gemiddelde tarief dat de leveranciers voorstellen. Het wordt twee keer per jaar berekend door de CREG op basis van, voor het distributiedeel, een gemiddelde van de tarieven van de DNB's en voor het 'commodity'-gedeelte het gemiddelde van de door de leveranciers toegepaste prijzen.

5.6.2.2 Follow-up van de beschermde klanten door SIBELGA

5.6.2.2.1 Verdeling van de beschermde klanten bij de noodleverancier

Volgens de gegevens die SIBELGA heeft verzameld, wordt 38 % van de toekenningen van het statuut van beschermde klant afgeleverd door de OCMW's.

Het OCMW is veruit het meest gebruikte kanaal voor het verkrijgen van de gewestelijke bescherming.

Verder stellen we vast dat:

- 17 % van de toekenningen gerelateerd is aan schuldbemiddeling;
- 13 % van de toekenningen gebeurt via het RVV-/OMNIO-statuut;
- 3 % van de begunstigen het statuut automatisch verkrijgt omdat ze het federale sociaal tarief genieten;
- 3 % in aanmerking komt via een collectieve schuldenregeling;
- BRUGEL instaat voor 10 % van de statuten van beschermde afnemers. We herinneren eraan dat BRUGEL sinds eind 2013 niet langer de dossiers behandelt waarin van bij het begin vaststaat dat het gezin het federale sociaal tarief of het RVV-/OMNIO-statuut geniet. Deze dossiers worden rechtstreeks naar SIBELGA gestuurd en worden dus bij de DNB ingedeeld.

Tabel 15: Oorspronkelijk aanvraagkanaal voor de beschermde klanten per gemeente op 31.12.2020

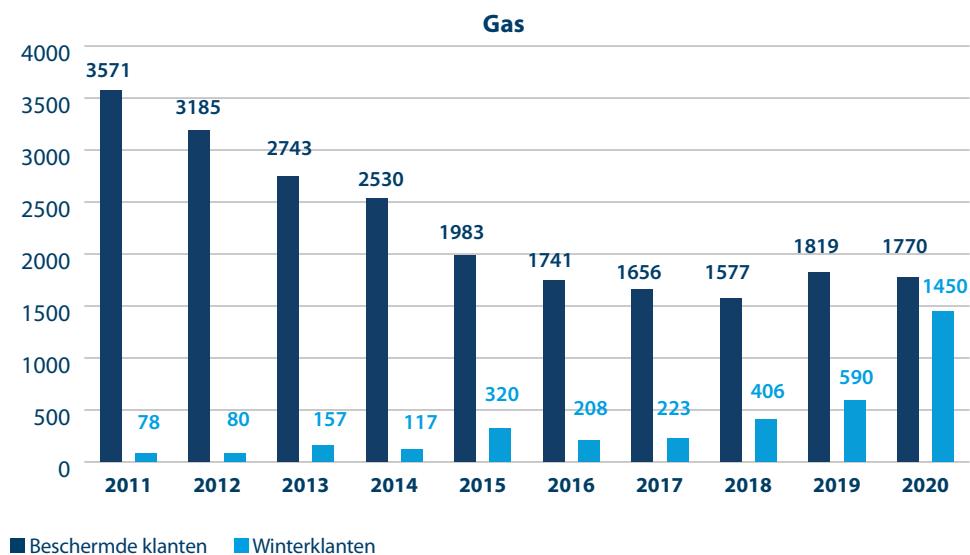
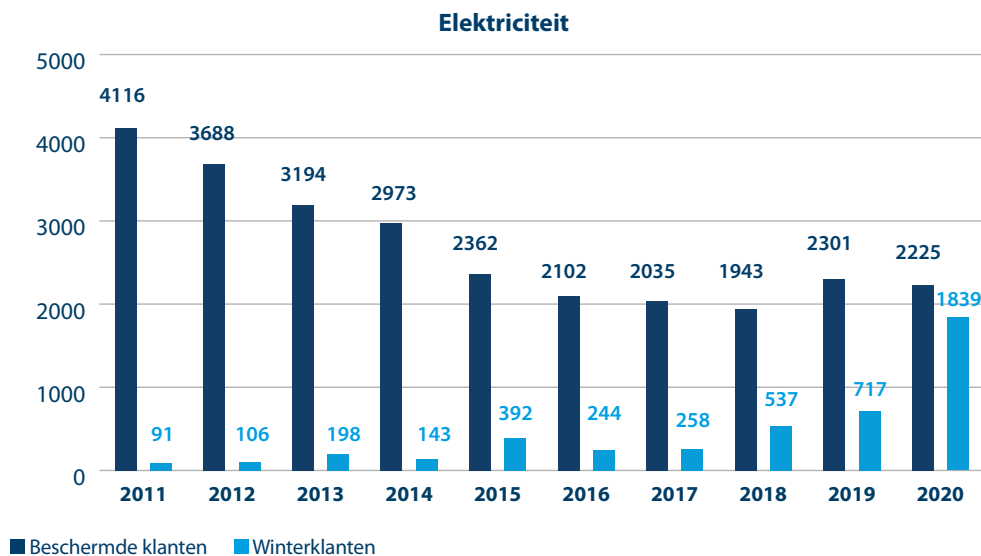
Gemeenten	Brugel	OCMW	Schuldbemiddeling	BIM	Collectieve schuldenregeling	FST	COVID-19	Algemeen totaal	
Anderlecht	31	4	2	17		2	26	82	5 %
Oudergem		2	8		6		2	18	1 %
Sint-Agatha-Berchem	7	29	4	6	6		6	58	4 %
Brussel	19	183	164	62	6	25	33	492	30 %
Etterbeek	6	18	4	4			4	36	2 %
Evere	3	30	3	14			9	59	4 %
Vorst	12	10	4	8	2		21	57	3 %
Ganshoren	2	8		7	2		2	21	1 %
Elsene	3	17	4	6	4		24	58	4 %
Jette	12	33	4	6	2		8	65	4 %
Koekelberg	2		36	5		7	7	57	3 %
Molenbeek	28	61	3	7	6	2	13	120	7 %
Schaarbeek	4	88	33	23		7	16	171	10 %
Sint-Gillis	8			12		2	6	28	2 %
Sint-Joost	15	103	4	27		1	34	184	11 %
Ukkel	7	29	2	10	8		28	84	5 %
Watermaal-Bosvoorde	4	4	2				6	16	1 %
Sint-Lambrechts-Woluwe	3	14	2	5	2		10	36	2 %
Sint-Pieters-Woluwe	2		4	2			5	13	1 %
Algemeen totaal	168	633	283	221	44	46	260	1.655	100 %
	10 %	38 %	17 %	13 %	3 %	3 %	16 %	100 %	

Bron: SIBELGA

Deze tabel bevat, voor wat de toekenning van het statuut door BRUGEL betreft, het aantal gezinnen (168) dat voor het eerst bescherming heeft gekregen of voldoet aan de voorwaarden voor de verlenging van hun recht op gewestelijke bescherming.

Het aantal RVV/OMNIO-gezinnen dat het statuut van beschermde afnemer werd toegekend kan als vrij laag worden beschouwd, rekening houdend met het feit dat 28 % van de Brusselse gezinnen het RVV-/OMNIO-statuut geniet.¹⁷

Figuur 30: Aantal beschermde klanten en winterklanten: evolutie van 2011 tot 2020

Bron: SIBELGA

Na de inwerkingtreding van de ordonnantie in 2011 betekende het jaar 2012 een keerpunt in het aantal toekenningen van het statuut van beschermde klant. Sindsdien neemt het aantal beschermde klanten, zowel voor elektriciteit als voor gas, steeds verder af, behalve in 2018 en 2019, waar een omgekeerde trend werd vastgesteld.

Het aantal beschermde klanten bedraagt minder dan 0,4 % van de Brusselse huishoudelijke klanten. Ter herinnering, bijna 5,1 % van de gezinnen heeft een begrenzer.

De vraag blijft: waarom maken klanten met schulden, die alle informatie hebben verkregen in de brief met de ingebrekestelling, niet vaker gebruik van dit recht?

Vergeet niet dat elk gezin samen met de ingebrekestelling van BRUGEL een formulier krijgt voor de aanvraag voor het statuut van beschermde klant. Slechts een heel beperkt aantal gezinnen geeft een gevolg aan dit document.

Zoals vermeld in de eerdere verslagen zijn de redenen hiervoor amper geëvolueerd in 2020. Ze zijn in het algemeen vergelijkbaar met de hierboven vermelde redenen voor de terughoudendheid van de gezinnen ten opzichte van de begeleidingsvoorstellen van de OCMW's.

De verklaring is grotendeels te zoeken in de complexiteit van de te ondernemen stappen, de omslachtigheid van de procedure, het gebrek aan zichtbaarheid en mogelijkheden voor een gezin dat te kampen heeft met een steeds grotere betalingsachterstand, en tot slot met het niet-automatische karakter.

Om het gebrek aan belangstelling van veel OCMW's voor de gewestelijke bescherming te verklaren, verwijzen we naar onze toelichtingen ter zake in de vorige verslagen.

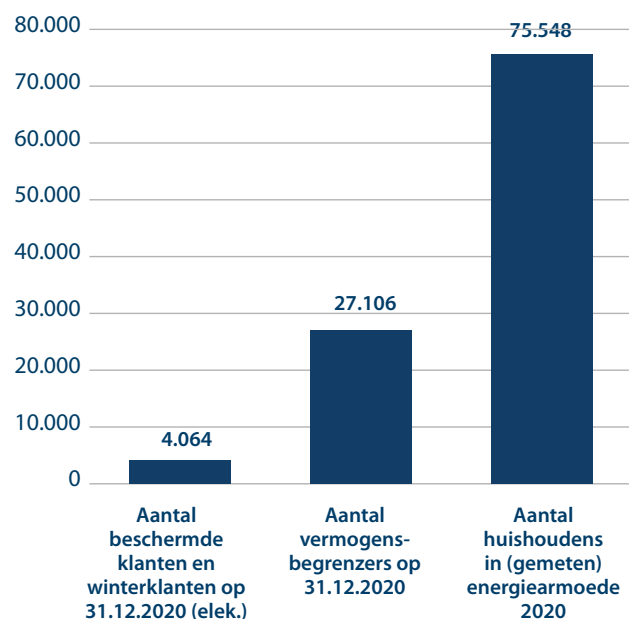
De wanverhouding tussen het gebruik van de gewestelijke bescherming en de sociale situatie van de kwetsbare afnemer is in het licht van de gezondheids crisis in 2020 zorgwekkend. Normaal gezien had het aantal beschermde klanten sterk moeten stijgen. Dit was niet het geval, ondanks het tijdelijke statuut van beschermde klant in het kader van COVID-19 dat BRUGEL vanaf juni had ingevoerd.

Bovendien merken we op dat de toekenning van het statuut van gewestelijke beschermde klant aan een gezin dat geen federaal sociaal tarief geniet, dat gezin een jaarlijks voordeel kan opleveren van € 690¹⁸. Dit bedrag zou gemakkelijk kunnen worden gebruikt voor de terugbetaling van de schuld bij de leverancier.

18 Op basis van een gemiddeld verbruik van 23.260 kWh aan gas en 3.500 kWh aan elektriciteit – Tarief 12.2020

5.6.2.2.2 Aantal potentiële beschermde klanten

Figuur 31: Vergelijking van het aantal beschermde klanten en gezinnen in energiearmoede

Bron: BRUGEL en Koning Boudewijnstichting

Zoals aangegeven voor de voorgaande jaren vertegenwoordigt het huidige aantal gewestelijke beschermde klanten over het algemeen een te klein gedeelte van de gezinnen die in energiearmoede verkeren en meer bepaald de gezinnen bij wie een vermogensbegrenzer werd geïnstalleerd.

19 Gegevens Sibelga

20 Art. 25octies, § 7 en § 8 van de Elektriciteitsordonnantie van 19 juli 2001.

21 Beslissing 20140509-14 betreffende de toepassing van art. 25octies, § 7 en § 8 van de Elektriciteitsordonnantie (mutatis mutandis van toepassing op art. 20sexies, § 7 en § 8 van de Gasordonnantie).

5.6.2.2.3 Duur van de bescherming

Het is ook nuttig te beseffen dat, ook al kan het statuut van beschermde klant worden beschouwd als een tijdelijke bescherming, het een zeer lange periode dekt. De gemiddelde duur voor elektriciteit is meer dan 2,5 jaar¹⁹.

5.6.2.2.4 Controlemechanismen

De wijzigingsordonnantie van 2011 voorzag ook in een bepaling die SIBELGA toestaat/aanmoedigt om te controleren of de toekenningsvoorwaarden nog van toepassing zijn. Deze controles werden eerder al door BRUGEL gevraagd. Ze worden sindsdien geleidelijk uitgevoerd.

5.6.2.2.5 Follow-up van en communicatie over de afbetalingsplannen

Na een eerste advies in 2012, dat de bepaling van de wijzigingsordonnantie van 2011 toelichtte, en na de vaststelling dat noch de leveranciers, noch Sibelga op een efficiënte manier de in de ordonnantie²⁰ voorziene gegevens uitwisselden, startte BRUGEL in 2013 met een consultatie van

deze actoren. Die consultaties mondden in 2014 uit in een beslissing van BRUGEL²¹ om de concrete modaliteiten voor de informatie-uitwisseling vast te leggen. In oktober 2014 werd zo de bepaling ingevoerd over het maximumtarief voor de klanten die hun afbetalingsplan bij hun commerciële leverancier niet naleven.

5.6.2.2.6 Houding van de leveranciers

De leveranciers volgen de betalingsplannen beter op en aarzelen niet om tijdens de beschermingsperiode tegen hun klanten op te treden via invorderingsbedrijven of het vredegerecht.

5.6.2.3 Kosten van de dienst 'Beschermde Klanten' van SIBELGA

5.6.2.3.1 Algemene kosten

Globaal genomen bedragen de effectieve uitgaven van de ODV voor 'beschermde klanten' – deze uitgaven worden gedragen door SIBELGA en vervolgens doorgerekend aan de laagspanningsverbruikers – en dit voor elektriciteit en gas, slechts € 1.907.400, waarvan het grootste deel naar personeelskosten en de indirecte kosten gaat.

Tabel 16: Budget van de ODV 'activiteiten gerelateerd aan de beschermde klanten' in duizenden euro's en voor 2020

	Jaarbudget 2020			Gerealiseerd eind 2020					
	Elektr.	Gas	Totaal	Elektr.	% budget	Gas	% budget	Totaal	% budget
Personeel	558,8	300,9	859,7	461,8	82,60 %	248,7	82,60 %	710,5	82,60 %
Rechtstreekse werkingskosten	134,8	72,6	207,3	132,9	98,60 %	72,3	99,60 %	205,2	98,90 %
Indirecte kosten	453,6	244,2	697,8	393,2	86,70 %	211,8	86,70 %	605	86,70 %
Projecten beschermde klanten	507,3	169,1	676,4	251,4	49,50 %	135,4	80,00 %	386,7	57,20 %
Totaal	1654,40	786,80	2441,20	1239,30	0,75	668,10	3,49	1907,40	78,10 %

Bron: Sibelga

5.6.2.3.2 De levering van energie aan beschermde klanten en winterklanten

SIBELGA koopt de elektriciteit en het gas die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn openbare-dienstverplichtingen aan via procedures voor overheidsopdrachten. Er wordt één opdracht uitgeschreven voor de bevoorrading van de beschermde klanten en de winterklanten.

Het gemiddelde verbruik per beschermde klant wordt geraamd op 2.519 kWh in 2020 tegenover 2.583 kWh in 2019, 2.673 kWh in 2018 en 2.765 kWh in 2017.

5.6.2.3.3 Tarief en terugbetaling door de CREG

SIBELGA factureert aan alle beschermde klanten tegen het sociaal tarief.

- Het aandeel beschermde klanten dat tot de categorieën begunstigen van het federale sociaal tarief behoort, bedraagt 35 % in 2020 tegenover 36 % in 2019, 39 % in 2018 en 44 % in 2017.
- Het gevolg is dat SIBELGA voor deze klanten aanspraak kan maken op een tussenkomst van het 'federaal fonds ten gunste van de huishoudelijke beschermde klanten'. Dit fonds wordt beheerd door de CREG.

In 2020 heeft SIBELGA € 277.642 (elektriciteit en gas) gerecupereerd van de CREG tegenover € 249.441 in 2019, € 225.008 in 2018 en € 254.214 in 2017.

5.6.2.3.4 De schulden van 'beschermde klanten' bij SIBELGA

SIBELGA maakt het onderscheid tussen de schulden van de 'actieve' klanten, namelijk zij die worden bevoorrad door het stelsel van 'Brusselse beschermde klant', en die van de 'inactieve' klanten, (die niet meer door SIBELGA worden bevoorrad) omdat ze naar hun commerciële leverancier zijn teruggekeerd, van leverancier zijn veranderd of zijn verhuisd.

Het percentage 'actieve' beschermde klanten die schulden hebben bij de noodleverancier bedraagt 46,3 % in 2020, tegenover 48,3 % in 2019, 47,8 % in 2018 en 51 % in 2017.

Het gemiddelde onbetaalde bedrag van de actieve klanten bedraagt € 184 in 2020 tegenover € 154 in 2019, € 149 in 2018 en € 171 in 2017.

Tabel 17: Schuldenlast van de klanten die worden of werden bevoorrad door SIBELGA

	Type	# klanten	% klanten	Waarden	Gem. Per klant
Onbetaalde facturen beschermde klanten actief in 2020					
Onbetaald < € 15	Elektr.	191	8,60 %	€ 1.215	€ 6
	Gas	127	7,20 %	€ 991	€ 8
	Totaal < € 15	318	8,00 %	€ 2.205	€ 7
Onbetaald > € 15	Elektr.	973	43,70 %	€ 238.289	€ 245
	Gas	558	31,50 %	€ 100.298	€ 180
	Totaal > € 15	1531	38,30 %	€ 338.588	€ 221
Totaal		1849	46,30 %	€ 340.793	€ 184

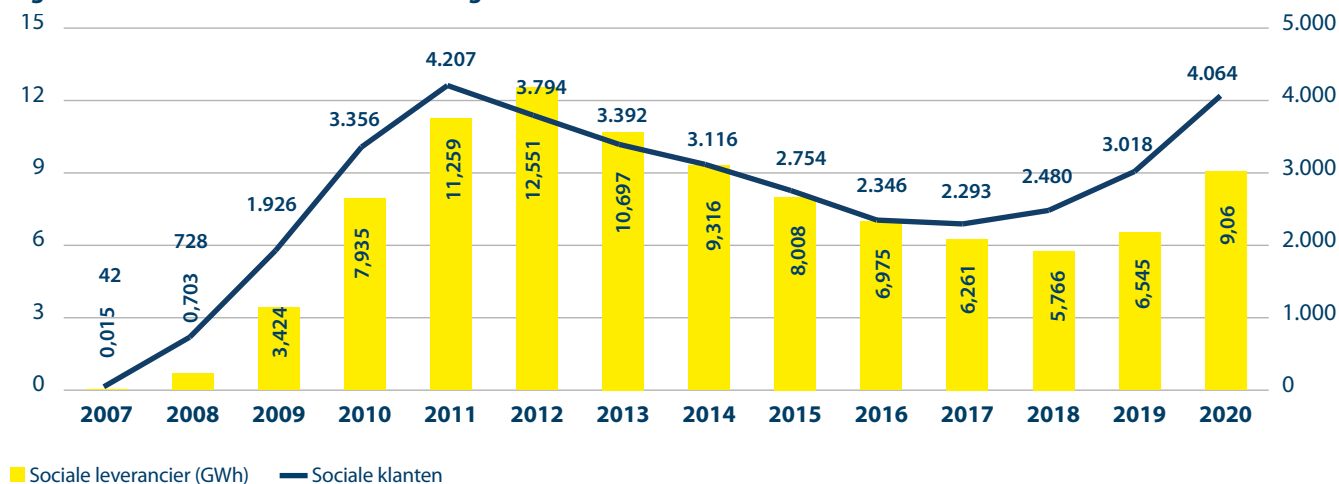
Bron: SIBELGA

5.6.2.4 Evolutie van de sociale levering

SIBELGA heeft in 2020 als noodleverancier 9,060 GWh elektriciteit geleverd aan de beschermde klanten en de winterklanten, hetzij een daling met 28 % tegenover het hoogste volume in 2012. We stellen daarentegen (sinds 2018) een stijging vast van het aantal sociale klanten, dat sinds 2012 eveneens in dalende lijn ging.

Figuur 32: Evolutie van de sociale levering – Elektriciteit

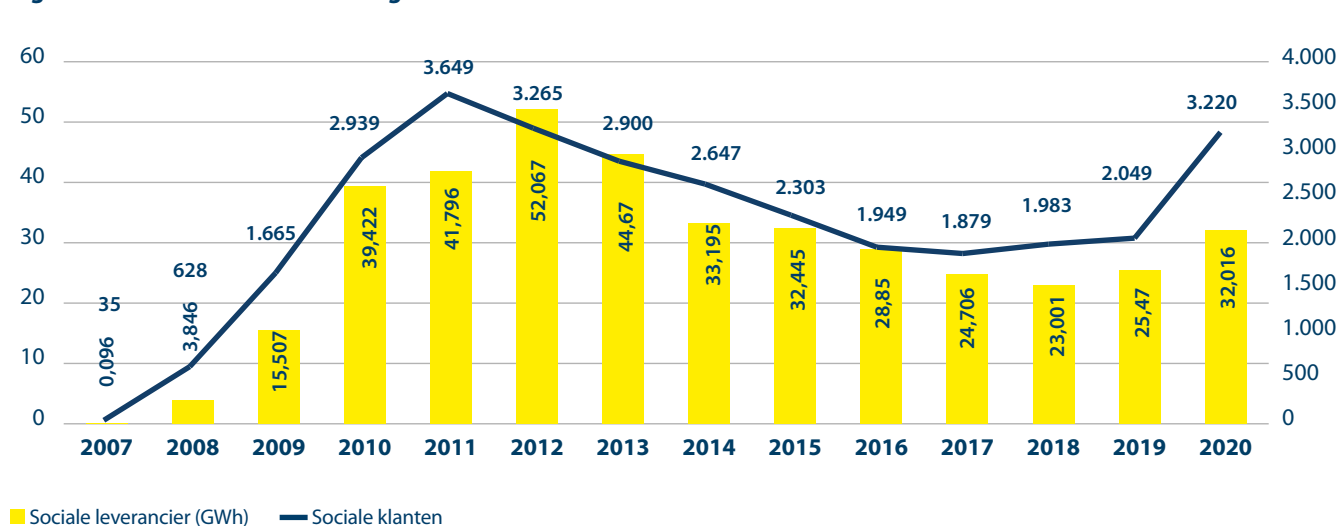

Bron: BRUGEL

SIBELGA heeft in 2020 als gasleverancier 32,016 GWh geleverd aan de beschermde klanten en de winterklanten, hetzij een daling met 38 % tegenover het hoogste volume

in 2012. Net als bij elektriciteit stellen we (sinds 2018) een stijging vast van het aantal sociale klanten, dat sinds 2012 eveneens in dalende lijn ging.

Figuur 33: Evolutie sociale levering – Gas

Bron: BRUGEL

5.6.2.5 Beheer van de dienst beschermde klanten bij BRUGEL

5.6.2.5.1 Analyse van de procedure

Het besluit van 4 oktober 2007, gewijzigd door dat van 2012, bepaalde aan welke voorwaarden de gezinnen die het statuut van beschermde klant aanvragen, moesten voldoen en welke procedure BRUGEL moest volgen om de aanvraagdossiers te behandelen.

Het besluit bepaalt dat het gezin dat elektriciteit of gas verbruikt een aanvraag voor het statuut van beschermde klant kan indienen zodra het de ingebrekestelling heeft gekregen die zijn commerciële leverancier heeft verstuurd wegens achterstallige betaling.

Het besluit bepaalt ook dat het kandidaat-gezin zijn aanvraag voor het statuut van beschermde klant indient op het hiervoor bestemde formulier dat door BRUGEL wordt opgesteld en door de commerciële leverancier samen met de ingebrekestelling wordt overhandigd, of dat deze laatste de klant kan informeren over de manier waarop het formulier kan worden verkregen. BRUGEL herzielt het formulier jaarlijks.

De volgende documenten moeten bij de indiening van de aanvraag worden voorgelegd: het aanslagbiljet betreffende de inkomsten van het referentiejaar, het attest van gezinssamenstelling afgeleverd door het gemeentebestuur van de woonplaats van de klant en, voor elk lid van het gezin een verklaring op eer, door dit gezinslid voor echt verklaard en ondertekend, die ofwel het ontbreken van inkomsten vermeldt, ofwel de aard en de bedragen van alle inkomsten vermeldt die niet op het aanslagbiljet voorkomen en die werden ontvangen in de loop van datzelfde jaar.

Om het statuut van beschermde klant te kunnen genieten, mogen de samengevoegde inkomsten voor een gegeven belastingjaar niet hoger zijn dan € 18.000 voor een gezin met één inkomen en € 20.000 voor een gezin met meerdere inkomens. Deze bedragen zijn geïndexeerd en de

aanvankelijke spilindex is die van de maand augustus 2007. Deze bedragen blijven onveranderd.

Concreet geeft dit voor december 2020 de volgende cijfers:

Tabel 18: Inkomensniveau volgens de gezinssamenstelling dat toegang geeft tot het statuut van beschermde klant op 31.12.2020

Personen ten laste	1 inkomen van het gezin	2 of meer inkomens van het gezin
0	22.546,00	27.556,00
1	26.303,00	31.313,00
2	28.182,00	33.192,00
3	30.061,00	35.071,00

Bron: BRUGEL

Figuur 34: Proces voor de follow-up van een aanvraagdossier voor het statuut van beschermde klant bij BRUGEL

Een aanvrager die na een uitnodiging om zijn aanvraagdossier te vervolledigen vraagt om door BRUGEL te worden gehoord, wordt uitgenodigd om naar de kantoren van de regulator te komen en kan, als hij dat wil, worden bijgestaan door een persoon van zijn keuze.

Ook in dit opzicht werd de procedure vereenvoudigd, zowel voor de aanvrager als voor BRUGEL.

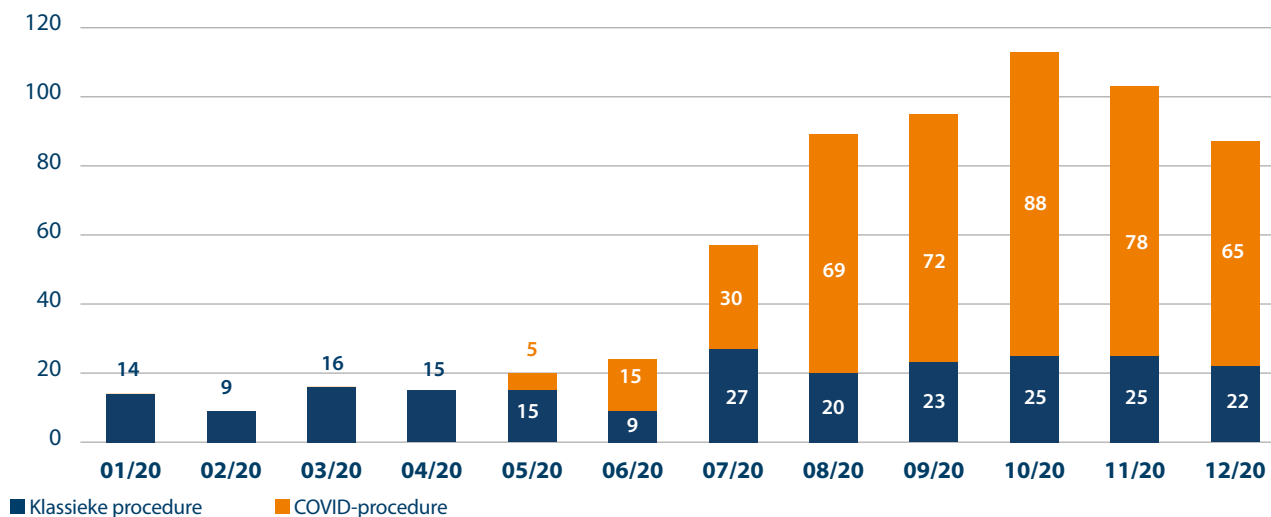
In 2020 ontving BRUGEL 220 aanvragen voor het statuut ten opzichte van 280 in 2019, 120 in 2018, 171 in 2017 en 164 in 2016.

BRUGEL heeft evenwel de manier waarop deze gegevens worden verzameld, gewijzigd: de aanvragen voor formulieren worden niet meer bij de aanvragen voor het statuut gerekend.

Er rekening mee houdend dat het totale aantal aanvragen voor alle kanalen samen daalt door de geringe aantrekkelijkheid van het statuut van beschermde klant, blijkt de situatie voor de regulator stabiel te blijven.

Men stelt vast dat de meeste toekenningsaanvragen rechtstreeks door de klanten aan BRUGEL wordt gericht.

Figuur 35: Aantal aanvragen voor het statuut van beschermde klant per maand in 2020

Deze aanvragen hebben tot de volgende beslissingen geleid:

Tabel 19: Beslissing van BRUGEL over het statuut van beschermde klant, momentopname op 31.03.2021

	Klassieke procedure	COVID-procedure	Totaal
Onontvankelijkheid	47	186	233
Toekenning	110	161	271
Toekenning behouden	20		20
Weigering	2	10	12
Weigering Sibelga	7	8	15
Annulering	30	51	81
Onvolledig	3	6	9
Ontvankelijk	1		
Totaal	220	422	642

Aantal aanvragen statuut	191	422	613
Aantal aanvragen attest	29		29
Totaal aantal aanvragen BRUGEL	220	422	642

ENKELE DEFINITIES:

Onontvankelijkheid van rechtswege: Onvolledige dossiers waarover BRUGEL geen uitspraak heeft kunnen doen en waarvoor de ontvangsttermijnen voor aanvullende stukken zijn overschreden. We merken op dat BRUGEL geen toegang heeft tot de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ).

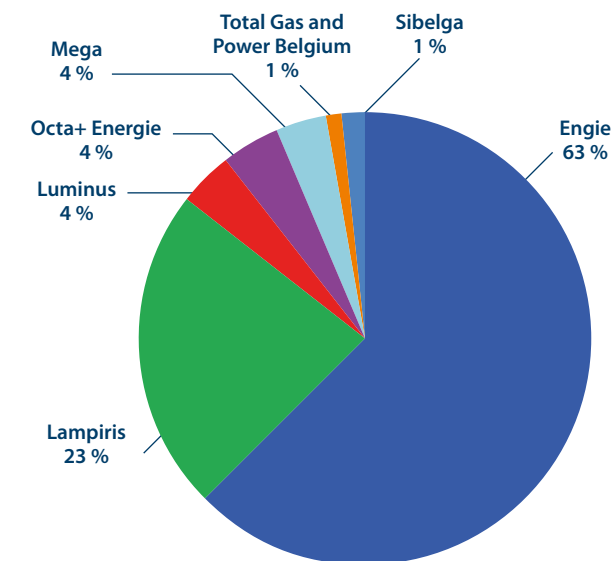
Toegekend: Volledige dossiers die voldoen aan de criteria van het besluit van 4 oktober 2007, wat de toekenning van het statuut van beschermde klant door BRUGEL met zich meebrengt.

Geweigerd: Volledige dossiers waarvoor BRUGEL het statuut heeft geweigerd wegens te hoge inkomsten.

Annulering: De annulering van een aanvraag door de aanvrager nadat deze informatie heeft gekregen over de plaatsing van een stroombegrenzer.

Overdracht SIBELGA: Een aanvraag die rechtstreeks aan SIBELGA wordt gericht omdat het gezin aan de voorwaarden voldoet om onmiddellijk het statuut te krijgen (bijvoorbeeld: begunstigde van het SST).

Figuur 36: Verdeling van de toekenningen van het statuut per leverancier in 2020

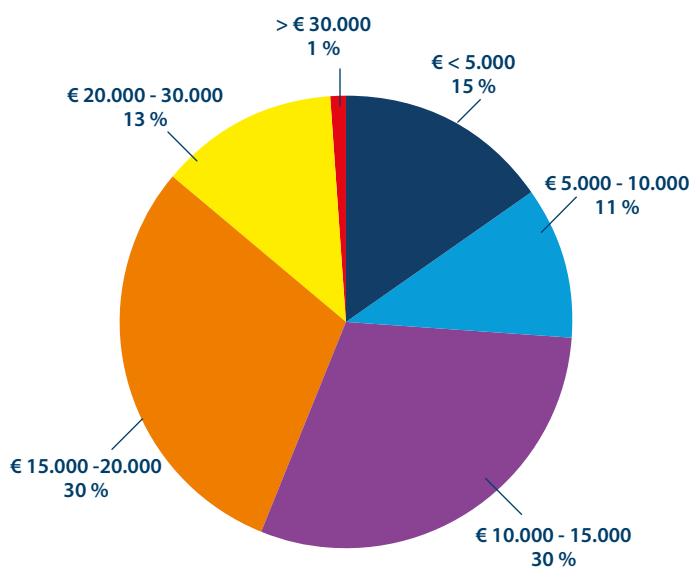

Bron: BRUGEL

In 2020 kende BRUGEL het statuut voor 63 % toe aan klanten van Engie, voor 23 % aan klanten van Luminus, voor 4 % aan klanten van Lampiris, voor 4 % aan klanten van Octa+ en voor 4 % aan klanten van Mega.

Alle leveranciers gebruiken het formulier van BRUGEL dat bij de ingebrekestelling is gevoegd.

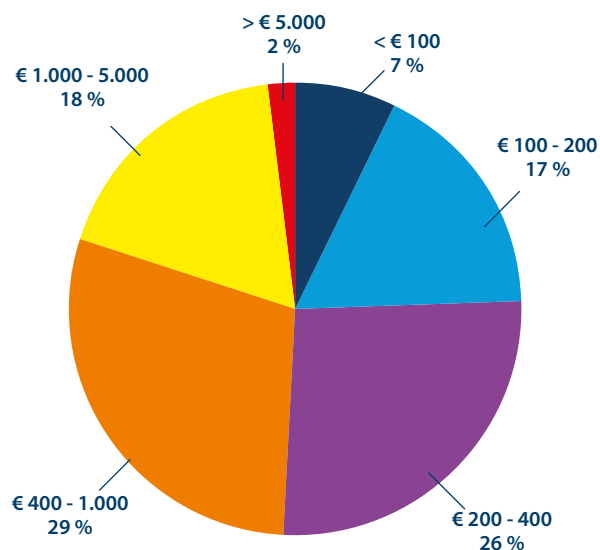
Figuur 37: Inkomsten van de gezinnen die het statuut van beschermde klant hebben gekregen in 2020

Bron: BRUGEL

De meeste aanvragers van het statuut bij BRUGEL hebben een jaarlijks inkomen dat tussen € 10.000 en € 20.000 ligt. Dit bedrag stemt overeen met een werkloosheidsuitkering. Het is belangrijk om vast te stellen dat slechts 13 % van de aanvragers beschikt over een belastbaar inkomen van € 20.000 tot € 30.000/jaar als inkomsten uit een beroepsactiviteit.

Figuur 38: Bedrag van de schuld per schijf in 2020

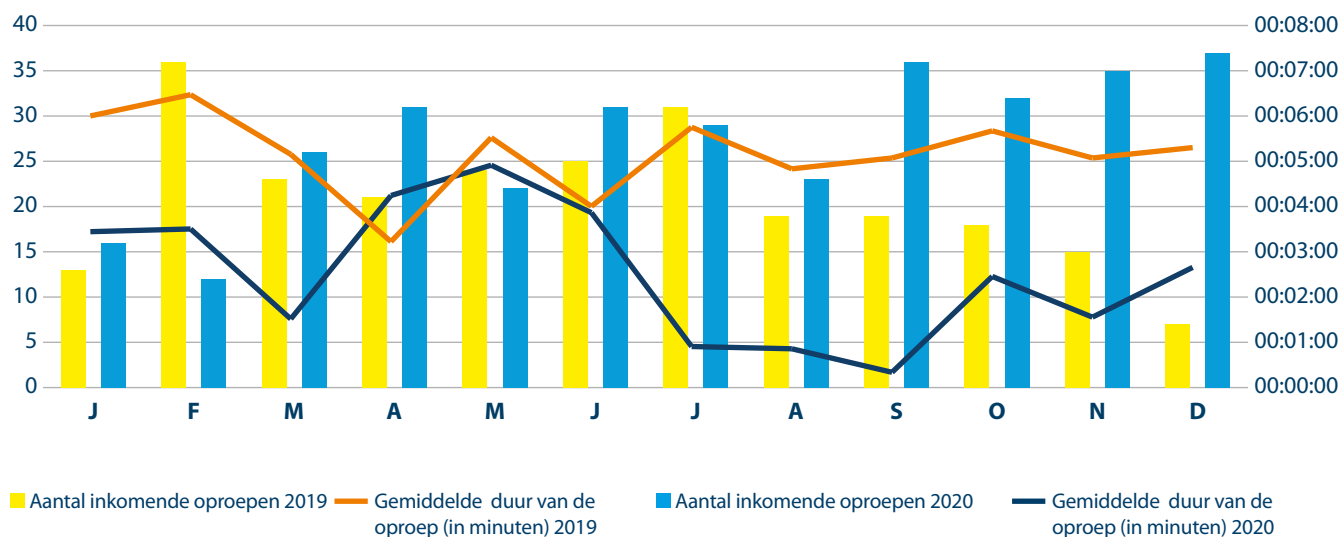

Bron: BRUGEL

We stellen vast dat 29 % van de door BRUGEL beschermde klanten een schuld heeft bij zijn leverancier voor een bedrag van € 400 tot € 1.000, wat een aanzienlijk bedrag is voor gezinnen met inkomsten die overeenkomen met de sociale uitkeringen. Sterker nog, 18 % heeft schulden tussen € 1.000 en € 5.000.

De vaststelling uit het vorige verslag geldt dus nog steeds: als we deze gegevens vergelijken met de gegevens over het inkomen van de beschermde klant, kunnen we alleen maar vaststellen dat het voor de beschermde klant zeer moeilijk zal zijn om zijn volledige schuld af te betalen.

Figuur 39: Aantal en gemiddelde duur van het aantal inkomende oproepen per dag

Het feit dat BRUGEL over een gratis 0800-nummer beschikt, speelt een rol in de frequentie van de oproepen. Heel wat klanten nemen contact op met ons in de overtuiging dat ze met hun leverancier zullen spreken. Steeds meer particulieren nemen echter contact op met de dienst nadat ze een ingebrekestelling hebben ontvangen en vragen informatie over de aangeboden manieren om hun schulden af te betalen. Heel wat oproepen gaan ook over het specifiek sociaal tarief of de plaatsing/verwijdering van de vermogensbegrenzer.

De duur van de inkomende oproepen kan lang lijken. De dienst krijgt echter vaak te maken met gesprekspartners van wie de kennis van het Nederlands of het Frans erg zwak is. Bijgevolg is het niet gemakkelijk om deze personen te informeren over hun rechten door hun te vragen de documenten aan te vullen met RVV-/OMNIO-attesten, leefloonattesten. Ook al doen we ons best om alles helder uit te leggen, toch worden we uiteindelijk niet altijd begrepen.

Dit telefoongesprek stelt de dossierbeheerders ook in staat om de aanvrager door te sturen naar de diensten die bevoegd zijn voor energiebegeleiding en sociale follow-up.

De methodologie voor de follow-up van de dossiers door BRUGEL is absoluut niet veranderd.

Wat de behandeling van de dossiers betreft, zijn zeer weinig van de ingediende dossiers volledig. BRUGEL kan geen overzicht geven van de belangrijkste ontbrekende documenten, omdat dit verschilt van dossier tot dossier.

De behandeling van de dossiers door BRUGEL gebeurt op een gepersonaliseerde manier: de aanvragers worden geholpen met de samenstelling van de dossiers, wat de procedure menselijker maakt. Deze benadering maakt het mogelijk het aantal dossiers met stilzwijgende weigering te verminderen.

Alles wordt in het werk gesteld opdat de aanvrager de bescherming met kennis van zaken zou aanvragen.

Samengevat, naast het beheer van de aanvraagdossiers voor het statuut van beschermde klant, speelt het team ook een steeds grotere rol om de klanten en sociale actoren te informeren. Met zijn neutraliteit en perfecte kennis van de sector is BRUGEL perfect geplaatst om deze taak uit te voeren.

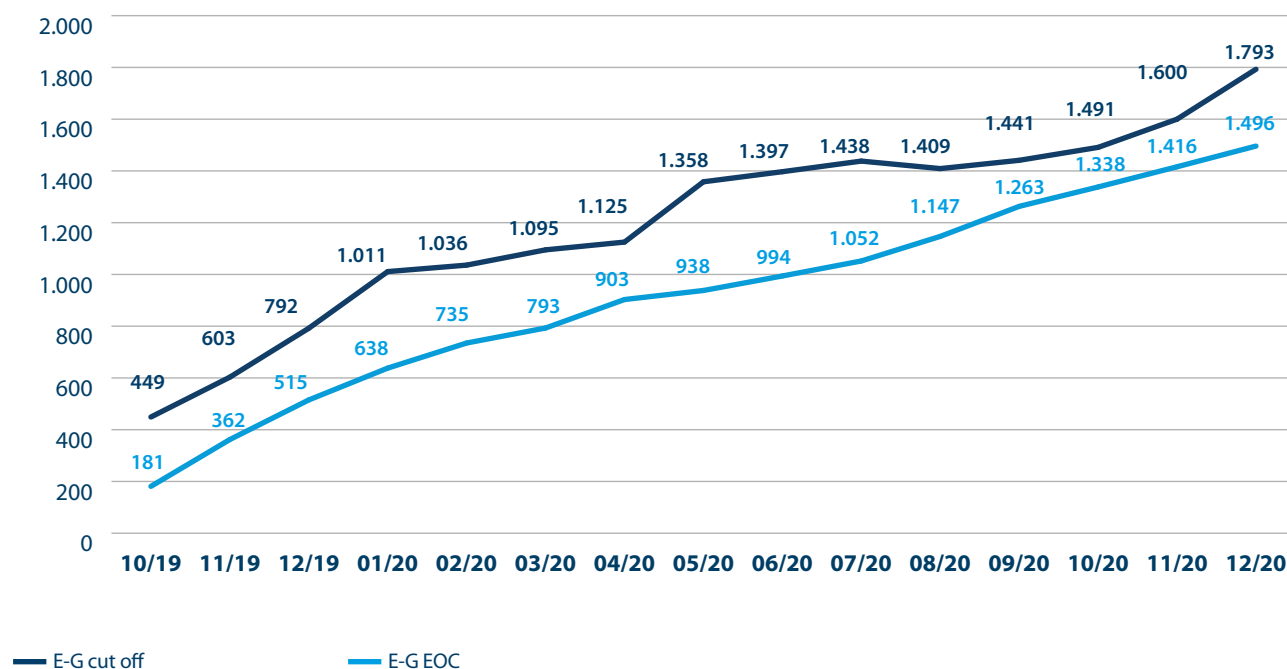
5.6.3 Winterlevering

Ter herinnering: de afsluiting van een huishoudelijke klant die is toegestaan door een vrederechter of die plaatsvindt op het einde van het contract, mag niet worden uitgevoerd

tussen 1 oktober en 31 maart. De noodleverancier moet instaan voor de continuïteit van de bevoorrading tot 31 maart en tegen het sociaal tarief als de commerciële leverancier tijdens deze periode de gerechtelijke ontbinding van het contract dat hem met zijn klant verbindt, verkrijgt en laat uitvoeren.

Deze gezinnen hebben een contract afgesloten met dezelfde leverancier voor de twee energietypes en de leverancier start dan slechts één procedure op voor de ontbinding van het contract voor de twee energietypes.

Figuur 40: Evolutie van het aantal winterklanten van oktober 2019 tot december 2020 voor elektriciteit en gas

Bron: SIBELGA

Als gevolg van de coronacrisis en de uitbreiding van de winterperiode bevoorraadt SIBELGA eind 2020 3.289 huishoudens met elektriciteit en gas. In het hoofdstuk over de afsluitingen als gevolg van beslissingen van de vrederechter komen we terug op dit aspect van de Brusselse bescherming.

We stellen overigens vast dat bepaalde gezinnen die tijdens de winterperiode beschermd zijn, in de portefeuille van SIBELGA blijven, hoewel deze laatste alles in het werk stelt om het bevoorradingspunt af te sluiten.

We stellen hetzelfde vast voor gas, aangezien de beslissingen tot afsluiting van de vrederechters in het algemeen zowel betrekking hebben op gas als op elektriciteit.

Vroeger kon het systeem de afnemer aanmoedigen om tot het einde van de winterperiode bij de sociale leverancier te blijven. Voor de winterperiode 2018/2019 heeft SIBELGA een meer gepersonaliseerde procedure ingevoerd. Het stuurt nu een technicus ter plaatse voor de meteropname. De technicus moet eveneens contact opnemen met de begunstigde van het statuut om hem te informeren over het doel van de bescherming, de looptijd ervan en de te ondernemen stappen om een commercieel contract te ondertekenen om een afsluiting op het einde van de bescherming te voorkomen. Ter herinnering, de rechten en plichten van een beschermde klant verschillen van die van een winterklant. De eerste wordt door SIBELGA bevoorraadt als gevolg van zijn schulden bij zijn leverancier en het feit dat hij voldoet aan de criteria voor kwetsbaarheid, wat hij kan bewijzen op administratief en/of financieel vlak om dit statuut te genieten. Bovendien wordt deze beschermde klant gedurende de volledige beschermingsperiode 'gevolgd' tijdens de afbetaling van zijn schulden bij zijn commerciële leverancier en wordt hij aan sancties onderworpen als hij niet betaalt. De winterklant daarentegen wordt bevoorraadt tegen het sociaal tarief, zonder dat hij een statuut hoeft aan te vragen, aan bepaalde kwetsbaarheidscriteria hoeft te voldoen of zelfs zijn schulden hoeft af te betalen bij zijn oude leverancier; het enige criterium is de datum waarop de afsluiting zou plaatsvinden.

5.7 DE PROCEDURE IN GEVAL VAN NIET-BETALING VOOR DE HUISHOUDELIJKE AFNEMERS

Zodra een huishoudelijke klant zijn elektriciteits- of gasfacturen niet meer kan betalen, moet zijn leverancier of zijn DNB (als deze laatste optreedt als leverancier van de afnemer) bepaalde stappen en minimumtermijnen naleven die zijn bepaald in de Elektriciteits- en de Gasordonnantie.

De inningsprocedures waarin de ordonnanties voorzien, hebben tot doel het risico te beperken dat de energievoorziening van voornamelijk de kwetsbare gezinnen wordt afgesloten en deze gezinnen tegelijk in staat te stellen oplossingen te vinden, hetzij van financiële aard, hetzij via het statuut van beschermde klant.

De procedures worden omschreven in artikel 20quater van de Gasordonnantie en artikel 25sexies van de Elektriciteitsordonnantie.

Vereenvoudigd bevatten ze de volgende stappen:

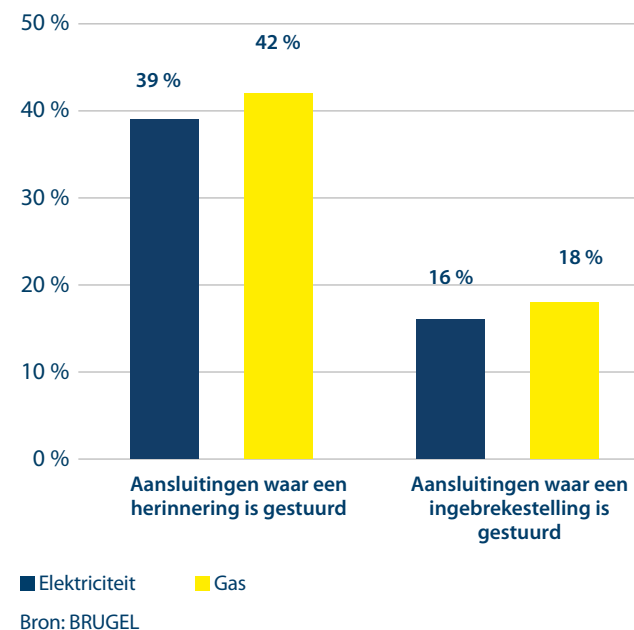
1. versturen van een aanmaning binnen 15 dagen na de vervaldatum van de factuur;
2. versturen van een ingebrekestelling per aangetekende zending en per gewone post ten vroegste binnen 15 dagen en ten laatste binnen 30 dagen volgend op het versturen van de aanmaning;
3. voorstel van een redelijk betalingsplan dat door de leverancier ten laatste 7 dagen na het versturen van de ingebrekestelling wordt overgemaakt;
4. plaatsing van een vermogensbegrenzer binnen 20 dagen na de ingebrekestelling (enkel in geval van een wanbetaling van een elektriciteitsfactuur). Deze begrenzer kan 'verondersteld geplaatst' zijn als de klant geen antwoord geeft aan de medewerkers van SIBELGA;

5. aanvraag tot ontbinding van het contract bij de vrederechter, ten vroegste 60 dagen na de ingebrekestelling wegens de achterstallige betaling voor gas en 60 dagen na de aanvraag tot plaatsing van de vermogensbegrenzer wegens de achterstallige betaling voor elektriciteit. De aanvraag tot ontbinding van het contract wordt door de rechter ontvankelijk verklaard op voorwaarde dat alle vorige stappen gevolgd werden en dat het betalingsplan niet werd nageleefd door de klant.

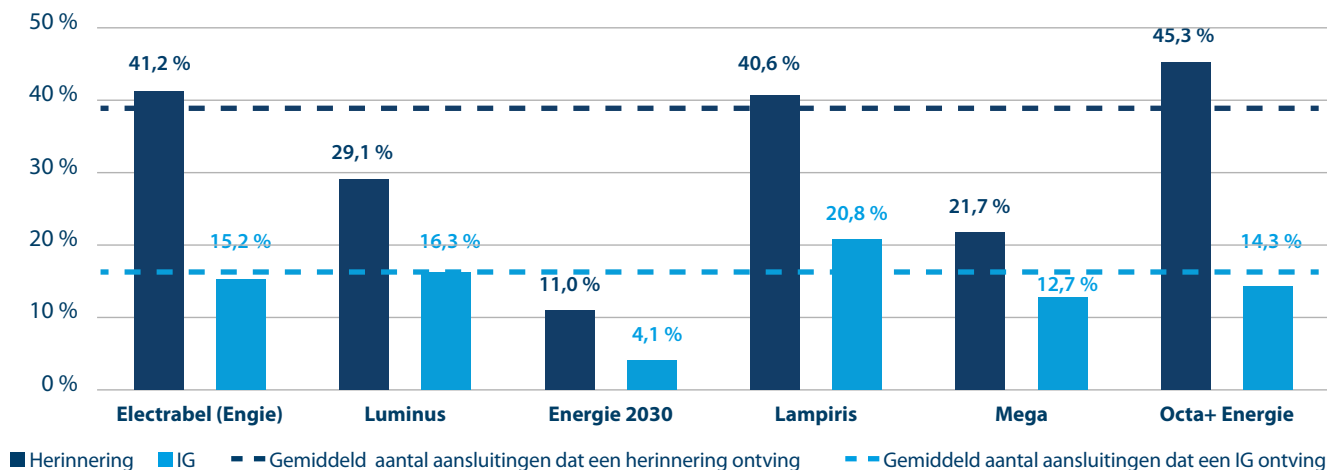
De gegevens in het volgende hoofdstuk werden verzameld met het oog op de analyse van de statistische gegevens over de verschillende stappen die de ordonnanties voorzien, vanaf de verzending van de eerste aanmaningsbrief.

We merken op dat BRUGEL sinds 2015, dankzij overleg met de leveranciers en de DNB, nieuwe, gemeenschappelijke definities inzake rapportering heeft opgesteld en dit met het doel geobjectiveerde vergelijkingen op te stellen. Tijdens het eerste boekjaar waren er een aantal tegenstrijdigheden. Die werden voor dit boekjaar gecorrigeerd na bespreking met de commerciële spelers.

Figuur 41: Aandeel klanten dat een aanmaning/ingebrekestelling (IG) heeft ontvangen voor elektriciteit en voor gas

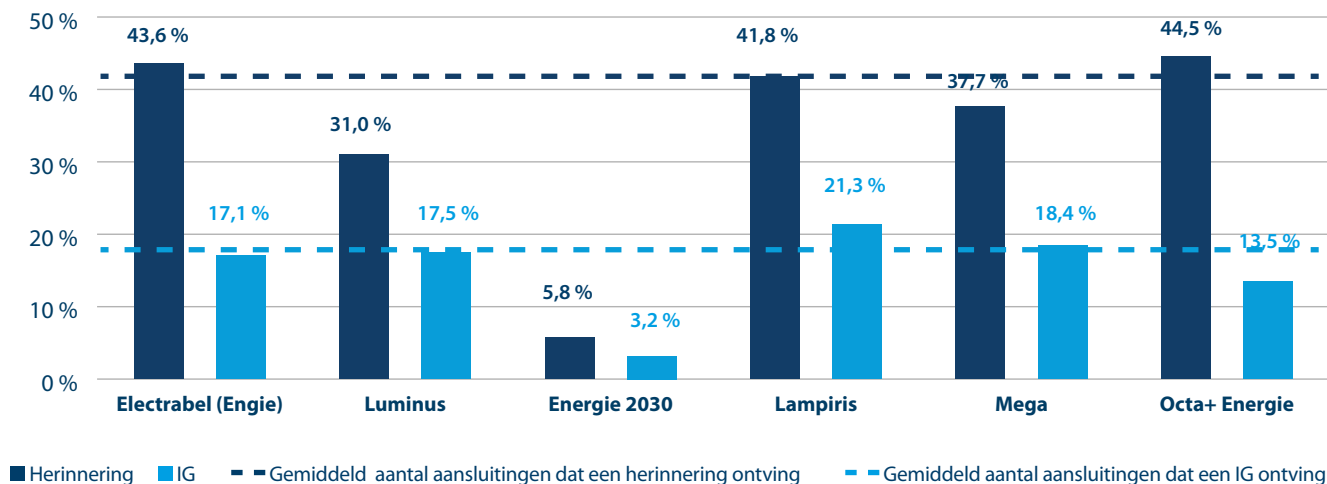

Figuur 42: Percentage huishoudelijke klanten dat minstens één aanmaning/ingebrekestelling (IG) heeft ontvangen voor elektriciteit (uitgedrukt per leverancier in % van zijn huishoudelijke klanten)

Bron: BRUGEL

Figuur 43: Percentage huishoudelijke klanten dat minstens één aanmaning/ingebrekestelling (IG) heeft ontvangen voor gas (uitgedrukt per leverancier in % van hun huishoudelijke klanten)

Bron: BRUGEL

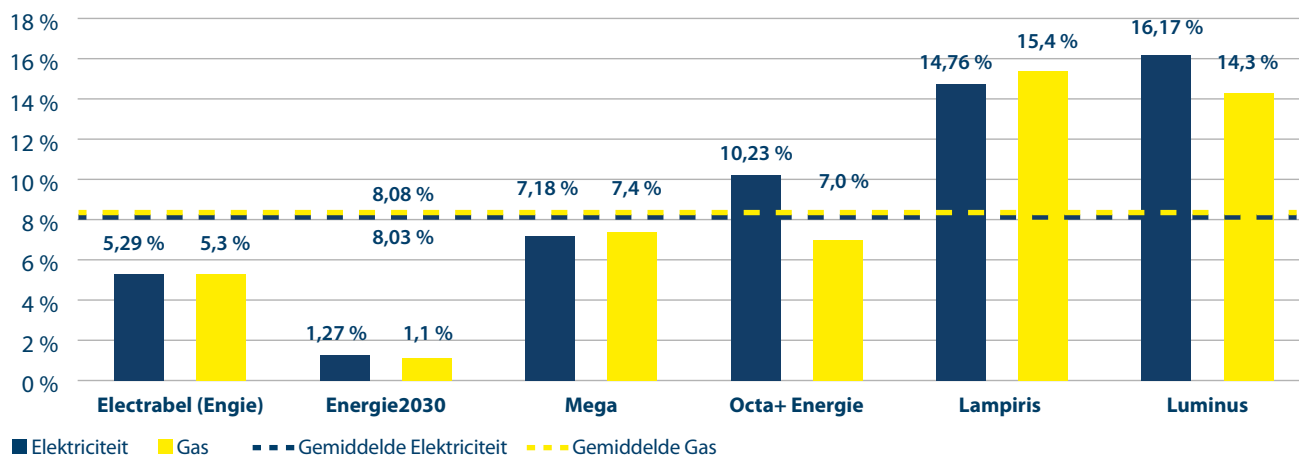
Er zijn soms zeer grote verschillen tussen de leveranciers inzake het percentage klanten dat een aanmaning of ingebrekestelling heeft ontvangen. Dit verschil heeft voor een deel te maken met het gekozen commerciële beleid en de aandacht van de commerciële speler voor de optimalisatie van de invorderingsprocedures voor de interne schulden en de ontwikkeling van de bijbehorende IT-systemen. We stellen evenwel vast dat alle leveranciers op de Brusselse markt over het algemeen inspanningen leveren om hun procedures te versnellen en een opstapeling te voorkomen van schulden die tot een onmogelijke schuldaflossing kan leiden.

Net als voor elektriciteit zijn er grote verschillen tussen de leveranciers.

Het merendeel van de gasklanten zijn bij dezelfde leverancier ook klant voor elektriciteit en bijgevolg wordt de inningsprocedure meestal voor de twee energietypes ingeleid zonder een onderscheid te maken tussen de specifieke situaties van de rekeningen voor het ene of het andere energietype.

5.7.1 Klanten met betalingsachterstand

Figuur 44: Percentage klanten met betalingsachterstand per leverancier – Elektriciteit en gas

Bron: BRUGEL

Ook hier stellen we vast, zoals we reeds hebben vermeld met betrekking tot de aanmaningen en ingebrekestellingen, dat er grote verschillen zijn tussen de leveranciers, maar relatief kleine verschillen tussen de twee energietypes.

5.7.2 Hoogte van de schuld van de klant bij de commerciële leverancier

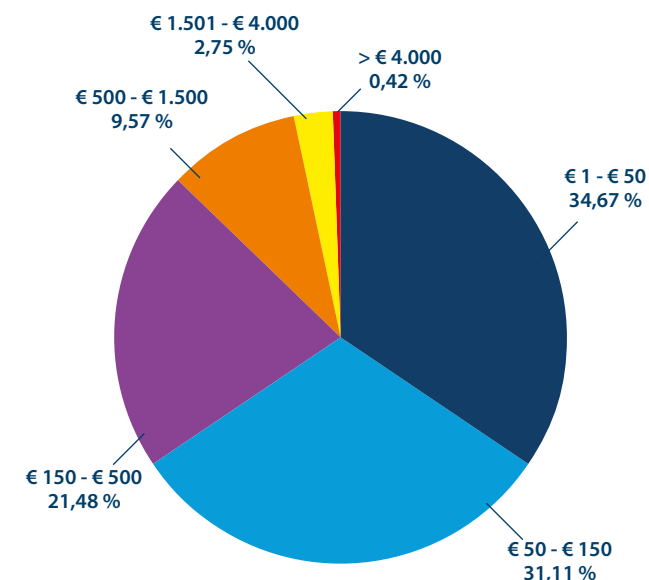
De onderstaande gegevens tonen de hoogte van de openstaande schulden bij de leveranciers op 31 december 2020.

Tabel 20: Totaal van de verschuldigde bedragen aan de leveranciers op 31.12.2020

	Elektriciteit	Gas
Aantal actieve klanten met schulden	41.896	29.441
Actieve klanten – Verschuldigd bedrag	€ 11.144.374	€ 8.829.033
Gemiddeld bedrag per actieve klant	€ 266	€ 300
Aantal inactieve klanten met schulden	47.329	37.033
Inactieve klanten – Schuldbedrag dat niet naar oninbare vorderingen werd overgedragen	€ 25.922.451	€ 25.598.996
Gemiddeld bedrag per inactieve klant	€ 548	€ 691

Bron: leveranciers

Figuur 45: Verdeling per schijf van het bedrag van de actieve klanten met betalingsachterstand (in %) voor elektriciteit

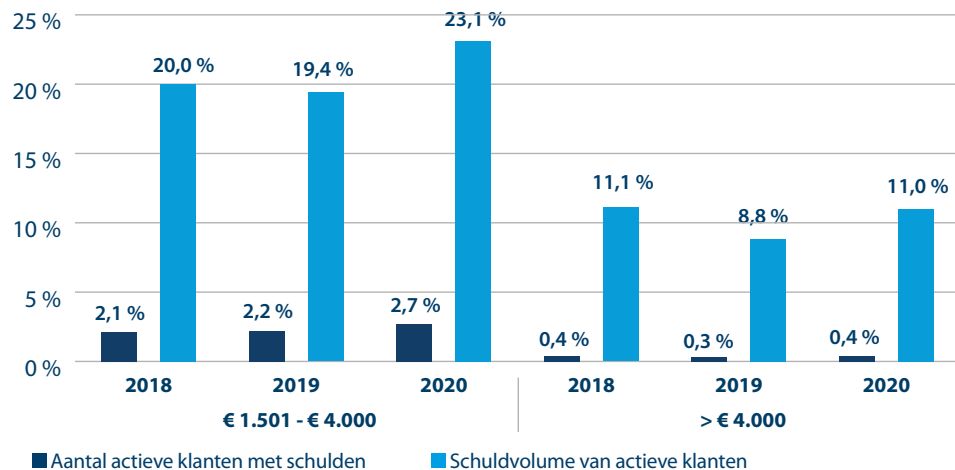
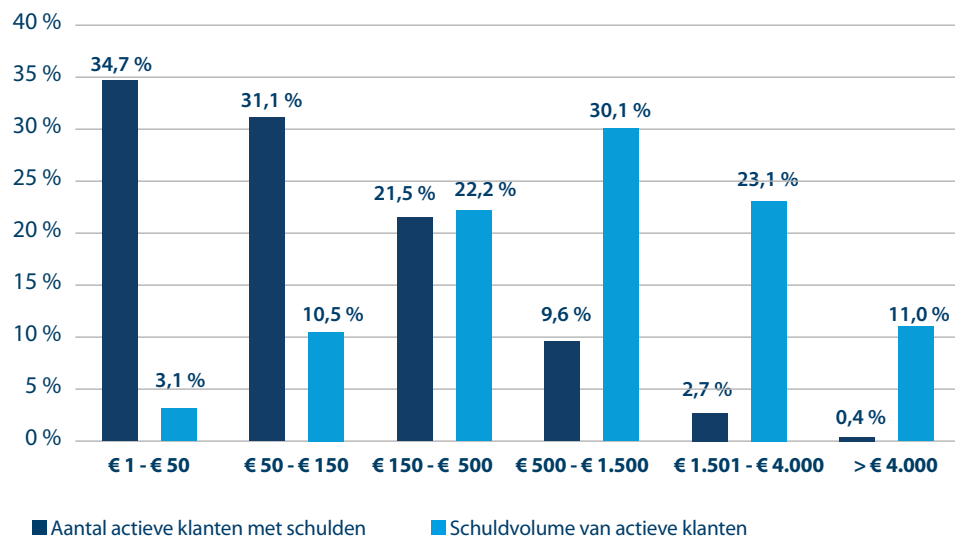

Bron: BRUGEL

De onderstaande grafiek toont, per schijf, het aantal actieve klanten dat een schuld heeft waarvan het bedrag overeenstemt met de schijf. Deze informatie wordt in het donkerblauw weergegeven.

We hebben overigens, voor diezelfde bedragen, het totale bedrag van de schuld bij de leveranciers berekend dat overeenstemt met de grenzen van deze schijf. Dat bedrag wordt in het lichtblauw weergegeven.

Figuur 46: Volume aan schulden per aantal betrokken actieve klanten voor elektriciteit

Bron: leveranciers en Sibelga

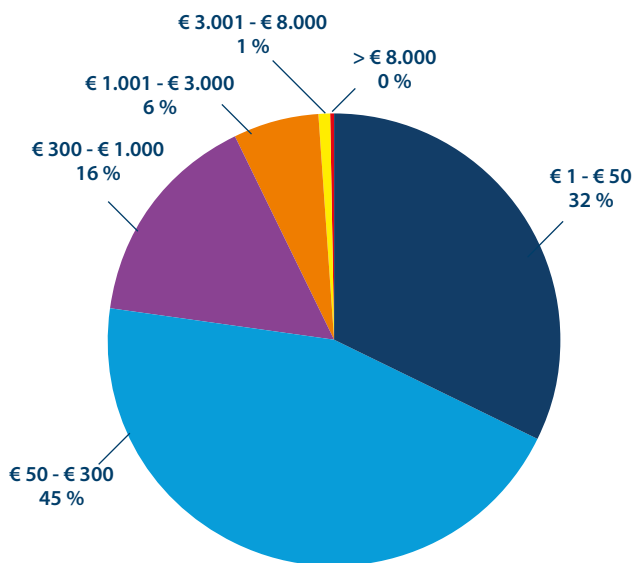
Het grootste gedeelte van de schulden is geconcentreerd bij een beperkt aantal klanten. Concreet stellen we vast dat 3,1 % van de afnemers verantwoordelijk is voor 34 % van het totale schuldbedrag.

30 % van de totale schuld is geconcentreerd bij 9,6 % van de klanten, met bedragen van meer dan € 500.

De schulden zijn voor meer dan de helft geconcentreerd in de segmenten van klanten met schulden van € 500 tot meer dan € 4.000.

De situatie is onveranderd gebleven sinds onze vorige vaststelling en blijft toenemen voor de hoge schulden!

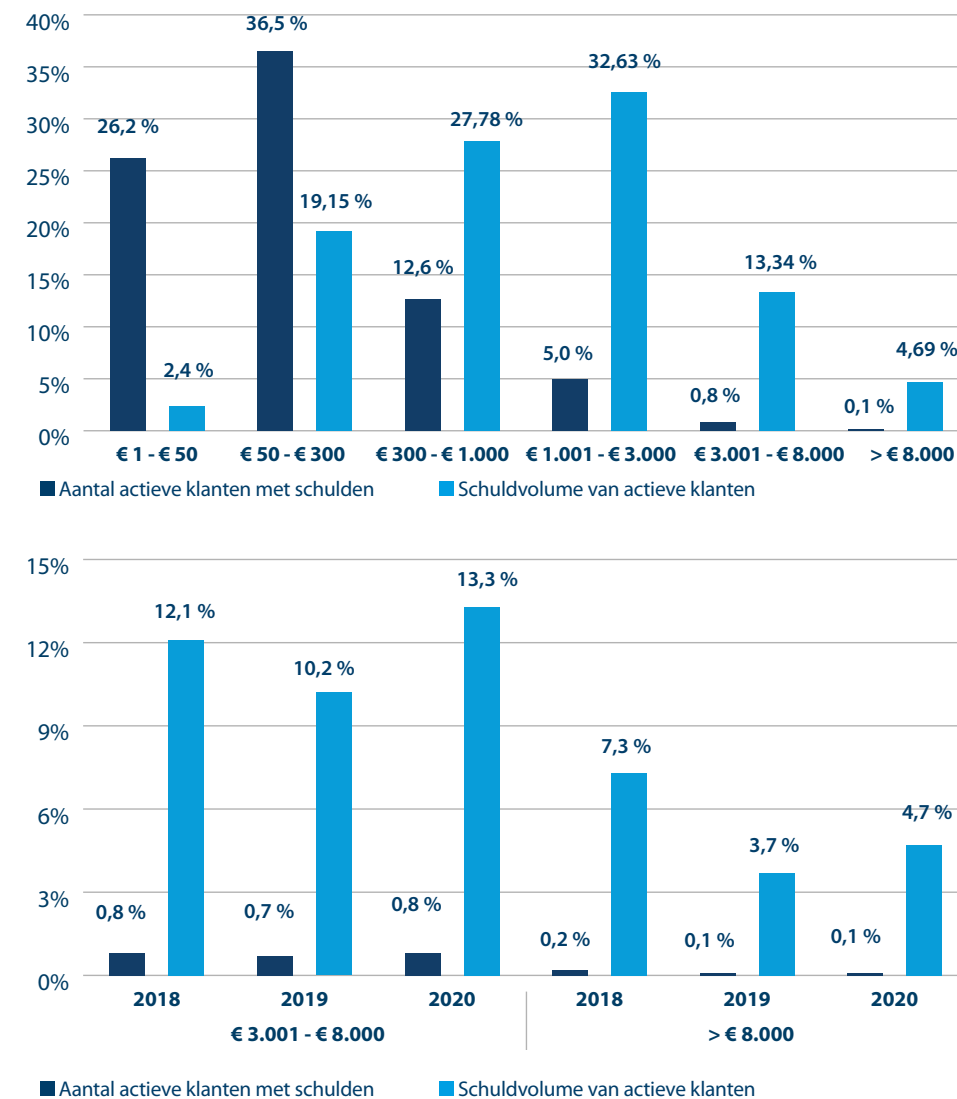
Figuur 47: Verdeling per schijf van het bedrag van de actieve klanten met betalingsachterstand (in %) voor gas

Omdat de bedragen van de schulden voor gas in het algemeen hoger zijn dan de schulden voor de elektriciteitsfactuur, werd beslist om verschillende schuldenschijven op te stellen per energietype.

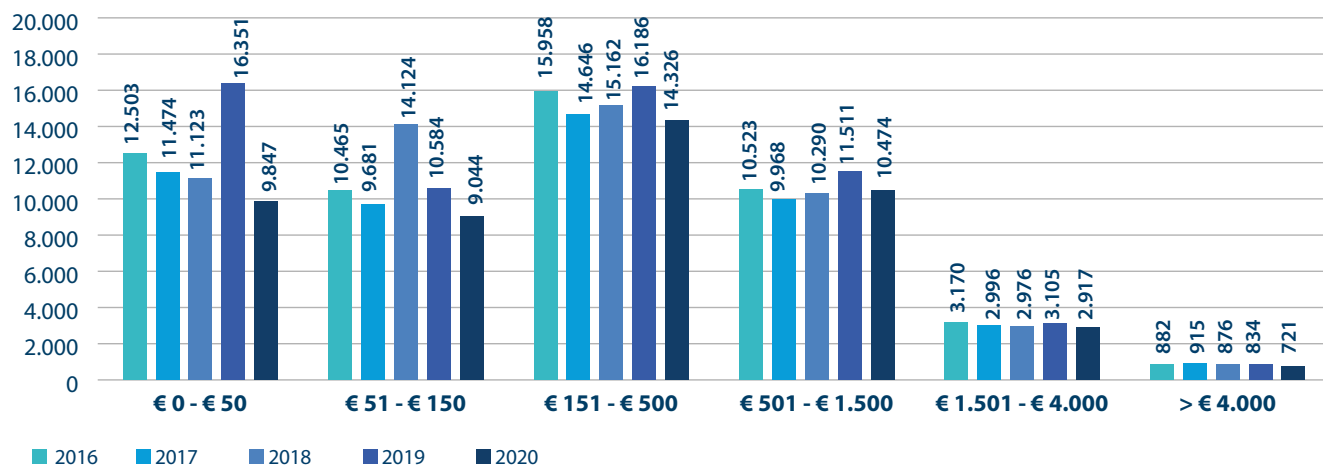
Zoals voor elektriciteit, slaat het grootste deel van de schulden, bijna 51 % (45 % in 2019, 47 % in 2018 en 43,5 % in 2017) op bedragen van meer dan € 1.000 en is het gespreid over minder dan 6 % van de huishoudelijke klanten met schulden. Ook hier blijven de bedragen van de schulden in de hoogste segmenten stijgen.

Figuur 48: Volume schulden per aantal betrokken actieve klanten voor gas

Bron: BRUGEL

Figuur 49: Schulden van de inactieve klanten voor elektriciteit

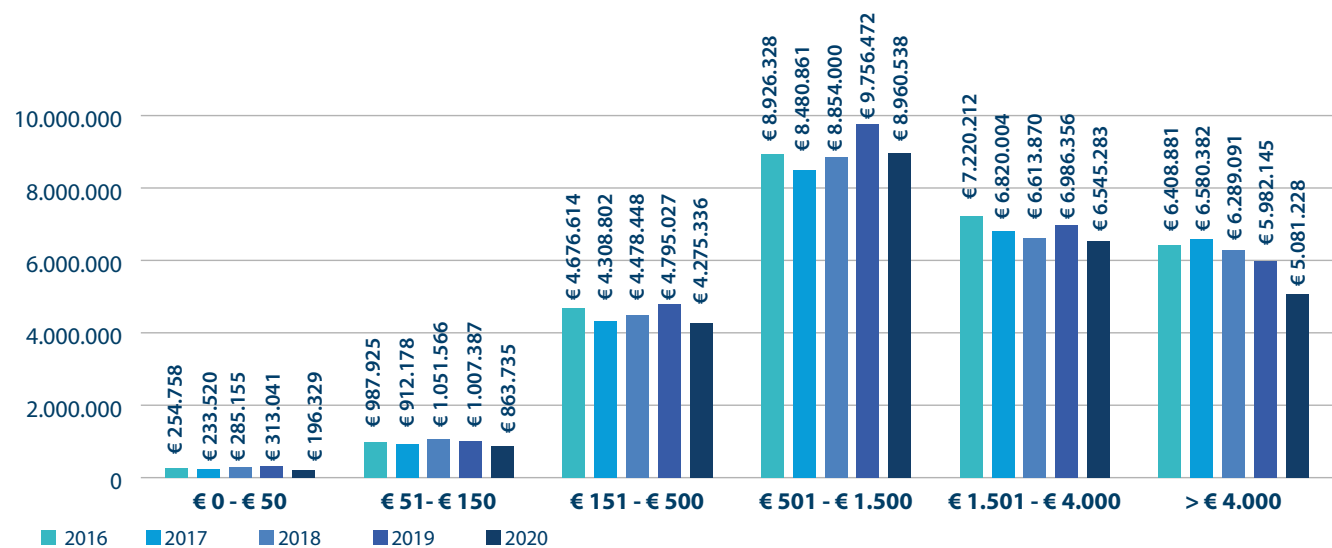

Ook hier is het grootste deel van de schulden geconcentreerd in de hoogste segmenten, namelijk schulden van meer dan € 500.

We kunnen overigens moeilijk besluiten dat de klanten hun schuld gedeeltelijk hebben terugbetaald wanneer we weten dat de leveranciers, zowel de commerciële leveranciers als de noodleverancier, een gedeelte van deze schulden bij oninbare vorderingen kunnen onderbrengen.

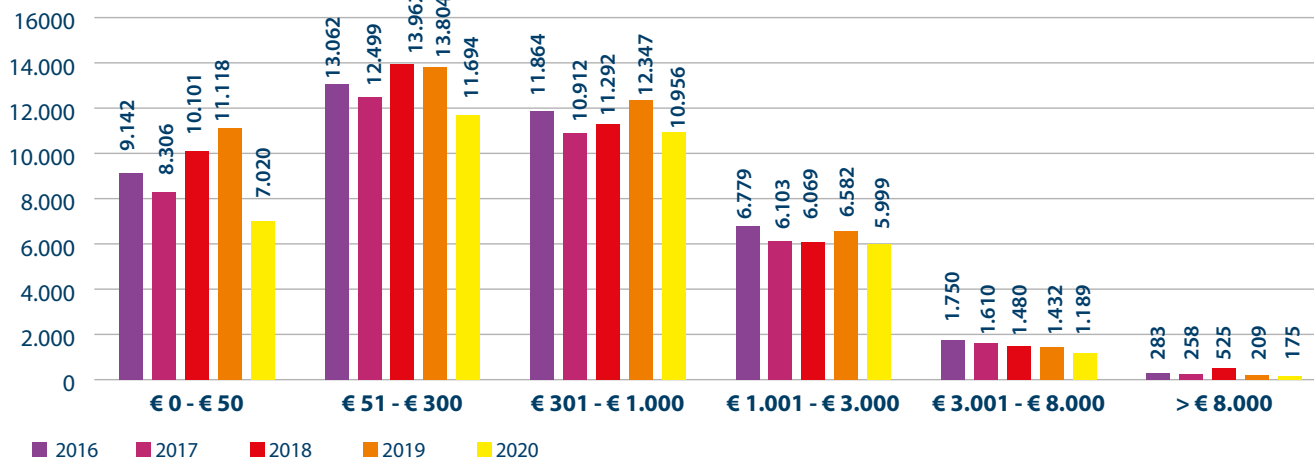
Met inactieve klanten worden de klanten bedoeld die de portefeuille van de leverancier hebben verlaten.

Figuur 50: Opgelopen schuldenlast van de inactieve klanten voor elektriciteit

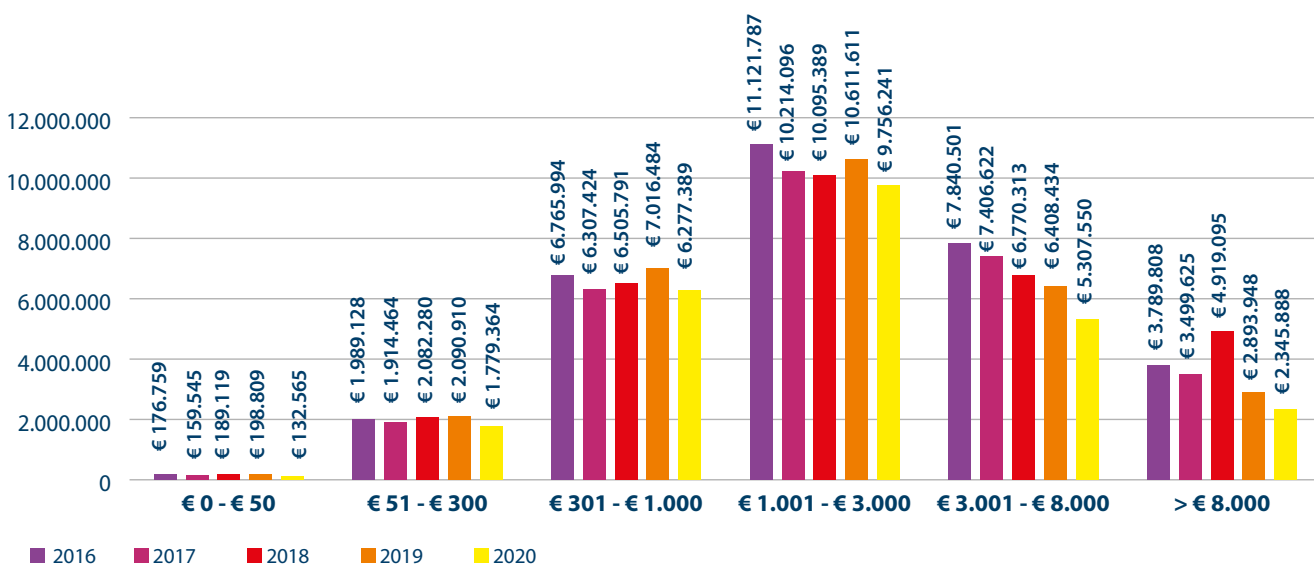

Bron: BRUGEL

Figuur 51: Schulden van de inactieve klanten per schijf voor gas – Situatie op 31 december van het jaar

Figuur 52: Schulden van de inactieve klanten per drempelbedrag voor gas – Situatie op 31 december van het jaar

Bron: BRUGEL

Zoals voor de actieve klanten werden de schuldsegmenten voor gas aangepast en verhoogd ten opzichte van de segmenten elektriciteit. Ook hier stellen we vast dat het grootste gedeelte van de schuld geconcentreerd is in de hoogste segmenten wat, in tegenstelling tot wat we bij de actieve klanten hebben gezien, begrijpelijker lijkt aangezien een bepaald aantal klanten met schulden hun leverancier moet verlaten wanneer deze laatste een procedure tot ontbinding van het contract opstart op het ogenblik waarop de schuld is opgelopen en nog moeilijk kan worden terugbetaald.

5.7.3 Afsluiting van de elektriciteits- en gasvoorziening

5.7.3.1 Algemeen principe

Het principe *'lex specialis derogat generalis'* betekent dat, telkens wanneer twee of meer normen dezelfde materie behandelen, er voorrang moet worden gegeven aan de specifieke norm. Het feit dat de specifieke norm voorrang krijgt op de algemene norm wordt gerechtvaardigd door het feit dat de eerste concreter is en vaak beter rekening houdt met de specifieke context waarin hij moet worden toegepast. De toepassing van de specifieke norm leidt vaak ook tot een rechtvaardiger resultaat en kan de intentie van de rechtssubjecten beter weergeven.

5.7.3.2 Ontbinding van een gereguleerd contract

In tegenstelling tot gewone contracten worden de energiecontracten gereguleerd door de Brusselse wettelijke bepalingen.

Het is dus de speciale wet, met name de Elektriciteits- en de Gasordonnantie en hun uitvoeringsbesluiten, die voorrang heeft op het gemeen recht (de algemene regel).

Wanneer een leverancier een energiecontract van een huishoudelijke klant wil ontbinden wegens niet-betaling,

moet deze leverancier de bepalingen van de ordonnantie naleven (cf. artikel 25sexies, § 4 van de ordonnantie). Dit betekent dat alleen de vrederechter bevoegd is om een energiecontract te beëindigen vanwege niet-betaling.

Concreet heeft de leverancier een intern proces voor de ontbinding van contracten opgesteld dat verloopt volgens het schema op de volgende pagina. De termijnen van de procedure die in het schema zijn vermeld, stellen de leverancier in staat een prognose 'einde contract' van de klant en dus het einde van zijn bevoorrading op te stellen.

5.7.3.3 Optreden van de vrederechter

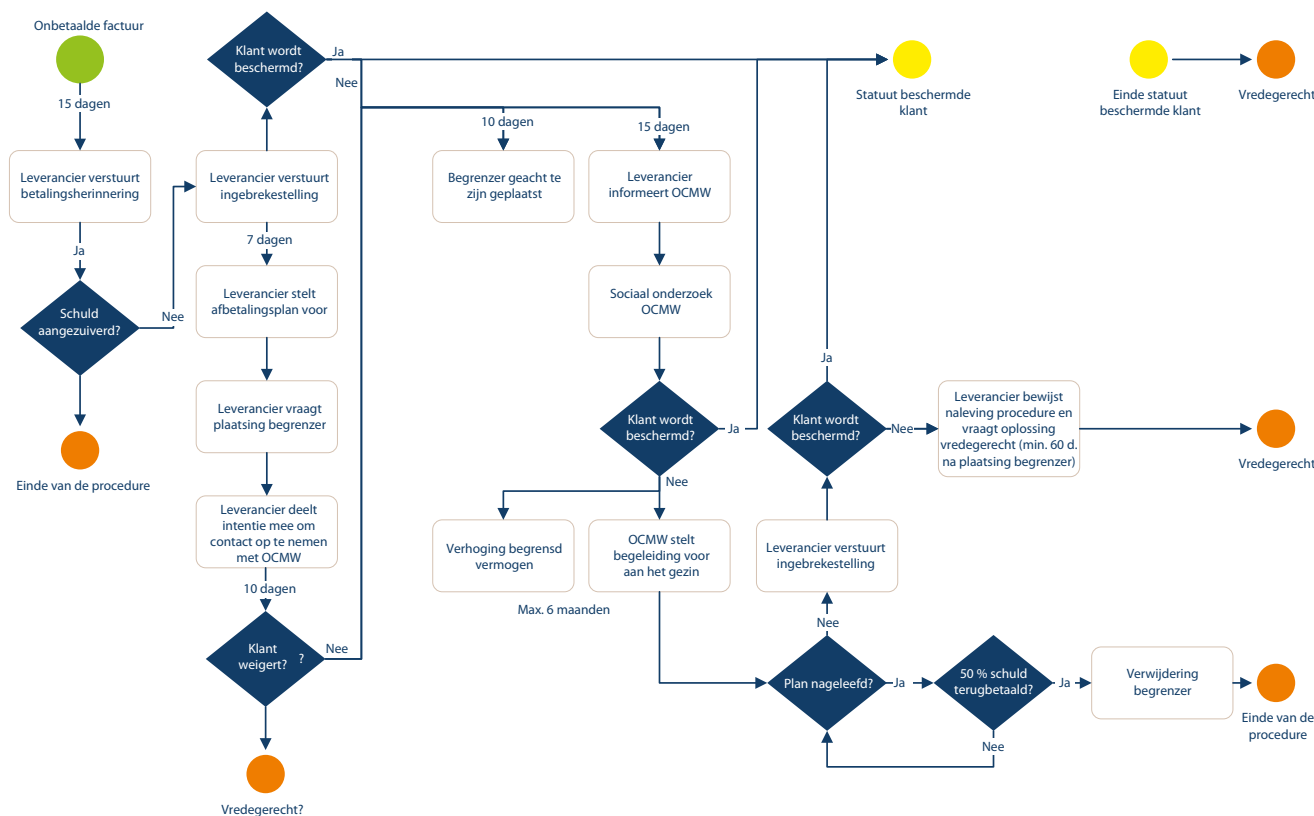
De vrederechters hebben een bepaalde vrijheid in de beslissingen die ze nemen over de aanvragen voor de ontbinding van contracten ingediend door de commerciële leveranciers of de noodleverancier.

Wanneer de klant niet naar de zitting komt, veroordeelt de rechter de klant vaak tot de betaling van de hoofdsom en kent hij de ontbinding van het contract toe.

Deze praktijk wordt algemeen toegepast op basis van de gegevens die de leveranciers hebben bezorgd en vertegenwoordigt 97 % van de gevallen.

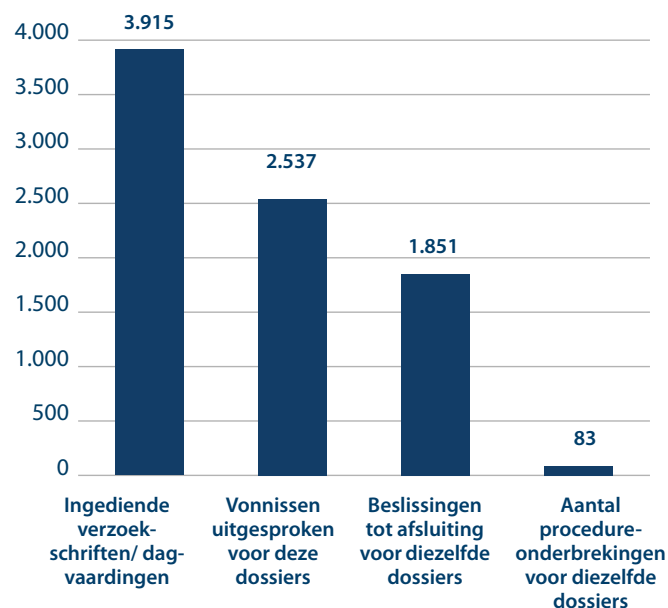
Het is belangrijk te vermelden dat de vrederechters sinds november 2015, als gevolg van een wijziging in de procedures door de minister van Justitie, de dossiers van klanten die niet op de zitting aanwezig zijn, niet langer kunnen analyseren. Ze worden de facto veroordeeld tot de ontbinding van het contract. Er wordt dus geen enkele controle uitgevoerd op de naleving van de procedures die in de ordonnaties zijn voorzien. Uitgenomen de aanklacht, wordt het dossier zelfs niet overgemaakt.

Figuur 53: De invorderingsprocedure: van de onbetaalde factuur tot de afsluiting

Bron: BRUGEL/SIA PARTNERS

Figuur 54: De verschillende stappen van de procedure in cijfers voor 2020

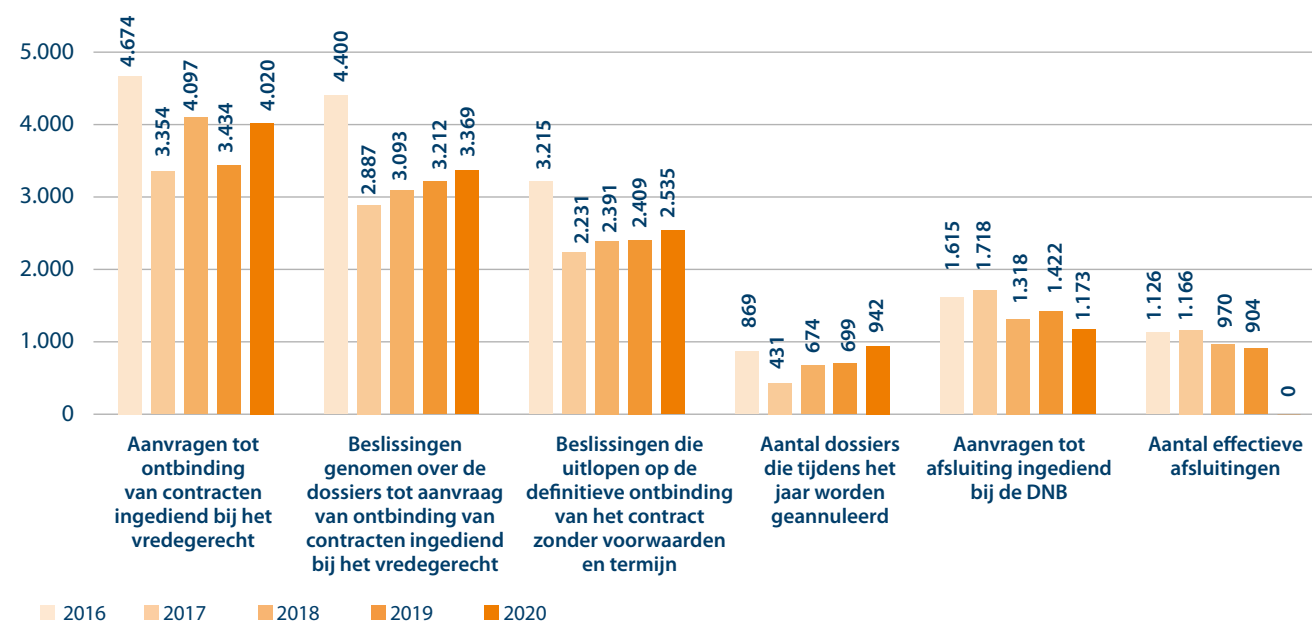
Bron: BRUGEL

De bovenstaande figuur bevat enkel gegevens over de activiteiten verbonden met de procedures voor de ontbinding van contracten die werden ingeleid in de loop van 2020 en resultaat hebben gehad in datzelfde jaar.

In de praktijk hebben alle leveranciers en SIBELGA 3.915 dagvaardingen/verzoekschriften ingediend die resulteerden in 2.537 vonnissen waarbij in 1.851 gevallen een beslissing tot afsluiting werd uitgesproken.

De gevolgen van de indiening van de dagvaardingen/verzoekschriften ingediend in 2020 kunnen dus worden verwacht in de loop van 2021. Bovendien waren de griffies en rechtbanken als gevolg van de eerste coronagolf meerdere maanden gesloten. De vertraging als gevolg van deze sluiting was tegen eind 2020 deels gerecupereerd.

Figuur 55: De ontbinding van het energiecontract per fase en in cijfers, ongeacht het jaar van indiening van het dossier

Bron: BRUGEL

In deze figuur worden de verschillende fasen van het proces dat leidt tot een ontbinding van het leveringscontract weergegeven op een tijdlijn.

In 2020 werden 4.020 aanvragen ingediend bij de griffies van de Brusselse vreedegerechten (tegenover 3.434 in 2019). Ze hebben geleid tot 0 effectieve afsluitingen (tegenover 904 in 2019). De afwezigheid van effectieve afsluitingen is het gevolg van de verlenging van de winterperiode.

Het hoge aantal aanvragen tot afsluiting heeft verschillende oorzaken:

- de leveranciers worden zich bewust van het gewicht van de schuld van de huishoudelijke afnemers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gekoppeld aan het steeds kleinere

aandeel van de commodity in de eindfactuur en de daling van de winstmarge op het commoditygedeelte;

- een toenemende automatisering van de procedures en efficiëntie van de systemen die de behandelingstermijn heeft verkort;
- de aanvragen tot ontbinding worden meer systematisch ingediend via een dagvaarding in plaats van een verzoekschrift.

Het verschil tussen het aantal aanvragen voor ontbinding van contracten en het effectieve aantal afsluitingen valt te verklaren doordat in 40 % van de gevallen de afnemer van leverancier verandert om aan de gerechtelijke vervolging en de betaling van de schuld te ontsnappen, terwijl hij in 20 % van de gevallen de naam van de contracthouder verandert

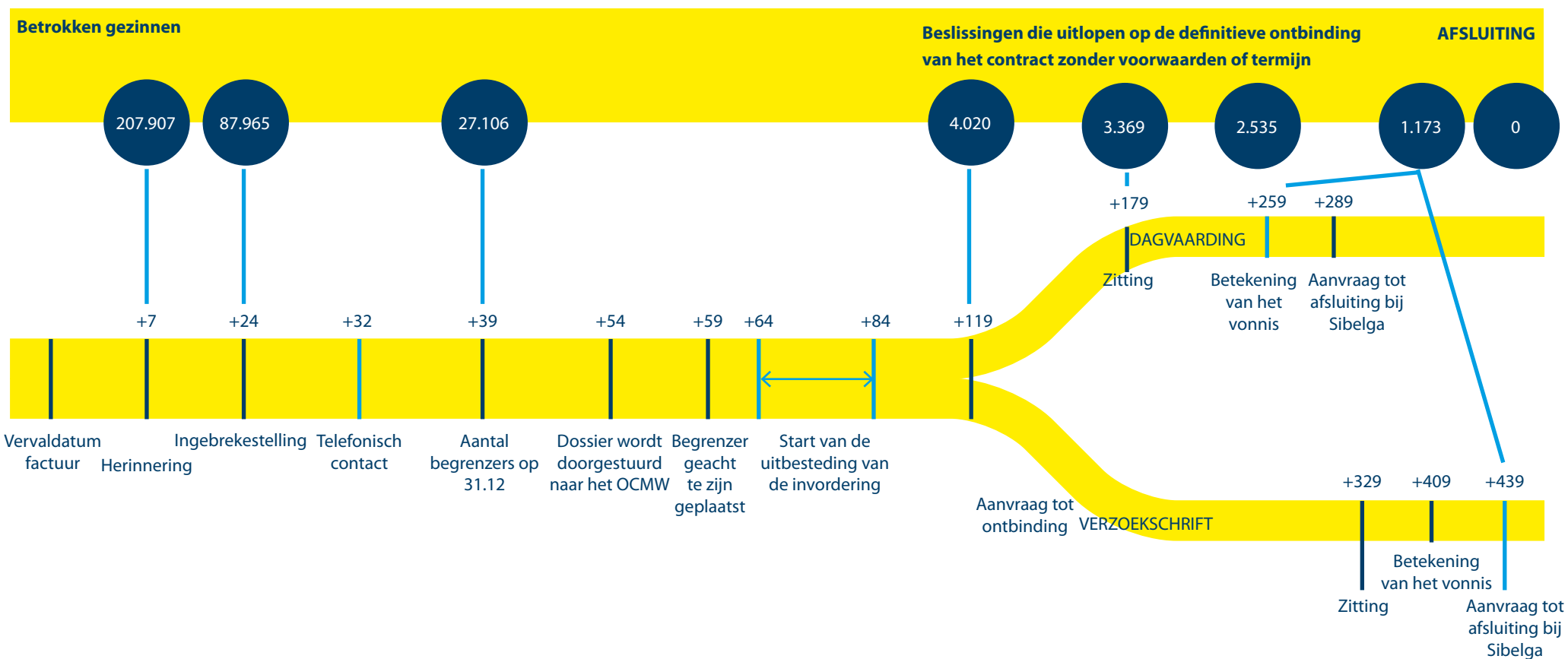
maar zijn contractuele relatie met dezelfde leverancier voortzet, waardoor hij eveneens aan de gerechtelijke procedure ontsnapt.

De leveranciers zijn zich zeer goed bewust van deze handelswijzen en van het feit dat het vrijwel volledige bedrag van de schulden nooit zal worden geïnd. Voor de leverancier is het echter belangrijk om het contract zo snel mogelijk te ontbinden en zo het financiële verlies te

beperken, zelfs als de kosten (deurwaarders, advocaten ...) hoog oplopen.

De leveranciers hebben bijgevolg twee mogelijkheden: ofwel laten ze het contract ontbinden door de rechtbank, wetende dat de termijnen lang zijn en de schuld zal blijven oplopen, ofwel beëindigen ze het contract op een wettelijke manier door het niet te hernieuwen op de vervaldag.

Figuur 56: De invorderingsprocedure in fasen en in aantal betrokken gezinnen - elektriciteit

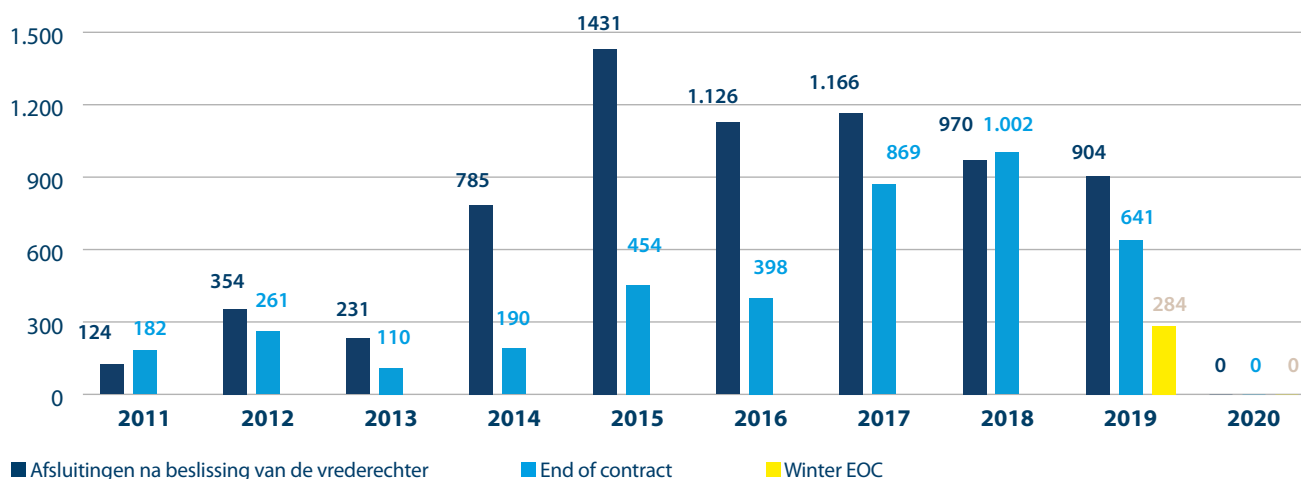
5.7.3.4 Aantal 'cut off'- en 'End of Contract'-afsluitingen

Het aantal afsluitingen van huishoudelijke klanten dat werd aangevraagd door de leveranciers bij SIBELGA en volgde op een beslissing van de vrederechter en na een End of Contract (EOC) bedraagt 0 gevallen.

Zoals reeds eerder vermeld in dit verslag gebruiken de meeste leveranciers die actief zijn in het Brusselse huishoudelijke segment in geval van wanbetaling door een afnemer twee scenario's: de procedure voor het vrederecht of die van de niet-verlenging van het leveringscontract. Deze interne analyse door de leverancier houdt rekening met verschillende parameters: het bedrag van de schuld, de resterende periode tot het einde van het

contract, het herhaalde karakter van de wanbetalingen, de kostprijs van de procedure voor het vrederecht. Concreet betekent dit dat een klant met een schuld van X euro (het bedrag varieert van leverancier tot leverancier), 3 tot 6 maanden voor het einde van zijn contract, binnen de termijn, een aangetekende brief zal krijgen waarin hij op de hoogte wordt gesteld van de niet-verlenging van zijn contract. Zoals blijkt uit de voorgaande figuur maken de leveranciers steeds vaker gebruik van deze procedure. Gelukkig eindigen niet alle End of Contract-procedures van de leveranciers met een afsluiting. Heel wat klanten wendden zich tot een andere leverancier, maar een groot deel van hen wordt jammer genoeg afgesloten, onder wie de meest kwetsbare klanten.

Figuur 57: Aantal afsluitingen na beslissing van de vrederechter en aantal afsluitingen in het kader van een 'End of Contract' van 2011 tot 2020

Gegevens Sibelga

5.7.3.5 Afsluitingen na een problematische verhuizing

Bij een verhuizing bepaalt de Brusselse wetgeving dat het leveringscontract wordt voortgezet op het nieuwe adres van de afnemer en volgens dezelfde voorwaarden.

Deze bepaling is niet van toepassing in de volgende vier gevallen:

- de afnemer ontbindt het leveringscontract vanaf de datum van de verhuizing;
- de afnemer sluit een contract af met een andere leverancier vanaf de datum van de verhuizing;
- de afnemer verhuist naar een ander gewest;
- de afnemer trekt in bij een andere afnemer die reeds een leveringscontract heeft.

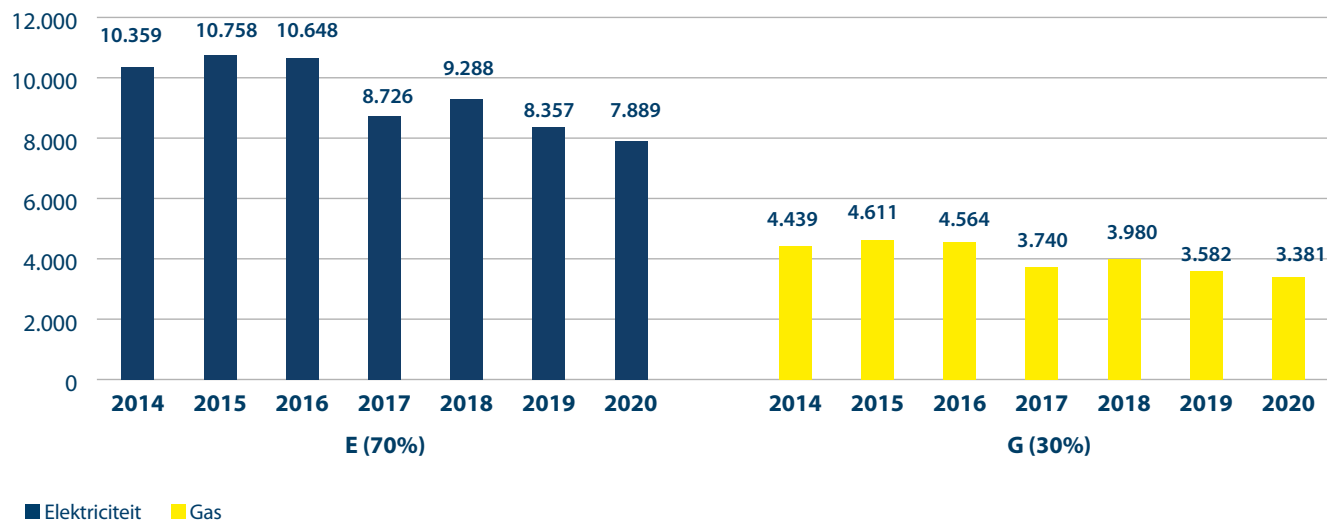
Zowel de intredende als uitgaande afnemer moeten de datum van hun intrek/verhuizing meedelen aan hun respectieve leverancier, alsook de meterstanden met het oog op de facturatie van hun verbruik.

In de praktijk komt het echter voor dat een leverancier op de hoogte wordt gebracht van de verhuizing van een van zijn afnemers, maar dat er zich geen nieuwe afnemer aanmeldt op het betrokken leveringspunt. Het eventueel afgenomen verbruik kan in dit geval aan geen bepaalde afnemer worden toegekend en wordt bijgevolg gelijkgesteld met een onrechtmatige afname van elektriciteit of gas van het net.

In dit geval wordt de MoZa-procedure²² in werking gesteld, die tot de volgende afsluitingen kan leiden:

De onderstaande gegevens tonen de afsluitingen in het kader van deze procedure.

Figuur 58: Aantal energieafsluitingen als gevolg van een MoZa van 2014 tot 2020 (E en G)

Bron: Sibelga

De gegevens die ons door de netbeheerder werden meegedeeld, kunnen niet worden opgesplitst per energietype. Om het aantal gezinnen waarop deze afsluitingen betrekking hebben cijfermatig weer te geven hebben we een verdeelsleutel van 70/30 gehanteerd, waarbij 70 % van de gezinnen zowel gas als elektriciteit afneemt. De hierboven vermelde gegevens hebben uitsluitend betrekking op de huishoudelijke afnemers.

Als we deze gegevens analyseren in samenhang met de MoZa-scenario's die door de leveranciers in 2020 werden opgestart, meer bepaald 40.449, kunnen we stellen dat maar een op de vier MoZa-aanvragen tot de afsluiting van een leveringspunt leidt.

BRUGEL is zich bewust van de negatieve impact van deze afsluitingen op het huishouden in het bijzonder en op de markt in het algemeen, en werkt in overleg met de actoren aan de verbetering van de procedures die met dit scenario gepaard gaan.

22 Move Out Zonder Afspraak

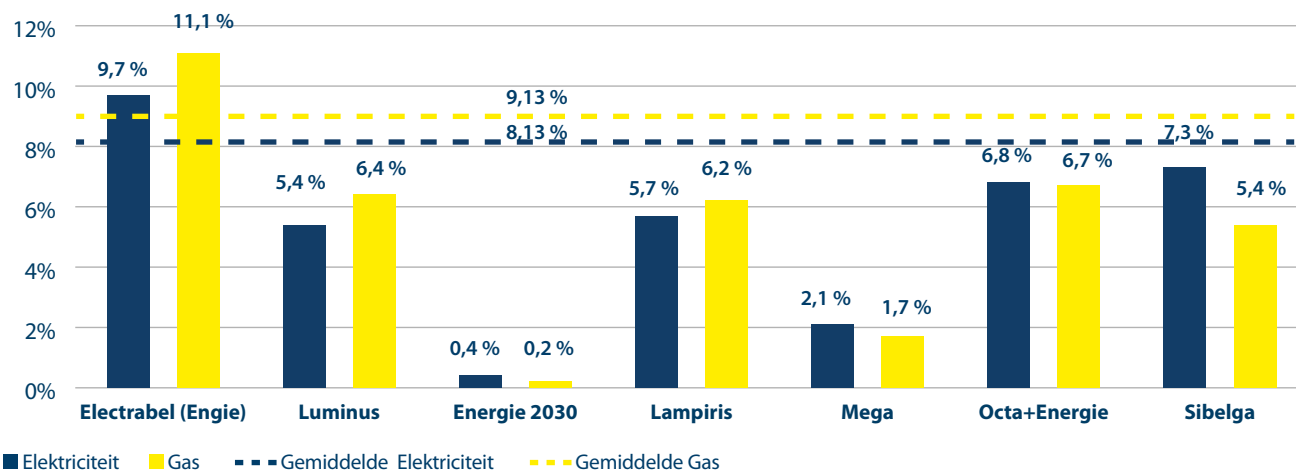
5.7.3.6 Afbetalingsplannen

De Elektriciteits- en de Gasordonnantie bepalen dat de leverancier een redelijk afbetalingsplan voorstelt om de achterstallige facturen te betalen. De leveranciers zijn meestal geneigd om een afbetalingsplan over een beperkte periode voor te stellen en hebben elk een eigen commercieel beleid. De afbetalingsplannen worden meestal toegekend in functie van de betalingsgeschiedenis

van de klant, het bedrag van de schuld of de fase van de wanbetalingsprocedure waarin het plan wordt aangevraagd. De leveranciers zijn geneigd zich soepeler op te stellen wanneer over een afbetalingsplan wordt onderhandeld door een OCMW.

De onderstaande figuur geeft een overzicht van het aantal afbetalingsplannen dat in de loop van 2020 door de leveranciers werd toegekend voor elektriciteit en gas.

Figuur 59: Aantal toegekende afbetalingsplannen elektriciteit en gas (uitgedrukt per leverancier en in % van de huishoudelijke afnemers)

Bron: Leveranciers en Sibelga

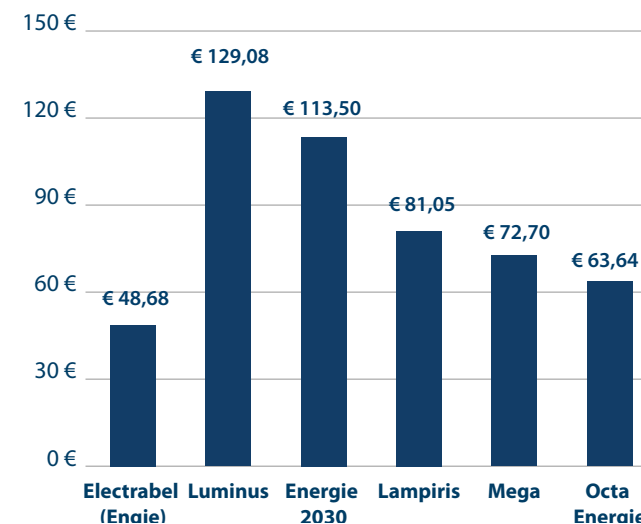
Voor elektriciteit hebben de leveranciers in 2020 gemiddeld een afbetalingsplan toegekend aan 8,1 % van de huishoudelijke afnemers.

Voor gas hebben de leveranciers in 2020 gemiddeld een afbetalingsplan toegekend aan 9,6 % van de huishoudelijke afnemers.

De situatie is vrij vergelijkbaar met die van 2019.

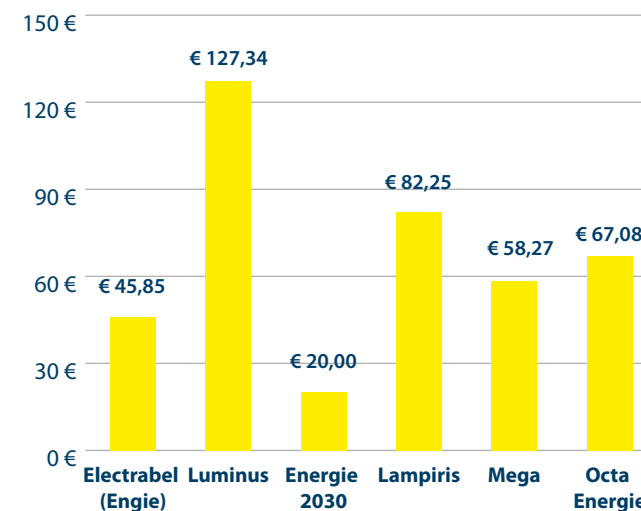
Er zijn grote verschillen tussen de leveranciers wat betreft de gemiddelde bedragen van de afbetalingsplannen van de actieve en inactieve afnemers. Dat verschil is het resultaat van het beleid dat elke leverancier voert voor de recuperatie van vorderingen. Sommige leveranciers staan langdurige afbetalingsplannen toe, andere wenden zich meteen tot het vredegerecht of opteren voor de niet-verlenging van het contract.

Figuur 60: Gemiddeld jaarlijks bedrag van de afbetalingsplannen elektriciteit

Bron: BRUGEL

Figuur 61: Gemiddeld jaarlijks bedrag van de afbetalingsplannen gas

Bron: BRUGEL

6.1 CONTROLE VAN DE OPENBAREDIENSTVERPLICHTINGEN

De openbardienstverplichtingen ten laste van de netbeheerder worden bepaald in de ordonnantie van 14 december 2006²³.

Elk jaar moet de DNB aan de regering, vóór 1 oktober van het jaar dat voorafgaat aan zijn aanvraag, een programma voor de uitvoering van zijn verplichtingen inzake openbare diensten (ODV) bezorgen.

Hij is ook verplicht om de regering een verslag te bezorgen over de uitvoering van zijn openbardienstverplichtingen, vóór 31 maart van het jaar dat volgt op het boekjaar.

Zowel het programma als het verslag over de uitvoering bevatten een volledige beschrijving van de verschillende opdrachten, alsook de budgetramingen voor het ODV-programma of het bestede budget voor het verslag over de uitvoering van de openbardienstverplichtingen.

Deze documenten worden onderworpen aan een advies dat BRUGEL ter goedkeuring aan de regering voorlegt.

6.2 DE KOSTPRIJS VAN DE OPENBAREDIENSTVERPLICHTINGEN

In het algemeen is de kostprijs van de openbare-dienstverplichtingen stabiel gebleven sinds 2007. De tabellen op de volgende pagina geven de grote posten en de financieringswijze ervan weer.

Een meer gedetailleerde analyse van de ODV-kosten die geen sociaal karakter hebben, wordt door BRUGEL uitgevoerd in zijn advies betreffende het verslag over de uitvoering van de openbardienststopdrachten van SIBELGA voor 2020.

Net als in de voorgaande jaren heeft de netbeheerder een budget voorgesteld dat hoger is dan het budget dat werd besteed.

Het budget dat aan deze activiteit werd toegekend, vertegenwoordigt een klein gedeelte van de uitgaven inzake de ODV: minder dan 3 % van het totale budget.

In vergelijking met 2019 kennen de kosten in verband met de activiteit 'vermogensbegrenzer' een daling met 19 %, en wat de activiteit 'beschermde klant' betreft, een verhoging met 16 %.

²³ Zie hoofdstuk IV, artikelen 24 tot 25noviesdecies, in het bijzonder artikel 24bis.

6.3 FINANCIERING VAN DE OPENBARE-DIENSTVERPLICHTINGEN IN 2020 VOOR ELEKTRICITEIT EN GAS

De ODV's met een sociaal karakter worden geboekt op het nettatarief. De inhouding gebeurt per kilowattuur ten laste van de laagspanningsverbruikers. De gegenereerde ontvangsten compenseren de kosten, zodat dit neutraal is voor de netbeheerder.

Tabel 21: Overzicht van de kosten voor elektriciteit

	Lasten		Financiering
	Budget 2020	Gerealiseerd 2020	Tarief Gridfee
Plaatsing en verwijdering van vermogensbegrenzers	€ 2 790 351	€ 2 235 244	€ 2 235 244
Activiteit beschermde klanten	€ 2 007 945	€ 1 277 926	€ 1 277 926
Openbare verlichting	€ 31 564 933	€ 24 860 041	€ 24 860 041
Constructie	€ 16 430 251	€ 12 174 683	€ 12 174 683
Onderhoud en herstellingen	€ 5 225 717	€ 5 043 171	€ 5 043 171
Elektriciteitsverbruik	€ 7 412 964	€ 6 789 861	€ 6 789 861
Projecten OR	€ 2 496 000	€ 852 325	€ 852 325
Follow-up/Ombudsman	€ 388 120	€ 393 166	€ 393 166
Kermis en feestelijkheden	€ 88 628	€ 124 923	€ 124 923
End of contract residentieel	€ 227 406	€ 105 199	€ 105 199
Laadpalen langs de weg	€ 907 402	€ 0	€ 0
TOTAAL programma	€ 37 974 785	€ 28 996 499	€ 28 996 499
		76 %	

Bron: Sibelga

Tabel 22: Overzichtstabel van de kosten voor gas

	Lasten		Financiering
	Budget 2020	Gerealiseerd 2020	Tarief Gridfee
Activiteit beschermde klanten	€ 1 277 013	€ 982 467	€ 982 467
Veiligheid van de binnegasinstallaties	€ 713 329	€ 601 897	€ 601 897
Plaatsing van gasstoppen	€ 75 246	€ 22 301	€ 22 301
Follow-up/Ombudsman	€ 208 988	€ 211 705	€ 211 705
Conversie van arm gas naar rijk gas	€ 809 300	€ 396 671	€ 396 671
End of contract residentieel	€ 52 211	€ 55 955	€ 55 955
TOTAAL programma	€ 3 136 087	€ 2 270 996	€ 2 270 996
		72 %	

Bron: Sibelga

7.1 PRODUCTIEPARK GROENE STROOM

Tabel 23 bevat het aantal en het vermogen, uitgesplitst per technologie, van de installaties voor de productie van groene stroom in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die gecertificeerd zijn of waarvan de certificeringsprocedure lopende is op dit moment²⁴, die eind 2020 in gebruik waren²⁵. Deze worden aangeduid als de bestanddelen van het "actieve park eind 2020"²⁶.

Ondanks de schok die de fotovoltaïsche sector wereldwijd en lokaal te verduren kreeg door de coronacrisis, werd tijdens 2020 een recordvermogen geïnstalleerd, met meer dan 60 MWp, waarvan bijna 12 MWp in particuliere woningen. Aangezien de sector bijna was stilgevallen, vooral tijdens de lente en gedeeltelijk tijdens de zomer van 2020, is de verlaging van de vermenigvuldigingscoëfficiënten, die oorspronkelijk voor juni 2020 was gepland, uitgesteld naar begin 2021.

Zoals aangegeven in tabel 23 en geïllustreerd in figuur 62, zijn de meeste installaties voor de productie van groene stroom die eind 2020 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in werking waren, FV-installaties (10.381 installaties, hetzij 97 %). De rest bestaat uit warmtekrachtkoppelinginstallaties (323 installaties, ofwel 3 %) en de afvalverbrandingsoven voor het gemeentelijk afval²⁷. De meeste warmtekrachtkoppelinginstallaties die eind 2020 in werking

zijn, maken gebruik van aardgas als primaire energiebron (314 van de 323 installaties), 6 werken op vloeibare biomassa en 3 op biogas.

Tabel 23: Park voor de productie van groene stroom dat eind 2020 in werking was

	Aantal		Vermogen	
	[-]	[%]	[kW]	[%]
Fotovoltaïsche energie	10.381	97 %	193.645	67 %
WKK	323	3 %	44.275	15,3 %
Aardgas	314	2,9 %	39.229	13,6 %
Koolzaadolie	6	0,1 %	1.307	0,5 %
Biogas	3	0 %	3.739	1,3 %
Gemeentelijke afvalverbranding	1	0 %	51.000	17,7 %
Algemeen totaal	10.705	100 %	288.920	100 %

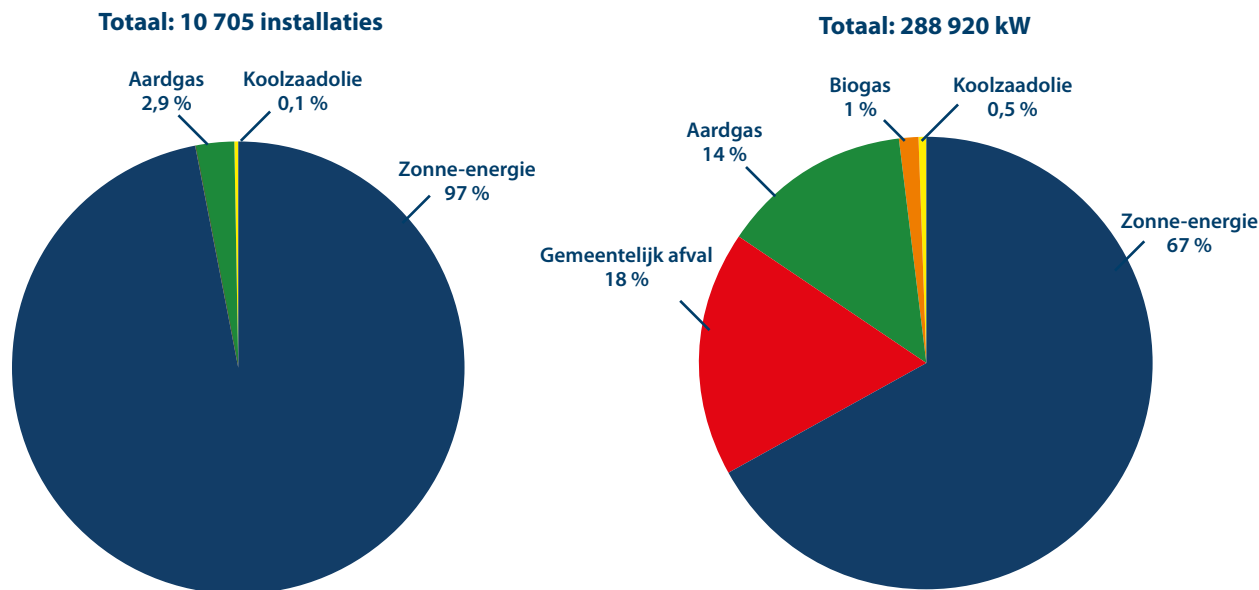
²⁴ Situatie op 3 mei 2021. Er kunnen nog installaties die in werking werden gesteld vóór eind 2020 worden geregistreerd bij BRUGEL na het opstellen van dit verslag.

²⁵ Als een installatie niet geregistreerd is, is BRUGEL niet op de hoogte van haar bestaan.

²⁶ Merk op dat wanneer een installatie de tien jaar van haar subsidiabiliteitsperiode bereikt, BRUGEL er geen informatie meer over heeft. De fotovoltaïsche installaties worden dan verondersteld nog steeds actief te zijn (geschatte levensduur 25 jaar), terwijl warmtekrachtkoppelinginstallaties worden behandeld als buiten bedrijf gesteld.

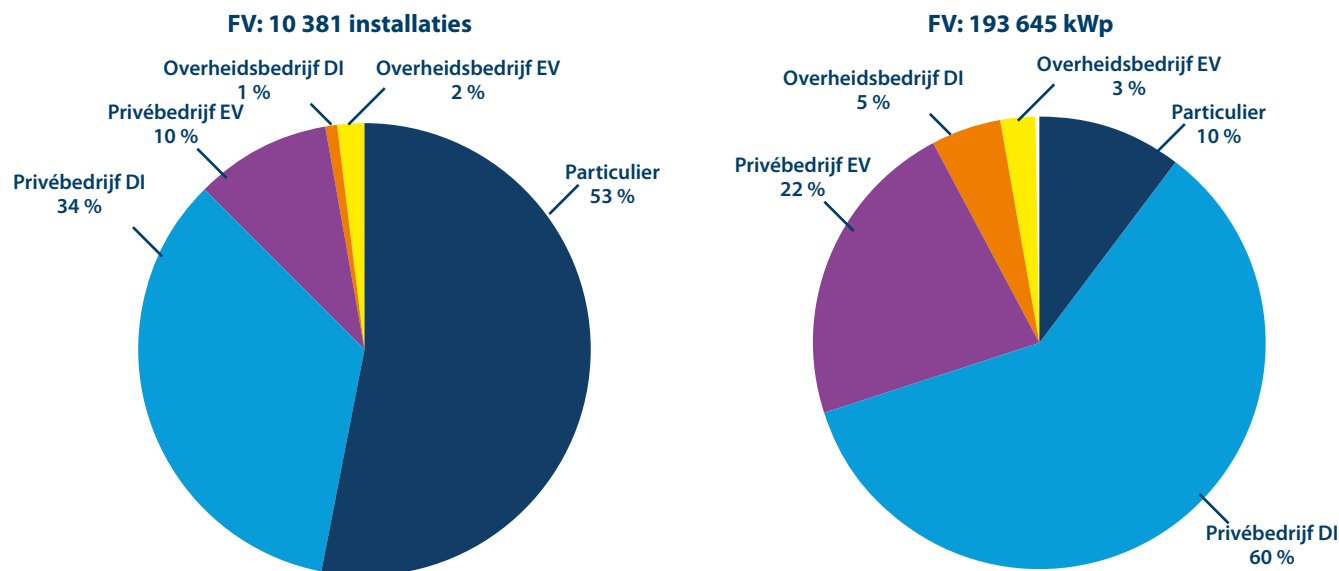
²⁷ De twee door BRUGEL gecertificeerde windturbine-installaties zijn niet als zodanig vertegenwoordigd, omdat hun vermogen (12,4 kWe) en hun productie (266 kWh in 2020) te klein zijn om op een relevante manier te worden opgenomen in de grafieken en tabellen van dit verslag.

Figuur 62: Installaties opgesplitst per technologie

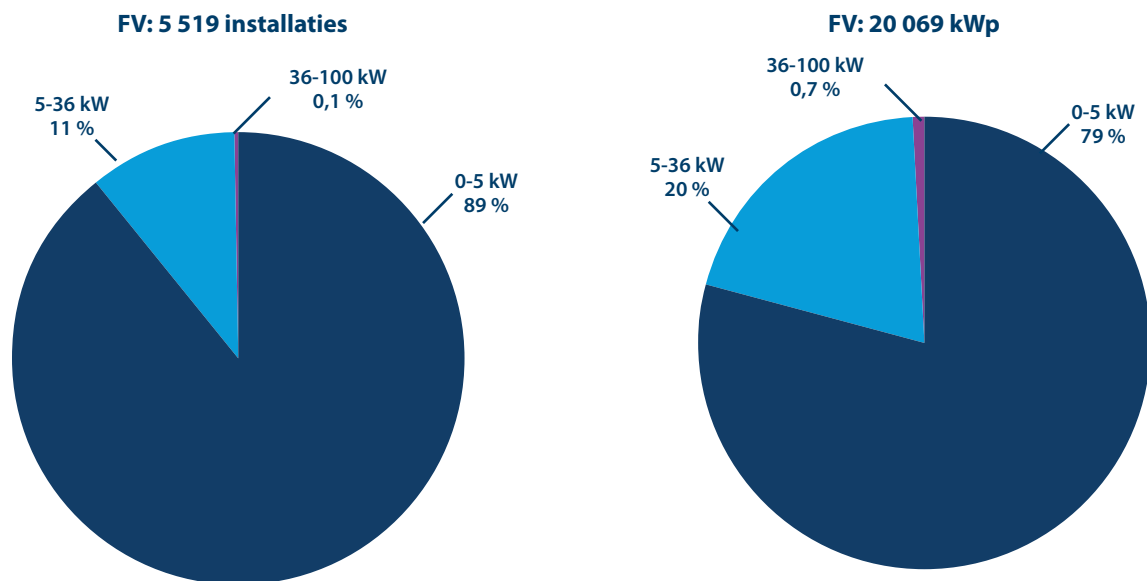
Bovendien is het gemiddelde vermogen van een FV-installatie veel lager dan dat van een warmtekrachtkoppelinginstallatie. De FV-installaties vertegenwoordigen dan wel 97 % van het totale aantal installaties, maar produceren slechts 67 % van het totale in werking gestelde vermogen.

Figuur 63: FV-installaties opgesplitst per type houder

Figuur 63 toont het fotovoltaïsche park dat eind 2020 actief was, opgesplitst per type houder (eigenaar van de installatie waarin de GSC's zijn toegekend). De privé- en overheidsbedrijven zijn elk in twee subgroepen verdeeld, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen ondernemingen die als derde-investeerder optreden en ondernemingen die dat niet doen. We stellen vast dat van bijna 53 % van de fotovoltaïsche installaties in het BHG een individuele particulier de houder is (mede-eigendommen worden verrekend als private ondernemingen). Ze zijn daarentegen slechts goed voor 10 % van het gecumuleerde geïnstalleerde vermogen.

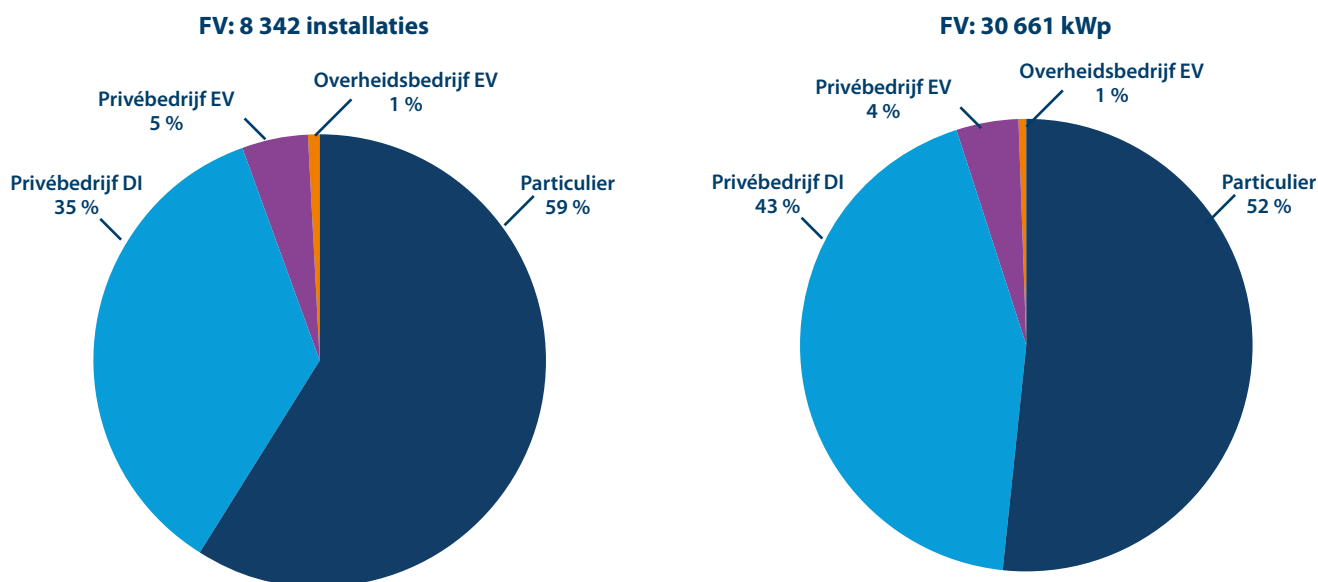
Figuur 64: FV-installaties met als houder een individuele particulier

Voor de particulieren betreft het uitsluitend fotovoltaïsche installaties, op enkele zeldzame uitzonderingen na. Figuur 64 laat zien dat er eind 2020 5.519 fotovoltaïsche installaties in werking waren met als houder een individuele particulier, goed voor een gecumuleerd vermogen van 20.069 kWc²⁸. De overgrote meerderheid van deze installaties (89 %) heeft een vermogen tussen 0 en 5 kWp.

Er is nog een groot potentieel aan ontwikkeling van fotovoltaïsche installaties in woningen van gezinnen. Aangezien het niveau van de steunmaatregelen al enkele jaren hoog is, lijken de meeste hefboomen te vallen onder andere gebieden, zoals communicatie, het besluitvormingsproces binnen de mede-eigendommen, de financiële draagkracht van de bewoners, de hoge huurprijzen enz.

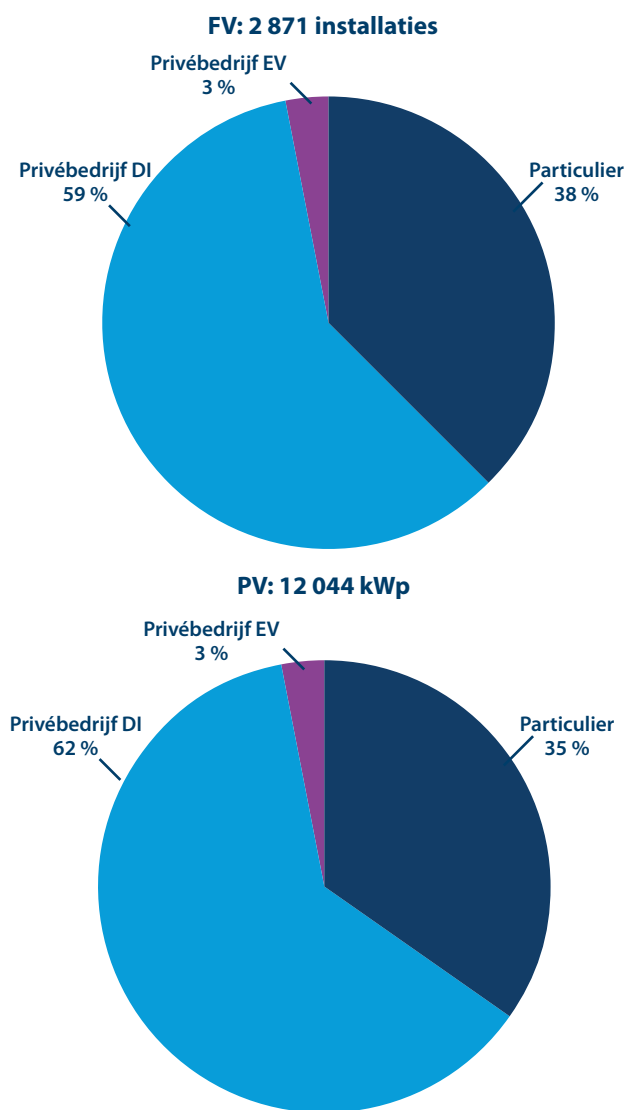
Figuur 65: FV-installaties met als houder een individuele particulier

Uit figuur 65 blijkt dat het gecumuleerde aantal fotovoltaïsche installaties met een vermogen van 5 kWp of minder, voor alle houders samen, 8.342 bedraagt en dat hun totale vermogen 30.661 kWp is. De meeste ervan (59 %) zijn het eigendom van individuele particulieren.

²⁸ Deze cijfers omvatten noch de installaties in mede-eigendom, noch de installaties die het eigendom zijn van derden-investeerders.

Figuur 66: FV-installaties ≤ 5 kWp, in dienst genomen in 2020, opgesplitst per type houder

In figuur 66 zien we dat het aandeel van particulieren en dat van particuliere derden-investeerdere omgewisseld zijn, als alleen de installaties die in 2020 in dienst zijn genomen, in aanmerking worden genomen. Deze vaststelling bevestigt de ontwikkeling van de activiteit van private derde-investeerdere-ondernemingen in dit segment, dat hoofdzakelijk huishoudelijk is.

7.2 HET COMPENSATIEMECHANISME VAN GEÏNJECTEERDE ELEKTRICITEIT

Het compensatiemechanisme geldt alleen voor de installaties voor de productie van groene stroom met een elektrisch vermogen lager dan of gelijk aan 5 kVA, en voor zover er een bidirectionele meter²⁹ is geïnstalleerd. Het principe bestaat erin om bij de facturering de geïnjekteerde hoeveelheid elektriciteit in mindering te brengen op de van het net afgenomen elektriciteit.

Sinds 1 januari 2020 heeft BRUGEL een einde gemaakt aan de compensatie voor het deel 'netwerkkosten', dat van toepassing was op elke installatie met een vermogen lager dan of gelijk aan 5 kW. De betrokken prosumenten betalen sindsdien dus een netbijdrage voor alle elektriciteit die ze afnemen. De bedoeling van deze beslissing is drievoudig:

1. een einde maken aan de discriminatie van de 'klassieke' verbruikers ten opzichte van de prosumenten in verband met de kosten van het distributienet. De 'prosumenten' droegen alleen bij aan deze kosten voor de netto afgenomen hoeveelheid energie (na compensatie), ook al gebruiken zij het distributienet voor alle bruto afgenomen hoeveelheden;
2. het onderhoud en de ontwikkeling van het net verzekeren;

3. de prosumenten ertoe aanzetten om hun energieproductie zelf te verbruiken en zo minder energie af te nemen van het net. Om hun factuur te doen dalen, moeten de prosumenten voortaan hun verbruik en hun productie in real time synchroniseren.

Voor het gedeelte energie, het zogenaamde 'commodity'-deel, blijft de compensatie evenwel van toepassing tot de invoering van de MIG6, zoals bepaald in het besluit groene elektriciteit³⁰ dat dit deel regelt.

7.3 COLLECTIEF ZELFVERBRUIK VAN GROENE STROOM

Artikel 89 van de ordonnantie van 23 juli 2018 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het begrip van collectief zelfverbruik geïntroduceerd. Dit begrip verwijst naar het systeem waarin een of meer producenten hun productie delen met andere consumenten. Als typisch voorbeeld nemen we een gemeentelijke hal waarop fotovoltaïsche panelen zouden zijn geplaatst en die een deel van de productie zou toewijzen aan de omwonenden uit de wijk. Het collectief zelfverbruik en de 'gemeenschappen voor (hernieuwbare) energie' zijn een van de actuele thema's op Europees niveau, en meerdere lidstaten bevinden zich in verschillende stadia van het opstellen of uitvoeren van marktregels in dit verband.

Tegelijk en in overeenstemming met het bovengenoemde artikel uit de ordonnantie van 23 juli 2018, publiceerde BRUGEL daarover in juni 2019 zijn beslissing betreffende de opstelling van een kader voor afwijking van de markt- en tariefregels³¹. De criteria om in aanmerking te komen en de evaluatiecriteria, de duur van de afwijking, de procedure en

²⁹ De bidirectionele meter is een elektronische meter waarmee de van het distributienet afgenomen energie en de op het net geïnjekteerde energie afzonderlijk kunnen worden gemeten.

³⁰ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 december 2015 betreffende de promotie van groene elektriciteit.

³¹ <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-97-kader-afwijking.pdf>

de verplichtingen voor de projectverantwoordelijke die om afwijkingen vraagt, worden er toegelicht.

Het collectief zelfverbruik en het kader voor afwijking van de markt- en tariefregels houden verband met elkaar, aangezien men verwacht dat veel vernieuwende projecten de mogelijkheden en modellen voor collectief zelfverbruik zullen verkennen.

In de zomer van 2020 heeft BRUGEL een eerste afwijking toegestaan, met name aan het project 'Les Bambins' in Ganshoren, een project rond het delen van elektriciteit die op het dak van een school en door een particuliere prosumant wordt opgewekt.

Alle informatie over het door BRUGEL ingevoerde afwijkend kader en over de projecten waarvoor een aanvraagdossier voor een afwijking is ingediend of die een afwijking hebben gekregen, staan op de website die aan de innovatieve projecten is gewijd https://projets-innovants.brugel.brussels/nl_BE/.

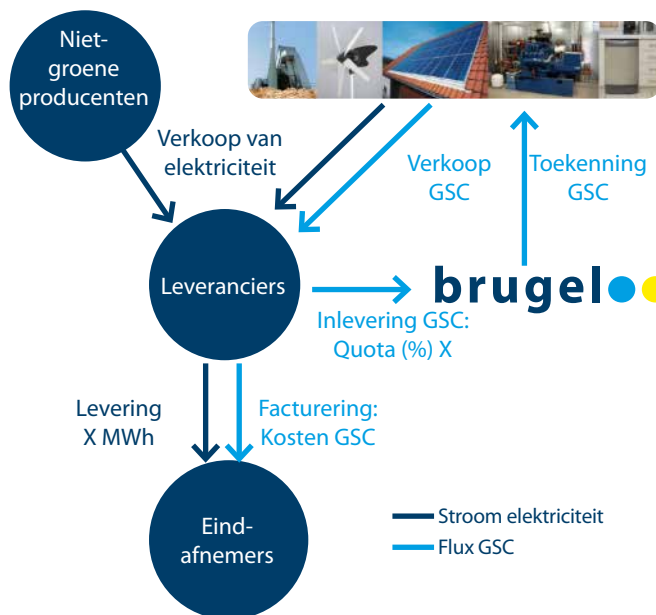
7.4 TOEKENNING VAN GSC AAN PRODUCENTEN

7.4.1 Algemeen principe

Figuur 67 illustreert de werking van de markt van de groenestroomcertificaten (GSC). Aan de ene kant onderscheiden we de handelsstromen voor elektriciteit: groene en niet-groene producenten verkopen hun geproduceerde elektriciteit aan de leveranciers, die ze op hun beurt doorverkopen aan de eindklanten. Aan de andere kant reikt BRUGEL aan de producenten van groene stroom GSC's uit voor hun productie, voor zover de betrokken installatie gecertificeerd werd door BRUGEL. Deze producenten verkopen hun GSC's aan de leveranciers (of eventuele tussenpersonen), die ze nodig hebben om hun jaarlijkse wettelijke plicht te vervullen, die erin bestaat om een bepaald aantal GSC's in te leveren op het

extranet van BRUGEL. Hoeveel GSC's een leverancier precies moet inleveren bij BRUGEL, wordt berekend volgens een percentage, quantum genoemd, van zijn totale levering van MWh in het betrokken jaar. Als een leverancier geen of niet genoeg GSC's inlevert ten opzichte van zijn wettelijke verplichting, legt BRUGEL een boete op van € 100 per ontbrekend GSC. Uiteindelijk verhalen de leveranciers de kosten van hun verplichting om quota in te leveren op het geheel van hun eindklanten.

Figuur 67: Werking van de markt van de groenestroomcertificaten

7.4.2 Certificering van de installaties

Om aanspraak te kunnen maken op GSC's, moet een installatie voor de productie van groene stroom vooraf gecertificeerd zijn. Na de indiening van het certificeringsdossier heeft BRUGEL één maand de tijd om na te gaan of het dossier volledig is en aan alle

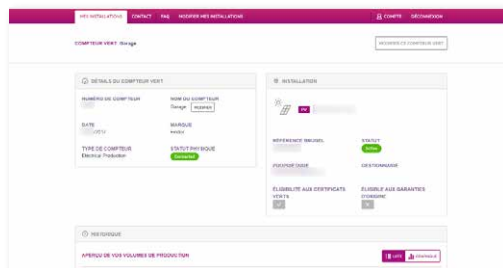
administratieve en technische vereisten voldoet. Indien nodig wordt bijkomende informatie gevraagd en begint een nieuwe termijn van één maand zodra deze informatie ontvangen is. In het andere geval wordt een kennisgeving 'volledig' verstuurd. Voor fotovoltaïsche installaties met een vermogen van minder dan 10 kWp wordt samen met deze kennisgeving 'volledig' een conformiteitsattest verstuurd dat de certificering bevestigt en afsluit. Voor alle andere installaties heeft BRUGEL één maand tijd om het certificeringsbezoek af te leggen. Bij dit bezoek wordt nagegaan of de realiteit op het terrein overeenstemt met het dossier, worden de energiemeters verzegeld en worden de meterstanden opgenomen. Als bij het bezoek geen onregelmatigheden worden vastgesteld, heeft BRUGEL nog eens één maand tijd om het conformiteitsattest te versturen dat de certificering bevestigt en afsluit.

In het verleden en tot op vandaag wordt de certificering uitgevoerd door BRUGEL. Het is de bedoeling om deze taak tegen eind 2021 over te dragen aan door BRUGEL erkende certificeringsinstanties. Deze instanties zullen instaan voor de volledige procedure voor de certificering van de installaties. Deze overheveling naar certificeringsinstanties zal plaatsvinden van zodra BRUGEL twee instanties heeft erkend, dit om een tijdelijke monopoliepositie te voorkomen. De omschakeling zal eveneens gepaard gaan met een wijziging in de kosten van de certificering. Terwijl de certificering momenteel gratis is voor de prosumant, met andere woorden dat deze kosten worden gedragen door de begroting van BRUGEL, zal ze voor rekening zijn van de prosumant wanneer die zich moet wenden tot een certificeringsinstantie.

7.4.3 Beheer van de meteropnames van de geproduceerde elektriciteit

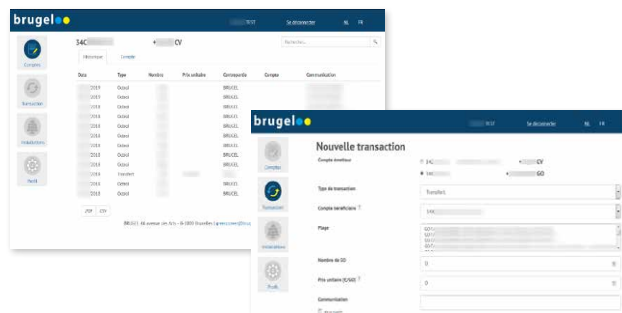
Eind 2018 werd het beheer van de meteropnames van de groenestroomproductie overgedragen aan Sibelga. Sindsdien staat Sibelga in voor de opnames van de meterstanden van de geproduceerde elektriciteit, de

controle van de geloofwaardigheid van de meterstand, de validatie ervan en het beheer van de problemen met de meters. Na hun validatie stuurt Sibelga de productiegegevens naar BRUGEL. De prosumenten kunnen viermaal per jaar, tijdens de laatste maand van elk trimester, de productiemeterstand doorgeven op het onlineplatform van Sibelga, dat hieronder staat afgebeeld:

7.4.4 Extranet-platform van BRUGEL

Na ontvangst van de door Sibelga gevalideerde gegevens staat BRUGEL in voor de berekening en toekenning van het aantal GSC waarop de eigenaar van de installatie recht heeft. Deze GSC worden gecrediteerd op zijn GSC-rekening bij BRUGEL waartoe hij toegang heeft via het Extranet-platform. Dit platform biedt de gebruikers ruimere functionaliteiten die vergelijkbaar zijn met apps voor homebanking. Dit zijn enkele schermafbeeldingen van het Extranet:

32 Een garantie van oorsprong (GO) is een traceerbaarheidssysteem dat op Europees niveau werd ingevoerd met het doel de eindverbruiker nuttige informatie te verstrekken over de oorsprong van de verbruikte elektriciteit en hierdoor het verbruik van groene stroom te bevorderen. Er wordt één garantie van oorsprong uitgereikt per MWh geproduceerde groene stroom. De GO's bevatten de kenmerken van de geproduceerde elektriciteit en kunnen onafhankelijk van de fysische en economische elektriciteitsstroom worden overgedragen.

7.5 TRACEERBAARHEID VAN DE GELEVERDE GROENE STROOM

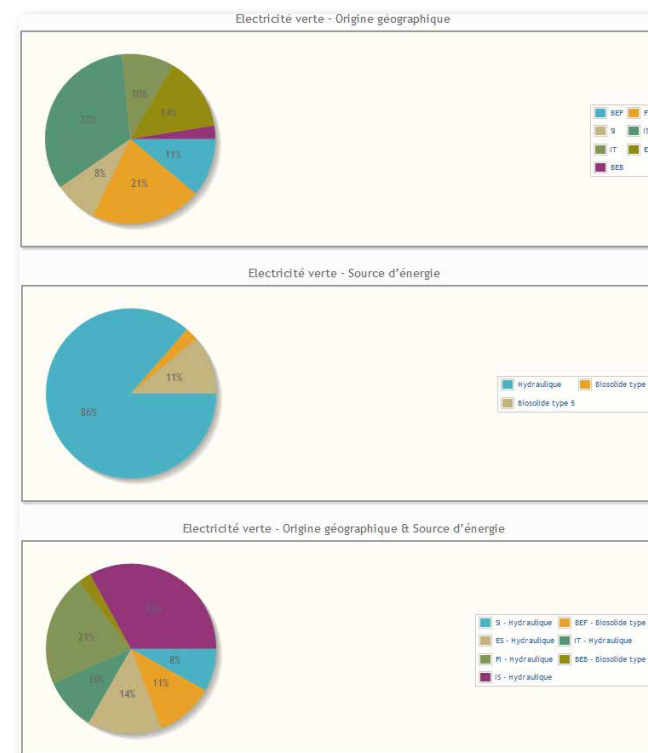
De tool 'Greencheck' (https://www.brugel.brussels/nl_BE/outils/greencheck-1) stelt de Brusselse elektriciteitsverbruiker in staat om, via de invoer van zijn EAN-code, specifiek voor zijn EAN-code het percentage groene stroom van zijn levering te controleren dat zijn leverancier heeft aangegeven, evenals het percentage dat door BRUGEL werd gevalideerd aan de hand van de overeenkomstige GO die de leverancier heeft geannuleerd³². De informatie wordt voor de twaalf afgelopen maanden visueel voorgesteld in twee kolommen: % groene stroom 'aangegeven door de leverancier' en % groene stroom 'gevalideerd door BRUGEL':

Figuur 68: Resultaat van een zoektocht in de tool Greencheck

Door op een van de groene kolommen te klikken kan de consument de geografische oorsprong zien van de energiebron van de GO's die zijn leverancier heeft gebruikt voor zijn gehele klantenportefeuille voor het overeenstemmende kwartaal.

Figuur 69: Visuele voorstelling van de oorsprong van de GO in de tool Greencheck

Alle consumenten aan wie een leverancier contractueel een gedeelte groene stroom levert, moeten opgenomen zijn in de rapportering die als basis dient voor Greencheck en moeten dus een resultaat verkrijgen als ze hun EAN-code invoeren.

8 INFORMATIE VOOR DE CONSUMENT

In het kader van zijn informatieopdrachten heeft BRUGEL de taak een proactieve en kwaliteitsvolle externe communicatie te ontwikkelen. Als Brusselse regulator van de gas- en elektriciteitsmarkt beheert BRUGEL immers een aantal thema's die alle inwoners en ondernemingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanbelangen. Een regelmatige communicatie over deze verschillende thema's is dan ook belangrijk.

Daarom onderneemt BRUGEL sinds meerdere jaren diverse communicatieacties.

Het jaar 2020 was een druk jaar op het gebied van communicatie naar de Brusselse verbruikers. Naast regelmatige publicaties op onze website en sociale netwerken werden in 2020 drie campagnes opgezet.

8.1 CAMPAGNE BESCHERMDE KLANT

Om de tijdelijke verlenging van het statuut van beschermde klant bekend te maken, communiceerden we actief over dit speciale statuut in het kader van COVID-19 op Facebook en op LinkedIn. De campagne liep in de hele maand juni en in oktober 2020 volgde een herinneringsactie.

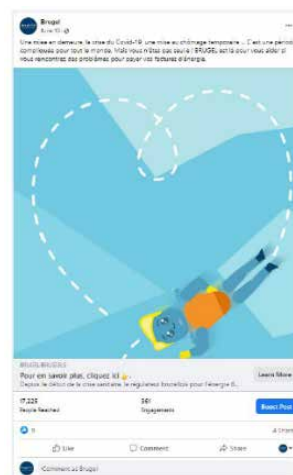
Op Facebook verliep de campagne in drie fasen. Eerst stelden we een redactionele kalender op met 8 publicaties,

Resultaten:

Facebook – Redactionele kalender	Facebook – Reclamecampagne	Facebook – Bewustmakingscampagne	LinkedIn – Redactionele kalender	LinkedIn – Reclamecampagne
1.281 bezoeken aan de website	2.056 bezoeken aan de website	1.485 bezoeken aan de website		272 bezoeken aan de website
213.935 bereikte personen	115.938 bereikte personen	356.220 bereikte personen	20.201 bereikte personen	31.829 bereikte personen
333.520 impressies	579.795 impressies	847.341 impressies	25.674 impressies	76.016 impressies

waaraan we een gerichte reclamecampagne toevoegden. Vervolgens werd in oktober een herinnering verspreid met als hoofddoel bewustmaking.

We kozen er ook voor om deze campagne op LinkedIn te voeren. De uitbreiding van dit statuut was immers ook gericht op de zelfstandigen. We moesten dus het geschikte instrument kiezen om hen te bereiken. Ook hier zorgden we voor een redactionele kalender met vier publicaties, aangevuld door een gerichte reclamecampagne.

8.2 CAMPAGNE BRUSIM

Onze tweede campagne herinnerde aan het belang van vergelijken en wees erop dat verbruikers op die manier geld kunnen besparen. Deze campagne liep van eind oktober tot eind december.

Ze liep op het sociale netwerk Facebook, maar ook op BX1, Google (display en SEA) en via Outbrain.

We hebben deze communicatie tegelijkertijd ondersteund door een radiocampagne.

We hebben zowel op de Franstalige als op de Nederlandstalige radiozenders spotjes uitgezonden.

Op de Franstalige zenders liep de campagne twee weken lang, met 80 spots per zender. De spots werden uitgezonden

op Bel RTL, Nostalgie (Brussels segment), Vivacité (Brussels segment), Classic 21 (Brussels segment) en Contact Bruxelles.

Wat de Nederlandstalige zenders betreft, liep de campagne twee weken lang op Bruzz met 42 spots (3 per dag), op Nostalgie Brussels met 88 spots en op de Vlaamse digitale radiozenders (pakket met onder andere: spotify, deezer, 181.fm, rockradio.com, mixradio ...). De digitale radio's leverden 1.047.697 impressies op.

De mix van radio en digitale radio is echt interessant om het radio-aanbod dat enkel op Brussel is gericht, te bestrijken. Digitale radio maakt een nauwkeurige geotargeting mogelijk. Zo verhogen we dus het potentieel van de campagne aanzienlijk.

De resultaten van de campagne zijn ook merkbaar in de statistieken van BRUSIM.

Voor de maand november (op het hoogtepunt van de campagne) was er een gemiddelde van 400 bezoekers per dag met een gemiddelde tijd van 2 minuten 31, terwijl we normaal gesproken ongeveer 50 bezoekers per dag tellen.

Resultaten:

Facebook – Awareness	Facebook – Overweging	BX1	Google Display	Outbrain	SEA
2.997 bezoeken aan de website	7.769 bezoeken aan de website	De banner werd 30.000 keer bekeken			1.692 clicks naar de website
647.672 bereikte personen	191.741 bereikte personen	De pre-roll leverde 11.408 views op.			
1.996.363 impressies	1.461.920 impressies		1.610.813 impressies	24.346.083 impressies	21.369 impressies

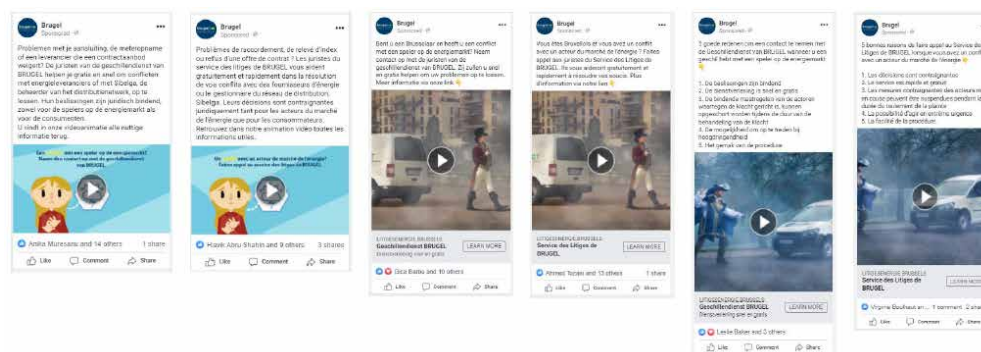

8.3 CAMPAGNE GESCHILLENDIENST

Aansluitend op de BRUSIM-campagne werd een herinnering aan de campagne rond de Geschillendienst georganiseerd. De campagne hernam de visuals van de campagne uit 2019 en werd vertoond op Facebook en via het netwerk Google Display. De campagne begon op 1 december en eindigde op 21 december 2020.

Resultaten:

Facebook – 1 ^e golf - Awareness	Facebook – 1 ^e golf – Overweging	Facebook – 2 ^e golf	Google Display – 1 ^e golf	Google Display – 2 ^e golf
	3.290 bezoeken aan de website	2.852 bezoeken aan de website	6.211 bezoeken aan de website	5.548 bezoeken aan de website
216.700 bereikte personen	109.300 bereikte personen	110.000 bereikte personen		
351.700 impressies	391.700 impressies	391.800 impressies	1.677.000 impressies	1.428.000 impressies

9 CONCLUSIES

Dit residentieel jaarverslag van 2020 heeft de evolutie van de marktaandeelen, de prijsaanbiedingen, de resultaten van de sociale maatregelen en de openbaredienstverplichtingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belicht.

De verschillende tabellen en afbeeldingen met commentaar schetsen de problemen van kleinere leveranciers en nieuwkomers op een markt met een toenemende concurrentie en het nieuwe vertrek van een leverancier dat tot een continue daling van het aantal aanbiedingen leidt. Ze benadrukken eveneens, net als in de voorbije jaren, de toenemende structurele moeilijkheden van een deel van de huishoudelijke afnemers, zowel op het niveau van het volume van de schuldenlast als van het aantal afsluitingen.

2018 werd gekenmerkt door een aantal wijzigingen in de sociale openbaredienstverplichtingen die voornamelijk bedoeld waren om het statuut van gewestelijke beschermd klant te stimuleren.

De nieuwe bepalingen zijn al twee jaar ingevoerd, maar het blijkt dat de verwachte effecten nog steeds uitblijven.

Bovendien ondervond het jaar 2020 aanzienlijke gevolgen van de coronacrisis, zowel op het vlak van de markt als van de huishoudelijke afnemers. De markt kende in maart en april een sterke daling van de volumes (- 20 tot 25 %), wat een groot financieel verlies voor de leveranciers met zich meebracht. Bovendien hebben de crisis en de rechtstreekse gevolgen ervan voor het economische weefsel de commerciële actoren gedwongen flexibeler om te gaan met de invordering van facturen, met name in het segment van de kleine professionele klanten, dat bijzonder zwaar getroffen is in het BHG.

Wat de huishoudelijke afnemers betreft, heeft de conjuncturele bescherming die BRUGEL bij het begin van de crisis heeft ingevoerd, tal van gezinnen die werden getroffen door een opschorting van hun inkomen, in staat gesteld deze periode door te komen zonder de stress van een eventuele afsluiting.

De gezondheids crisis heeft de overheid er op voorstel van BRUGEL toe aangezet om het einde van de winterperiode tot tweemaal toe te verlengen. Bijgevolg is SIBELGA in de loop van het jaar 2020 blijven leveren aan klanten die werden afgesloten ten gevolge van een beslissing van de vrederechter of ten gevolge van de niet-verlenging van hun contract. Eind 2020 werden 3.289 leveringspunten opgenomen als winterklanten. Deze continue toename van huishoudens in een situatie van 'afsluiting' moet worden vergeleken met de 3.995 punten die daadwerkelijk tegen afsluiting zijn beschermd.

Bijgevolg blijft de regulator zich afvragen wat de reële toegevoegde waarde is van een gewestelijke bescherming die zo'n groot aantal verbruikers uitsluit (afsluiting) en er zelfs in tijden van crisis niet in slaagt de meest kwetsbare huishoudens bescherming te bieden.

Verantwoordelijke uitgevers

K. Welch - E. Mannès - BRUGEL, Kunstlaan 46 - 1000 Brussel.

Design en vormgeving

www.inextremis.be

Foto's

[stock.adobe.com](https://www.stock.adobe.com) - BRUGEL

Ce cahier thématique est aussi disponible en français.

brugel ● ●

DE BRUSSELE REGULERENDE INSTANTIE VOOR
ELEKTRICITEIT, GAS EN CONTROLE VAN DE WATERPRIJS.

Kunstlaan 46/14
1000 Brussel
info@brugel.brussels

www.brugel.brussels